Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	først udsat af Spansk paa Tydsk men nu paa Danske af A. B.
Titel | Title:	Yndelig oc sørgelig, men dog en meget skiøn Kierligheds oc Lefnets Historie om den durchl. Printz Constante oc den kongl. Princessinde Rigorosa
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kiøbenhafn : tilkiøbs hos Daniel Paulli Arfvinger, 1687
Fysiske størrelse | Physical extent:	[305] s. :

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at krediterе ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

PUBLIC DOMAIN

58 - 388 DA BOX

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 58 8°

1 1 58 0 8 13641 X

+ ReX

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

+AV-DA-MF 1HH

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Kiøbenhafn
findis hos Daniel Paulli.

Yndelig oc Sørgelig men dog en meget skion

Kierligheds

Oc

Lefnets Historie

Om

Den Durchl. Printz CONSTANTE,

Oc

Den Kongl. Princessinde RIGOROSA.

Først udsat af Spansk paa Tydsk men nu paa Danske

af

A. B.

Kiøbenhafn/ 1687.

Tilkiøbs hos Daniel Paulli Arfvinger/ boendes paa vor Frue Kircke-Gaard.

De Nafnis Forklaring som udi denne Historia indforis.

Conſtante.	Beſtandig.
Venturoſo.	Lyckſalig.
Desgratia.	Ulycke.
Triſteza.	Bedrofvelſe.
Rigoroſa.	Unaadig eller ubarmhiertig.
Terra d' Amor.	Kierligheds Land.
Furioſo.	Galen/ Vredactig.
Invidia.	Afvindsfuldhed.
Zeloſo.	Ifrig.
Pœnoſa.	Smertlig.
Mentiroſo.	En Løgnere/ eller løgnactig.
Dama.	En Adelig Jomfru.
Cavallier.	En tapfer Riddersmand.
Servitor.	En Tiennere.
Contento eller Contenteza.	Fornøielighed.

Til

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Til det loflige Adelige oc Dydefulde Fruentimmer.

Efterat jeg / fra den Tid op jeg min Barndom hafde forlat oc undgaaet / af Naturens Indplantelse strax begynte at kiende oc formercke / hvor høyt vi Cavallieri hine Edle Damer verobligeret oc forbundne ere / dennem oc nest Gud / her paa Jorden mesten at ære / af høyeste Billighed / ere skyldige / i Betractning / de voris fornemste / ja eniste Contenteza, met rette kunde oc skulle kaldis.

Saa-

Saaledis mod dennem min skyldige obligo at bevise / haver jeg mig efter mueligheed altid beflittet / oc min / dem at tiene / hafvende Begierlighed / at bevise / met alle Kraffter bemøyet. Derfore denne lille Bog aff det Spaniske udi vort Tydske Sprock at føre / saa oc nogle slette Discurs af min Eenfoldighed med at imenge / mig understaaet / aldelis icke i den Intento, der udi nogen Polideza at indskrifve / eller ziirlige Ord (hvilcke mig gandske ubekiendt) at bruge / effterdi saadant icke er min

Pro-

Profesſion, mens allene / ſom oven melt / der ved / den Erindring om min ſkyldige Servitut mod det loflige Fruentimmer at tilkiende gifve; Oc da der met at ſkaffe / at i Tilfald denne min ſlette Bog / af dennem at læſis / værdiget blifver / mange dennem / Tiden / ſom de der med tilbringe / deris kyſke Hierte lidet Roe / oc de ſørgelige Tancker / nogen Lindring / at kunde gifve.

Derforre da alle Damer jeg denne lille Bog / met høyeſte Reverentz veð deris Fødder vil hafve lagt: Den

med

med Naade af mig at anta-
ge/ bedende/ oc dennem mig
tienstligen befalende.

Kysser med deris Forløf-
ning/ Jeg med bøyede Knæ/
deris skøne oc subtile Hæn-
der. Som

Deris samtlig

Med høyeste Devotion indtil
Døden lydige Tiener

Hans Ludwig/ Herr
Khueffsteiner Friherr.

Den-

Denne Histories Begyndelse og Fortellelse.

EN Morgen udi den skionne og lystige Foraars tjd/ret lige der at Soelen hafde fordrefvet Nattens Morckhed og med sin Glandtz opliuste den gandske Jordens Kretz/den samme een Deel at vedergvæge/mend een Deel/som med storste Contento og Fornøielighed hafde tilbrackt Natten/at adskillie/og det som laae skiult udi morcket ved hendes Klarhed begynte at aabenbare/der Jeg af den soede Sofn opvaagnede/og befandt mig noget Melanckolisk formedelst de underlige Drømme oc Stuner som jeg den forgangen Nat hafde hafft/tog jeg mig forre ved een Spatzeregang de besværlige Tancker at aflegge/gick saaledes allene/og af ingen ledsaeget endsom man-

ge Tancker/hen paa det Bruune Bierg/
som er It af de høieste udi vort Land
Spanien/paa hvilcket mand seer alle-
haande underlige oc tenckværdige Ting.
Hvort Jeg forhaabede/saasom ellers/
at forfriske mine Øjen og mit Gemyt/
og een deel af den Dag at fuldrifve.
Der Jeg nu gick saaledes gandske alle-
ne/og ofvervejede mange Tancker hos
mig self. See/da blifver Jeg vard een
Ridder/udaf megen grumb skickelse og
forferdelige Geberder gandske Løeden
med haar ligesom een vild Mand/at
komme til mig af een dyeb Huule igien-
nem It meget tyckt Krat/denne hand
bar udi sin venstre Haand een Skiold
udaf hart Staael/med udi den høire
Haand en meget skion Dames Billede
maelet paa een Taufle/saa at det første
Andblick fast gandske berofvede mig
min Fornufft/udaf det samme skiodes
nogle brendendes Straaler/hvilcke haf-
de andtent een Mand som bemelte Rid-
der slæbede med Mackt effter sig/denne
horde Jeg med suckende og bedrefvet
Stemme ofte sige: Men Troefast

bu

Hed taaler alt dette. Og der hand kom lige jefne mig / raabt hand til mig med een brendende og ligesom dødelige Stemme/ og sagde: Ved Gud beder Jeg dig hvem du og er/at du ville følge mig effter / og udi saa stoer Bedrøfvelse / hielpe mig/ Jeg som da hafde Aarsag til mert at forskreckes end meget at svare / saaog hafde hervent minne Øjen gandske til dette underlige Eventyer / stoed stille af adskillige underlige Tancker andfecktet/ min forretagen vey at effterlade suntes mig Narrisk: Herimod den Bedrøfvedes Bøn at afslaae var gandske ubarmhiertelig handlet / hannem at følge varfarligt / saadant at effterlade var spotteligt. Effter slieg Beskaffenhed blef saaledes forvirret at Jeg mig icke kunde resolvere hvad Jeg skulle giøre. Mend der denne forskreckelse mig nogenledes hafde forlat / saaog mit Sind var stillet / befant Jeg at være forobligeret til at skatte dyed yppermere end mit Lif. Følgede derforre (ligesom skamrød af den hafde tvifl) ilende effter hannem som begierede min

Hielp/ hvilcken Jeg snarlig opnaaede saavelsom den der hañem tvungen med sig bortforde/ udi saa maade ginge vi alle tre igiennem stemme og usædvaanlige Orter/ som vare gandske bloete og øde baade af Folck og lystig Egn. Omendskiont nu den Bundnes Bøn og veemodige Begiering hafde gifvet mig Aarsag hannem at følge/ fattedes mig dog nødvendig Vaaben til at andgriebe hans Fiende med/ og ved Bøn viste Jeg vel intet at formaae/ befant mig saa paa deñe sted gandske bloet og uden middel. Mend effter at Jeg udi mange Maader den Leylighed ved mig self hafde betenckt og ofvervejet/ siuntes mig det best at være/ hannem at tiltale/ paa det Jeg effter hans svar deßbedre kunde mig resolvere / talede hannem saa til med høyeste Corteſia som mig var muglig / tienstlig bad at hand ville gifve mig tilkiende hvem hand var / derpaa hand mig da udi effterfølgende maade svarede:

Om endskiont / du dumbdriestige Unge Persoen / Jeg/ effter min sædvaane/

ne / icke gierne svarer dig / fordi min bedrifft er mere at stiffte ont end at gifve god Beskeed. Vil Jeg dog icke bruge min medfødde Vildhed / mend efftersom jeg er opdragen iblant høflige og venlige Folck / vil jeg bruge den Cortesia som jeg af dennem hafver lært. Vild derforre at Jeg er een af Guds Amoris fornemst Officérer, Kaldis **Forlengsel**/ Med denne Skiold som du her seer beskytter Jeg mig imod alle U-muligheder / med nærværende Billede oppvecker jeg de Indbildninger dermed jeg alle **elskende** (eller forliebte) optender / saasom du for Øyen seer paa denne Jeg her forrer udi Kierligheds Fengsel / Hvor udaf Døden allene kand frelse hannem. Imidlertied denne grumme Ridder talede saadant med mig / gick vi hen op paa een saare bret og høy Klippe / saa at baade aande og Kræffter tillige ville fattes mig / og der hand saadant hafde med mig udtalet da vare vi paa det høyeste / men der hand formerckede jeg ville andmode hannem at hand

mere ville tale / efterdi Jeg begynte at tacke hannem for den bekomne Naade at hand ville svare mig / da forsvant baade hand og den arme fange for mine Øyne / forlod mig gandske allene baade udi den tilstundende Nattes saa og mine egne Tanckers store Morckhed.

Der jeg nu saaledes udi morcket saa mig allene at være bested / saa og befandt Landet og Steden mig gandske uvidendes og ubekiendt / motte jeg nødvendig der forblifve og forvente Dagens tilkommelse / forbandede offte min Ulycke / fortviflede paa all Haab / og forventede der intet andet end min Undergang / dog mit udi min Bedrøfvelse angrede mig icke jeg der var kommen / betenckende / at være bedre med taben at efftertrackte Dyd / end den samme med Vinding at efterlade. Paa fortalde maade fremdrog Jeg den samme Nat med mange sorgfulde og besværlige Indbildninger / indtil den deylige Morgenrøde frembrød / og iblant mange andre lystige Dale og Høye begynte vest hemelte Klippe at lade sig see for

mig

mig it Taarn / hvis høye Spidtze siun-
tes at recke op til Himmelen.

Bemelte Taarn var saa konste-
ligt bygt at Jeg mig høyeligen derof-
ver forundrede / gick derforre nermere
der til det samme egentlig at beskue /
omendskiønt Fryckt fast gandske hafde
berøvet mig min Fornufft / saaog der-
paa een saa fremmet og nye Manner
baade udaf Arbeid og Bygning at det-
lige var mig aldrig tilforn forrekomet /
Grundvollen var udaf Steen som of-
vergick Chrystal udi Klarhed og alle an-
dre udi Haardhed / derpaa stod fire Pil-
lere udaf Fiol-Brun Marmel / saa saa-
re høye at mig forundredes hvort de
kunde blifve bestaaende / at Jeg intet
skal tale om hvorledes de kunde bære
den Tyngsel som derpaa var bygt / nem-
melig / it trekantet fast og sterckt Taaru /
ved hver dets hiorne stod een Statua eller
Billede af Metall / lig dennem som hos
ere brugelige / malede med adskillige
Farver / den eene Tanet / den anden
sort / den tredie Askefarvet / een sterck
kiede fattet med begge Hænder holdt een

hver af dem. Høyest paa samme Taarns Spidtze saa Jeg een Ørn hvis Næb og Vinger gaf fra sig een meget skinnendes Glandtz foraarsaaget af mange Ildsluer som stedse inden fra af Taarnet fore her ud paa dennem / Jeg hørde og tvende Vectere hvis raaben tog icke nogen Ende / saadan fornemmelse gaf mig billig Aaarsag til høyeste Forundring / viste icke hvad Jeg skulle tencke / meget mindre forretage eller giøre. Stod der saaledes half fortviflet / tit og offte forbandede min Ulycke og mig self / der jeg ohngefehr blef vard een Stiege ved een af bemelte Marmorsteens Pillere / som lidde til een Dør paa Taarnet / hvis Indgang var saa mørck / at mig tyckte umuligt intet Menniske at kunde der indgaae / mend efftersom Jeg blef resolveret heller at ville døe end efterlade at erfare dette Eventyers Udgang / begynte Jeg (all fryet sat tilbage) at opstige paa bemelte Stige / der Jeg ickun tre trien paa den var opkommen bleff Jeg vard / mere ved Hændernes paagreb end Øynenes Siun for den store

Mørck-

Morckheds skyld / een Jern-Dor / hos den stod een Vectere hvilcken jeg bad om Forlof at jeg motte der indgaae / denne svarede mig / at naar jeg aflagde mine Vaaben / ville hand gandske gierne forunde mig Indgang / u-andseet saadant mig nu vel hart andkom / dog var min Begierlighed saa stor til at erfare Sagens Ende / at Jeg samtycte deruti og ville lefvere hannem de faa Vaaben som Jeg hafde hos mig / mend hand halfleendes gaf mig den igien / sigendes til mig. Min Ven / Jeg fornemmer vel at du er ubekient dette Huuses sædvane / de Vaaben som Jeg begierer og du mot lade ude blifve / ere disse / nemlig / Roe / Haab og Contento, og hvilcken som helst disse hafver hos sig kand aldrig komme her ind. Der Jeg saadant hørde / ville Jeg icke vidre med hannem disputere / alligevel denne Begiering kom mig meget fremmet og selsom for / mend gaf hannem til svar / at hand skulle være forseckret mig udi saa maade icke alleniste nu at være bloet / mend endog de samme forlang tid siden

gandske at være berøfvet / motte derfor vel (hvis ey var anden Forhindring) secker og uden fare forunde mig Passen og Indgangen / hvilcket mine Ord hand da troede og aabnede mig Døren. Herpaa gick Jeg strax op ad Stiegen indtil det høyeste af Taarnet / hvort Jeg da atter kom til een bevoctet Dør hvis Voctere begierede lige det samme aff mig som den forrige / hvilcken Jeg og gaf ret lige saadant svar / hvormed hand var tilfreds og lod mig passere igiennem. Derfra kom Jeg til it aff Taarnetz Gemacker / midt der udi fandt Jeg den / som var Aarsag til min Henkommelse did / sidde udi it gandske brendendes Sæde / hvilcken Jeg / endnu fuld af Forskreckelse og Forundring / neppelid kunde kiende / meget mindre noget spørge / mend allenisste stedse anholde. Og efterdi alle andre Sind var alting af Øynene bortflyet / bleffve de samme udi deres Embede dis flittigere / og snarlig blefve vard de trende Kiender / som Jeg tilforn udi de forriges Hænder hafde seet / at holde fangen

denne

denne ælendige som stedse brente og dog icke kunde forbrendes. Jeg saae hannem ogsaa at blifve betient af tvende bedrøfvede og grædende Qvindes-Personer/hvilcke uden nogen Barmhiertighed satte paa hans Hofvet een Crone fuld med Jern-Spidtze som trengde igiennem hans Hierne. Der kom ogsaa meget offte een Morian beklæd gandske guldfarfvet som andsatte den plagede med stercke Hug og slag/hvilcke den ælendige dog Ridderlig optog med een Skiold som kom fra hans Hofvet/ og forsvarede det gandske Legeme. Strax blef Jeg vard at hannem blef berid it Bord udaf trende Tiennere og Mad sat derpaa/saaog med store Flittighed opvartet. Ved een kant aff Bordet saae Jeg sidde een Iisgraae Mand/styttede sit Hofvet med den eene Haand ret som een bedrøfved.

Dog hafde jeg ingen af disse ofver benelte Ting kundet see udi dette morcke Taare/dersom den klare Glantz icke hafde været som fremskinnede af den Andfecktedis Hierte/ved hvilcken klarhed

hed Jeg saadant altsammen gandske vel kunde see / Som snart affbemelte fangen Ridder saae mig saaledis ligesom forstummet og som icke ved mig self ofver fortalde Hemmeligheder / siuntes hannem billigt at være mig min Andvente umage at betale / saa meget som hand paa den Tiid formaatte og efter Sagens beskaffenhed nogenledis Contentere / Begynte derforre at fremføre sinne Venlige Ord / Med bedrøffvede Taare / paa efterfølgendes maade.

Den Fangnes tale til Authorem.

MIn Ven / af Hiertet ville Jeg ynske mit gemyt af andre bekymringer fri / denne Dycktig at være som Jeg skulle Drage for din skyld / ville Jeg gierne / mend du seer at Jeg udi nerværendis Marter fast icke nocksom hafver Hierte til at bære min egen Ulycke / Beder derfore at du ey ville andsee det ringe som Jeg gior / mend betencke det meget som Jeg begierede at giøre / din hidkomst er Jeg Aarsag til /

Jeg

Jeg er den som du saae der blef udi gaard fort fangen/alligevel du icke Kunde Kiende mig fordi du var forblindet af stor forundrelse.

Kom til dig sielf igien oc lad dit gemyt huile/paa det din Forstand maae Komme til sine Kræffter at forstaae det som jeg vil sige dig. Du hafver udstaaet meye for at hielpe mig/er der forre billigt at jeg bemoyer mig dig at troste/uandseet Jeg (desvær) gandske icke veed af Trost.

Vil derforre gifve dig tilkiende Hvo Jeg er/saa oc berette dig om denne Steds himmelige tilstand saavelsom mit fengsels Aarsag/derneſt meget tienstvilligen andholde og udi god forhaabning bede at du mig af denne besuærlige sted ville erledige.

Veed derfore for det forste/at Jeg Kaldis Constante, Høyloflig udi hukommelse Hertug Venturoli hans Son/huilcken for stacket Tiid siden (dog for mig desvær alt for tilig) er død/og var hans Gemahl Desgratia som endnu lefver. Mit Fæderneland er denne Insul

hvor

hvor udi vi nu begge findis / og Kaldes Triſteza trint omkring omgifvet med det grædendis Hauf / dette er saaledes min Herkonſt / Nafn og Arfve-Rige / Mend formedelſt min Ulyckes indſkydelſe blef Jeg tvungen til at betages af Kierlighed til een Dama vid Nafn Rigoroſa, den nu Regierendes Konges Terra d' Amor, Furioſo kaldet / hans eeniſte Daatter / hvilcket mig dog uden Lighed hafde været bedre at lade end at efterfølge.

Mend efterdi ingen kand undgaae Kierlighed / meget mindre af den andfectet kand den imodſtræbe / hafver jeg og icke verjet mig mod hende med Vaaben eller fornuft / mend godvilligen forladet Pladtzen / og ofvergifvet mig hende. Er saaledis af den samme fangen bortfort til denne sted som kaldes Kierligheds Land / og hafver mine egne Begierligheders Seil / drefven af Kierligheds Vind / mot hielpe og tienne til at fore mig des gesvindiger ofver bemelte Hauf til denne moysommeligt Ort og sted / mend paadet du bedre kand erfare den

rette

rette grund og alle omstendigheder / saaog egentlig forstaa det som du her hafver seet / da vitt / at den haarde og høye Klippe paa hvilcken denne tyngsel er bygt / er min **Trofasthed** / hvilcken eengang og altid hafver besluttet gandske villig og taalmodig at lide denne store straf og smerte formedelst den skionne og Liflige Aarsagerinde / og de fire Pillere som du hafver seet af saadan ofversvingende Høyde paa bemelte Klippe / ere / **min Fornufft / kiendelse / Villie** og **Hukommelse** / hvilcke alle den Gud Amor lod for sig kalde forend hand mig til denne nerværendes sted domte / og paa det hand kunde felde ofver mig een Retferdig dom adspurde hand besynderlig een hver flitteligen og stedse om de udi mit fengsel ville samtycke. Paa det om maa skee een af dem vegrede sig dette / hand mig den straf kunde entledige og fengselet ophefve.

Fornufften sagde / Jeg bevilger

vilger meget gierne udi denne store Straf formedelst den store Værdighed dessen Aarsagerinde/gifver derfore min Stemme at hand skal være fangen.

Kiendelsen sagde/Jeg icke alleniste letteligen tillader dette Fengsel/mend vil at hand skal døe/thi udaff saa liflig een Aarsag blifver hannem saadan een lyckselig Død meget bedre end it besværligt Lefnet.

Huckommelsen sagde/effterdi da begge disse bevilger herudi/sværger Jeg for min Deel udi Evighed derpaa at tencke/indtil saa lenge at Døden skillier mig fra dette Legeme.

Min Villie derpaa gandske resolveret sagde/hos saadan Sags Beskaffenhed vil Jeg være Fengsels Nogel/og ellers intet andet Ville **end Elske.**

Effterat nu den tyranske Gud saadant fornam/og saae mig saaledes at være fordømt af dennem som mig skulle beskierme/hafver hand ladet

gaae

gaae ofver mig saa streng een Dom som du seer.

De trende Statua eller Billeder som du paa Taarnet hafver seet / og hver beklæd med besynderlige Farfve / nemmelig / Sort / Tanet og Askefarfve / ere / **Bedrøfvelse / Bekymring og Taalmodighed.** De Kieder som du hafver seet udi deres Hænder / ere deres Kraffter hvormed de mit Hierte hafde bundet / paa det der ey skulle indgaae nogen Rolighed eller Styrcke. Den store Glandz som du der hafver seet høyest paa Tindingen udi Ørnens Næb og Vinger / ere mine Tancker / hvilcke / formedelst de Tings Erindring som boer udi dennem / ere saa saare opliuste at de samme ere allemste nocksom til gandske at opliuse dett mørcke Fengsel / iligemaade saa krafftige at de tycke Muure icke kand forhindre mig dennem at komme til Ørnen / staaer saaledes bemelte mine Tancker udi lige høyde med Ørnen / hvilcken iblant alle Diur udi den gandske Verden er forundet det

høyeste at opstiege / og udaf den Aarsag er dette Fengsel bygt paa den høyeste Klippe paa Jorden. De tvende som du med store Sorg hafver hørt være vaagen og raabe uden afladelse / ere **Ulycke** og **Fiendskab** / hvilcke holde derforre saa flittig Vact / paa det icke een eeniste Forhaabning maae komme her ind til mig. De mørcke Stieger hvorpaa du er her opgaaen / er den store Angest som mig hid indtil hafver ledsaget. Den første Dørvoctere du antreffede / er lige den samme som mig hiedslæbede / nemmelig / **Forlengsel** som for all Bedrofvelse gierne aabner Porten / men hvosomhelst med nogen Glæde er bevebnet maa sig igien derfra tilbage begifve / Saasom Jligemaade aff dig er blefven begieret. Den anden Dørvocktere kaldis **Pine** / Hvilcken betræder lige den forriges Embede / Efter at deres art og Natur gandske ere eens lige. Det brendendis Sæde paa hvilcket du seer mig sidde / Er min

billig

billig Kierlighed/ hvis Lue udi mig aldrig udslyckes.

De tvende gamle Qvinder / hvilcke (som du seer) mig den Marter-Crone at paasette / er / og kaldes den eene **Sorg**/ den anden **Anfectning**/ hvilcke min **ædele Troeskab** med saadan Marter belønne. Den gammel Mand som sidder ved Bordet ligeen der er belad med besværlige Tancker / er den **Indvortes Sorg** / hvilcken understaaer sig tillige med de andre Ulycker at førre mig under Jorden. Den Morrian som med guldfarfve er beklæd/og saa alvorlig stræber mig effter lifvet / kaldes **fortviflelse.** Den Skiold som udgaaer af Hofvedet og betecker mig mit gandske Legeme/ er min **Forstand** / hvormed Jeg mig forsvarer imod hans Hug / Slaug og Stræger / thi saa snart hand formercker at Jeg udaf fortviflelse ynsker mig self Døden / farer hand mig til Gemytte

Damens store Værdighed / hvilcken flux heller skulle gifve mig billig Aarsag om Middel at sørge til it langt Lif end det samme at forkaarte. For det sidste vil jeg ogsaa vise og forklare dig paa hvad manner og af hvem jeg blifver betient ofver Bordet.

Først kommer / som du hafver seet / de tre Tiennere / hvilcke kaldes **Ulempe / Jammer** og **Smerte** / af hvilcke den første frembær een Skifve betecket med Fiol-Bruun (betyder Bestandighed /) den anden frembær paa een Sogron-Tellercken (som er Dodshaab /) een Knief udaf Staael (som betyder Haardhed) med it blaatskafft (som betyder Jfrighed) og derofver ofvertect een gandske haarfarfvet Servet (som stedse gifver tilkiende Bekymring) den Tredie paalegger mig Brodet baget af den Urt som kaldes Melanckolie. Dereffter ere bemelte Tre hengaaen om min sædvanlige Spiese. Og hafver den første frembaaret udi it

Sogront

Sogrout Fad een Moeß af brendendes Kierlighed. Den Anden frembaaret een Turteldue (hvilcken altjd er holden for Kyskheds Exempel.) Den Tredie frembaaret een **Rœt udaf forgiet mig icke**/ hvilcken saavelsom ofvenbemelte Spjse med ingen anden Urter blifver berid og tilgiort end bedrofvelsens Salt. At dricke gifve mig saa offte som jeg vil/ dog icke andet end mine Taare/ hvilcke af Hiertet udi Oynene i Munden/udi store mengde nedrinde.

Om jeg nu udi saadan maade er velbetient/vil Jeg hafve henstillet udi det gode betenckende/saaog udi din Discretion om Jeg icke er nødtorfftig til Hielp/Beder dig derfore med høyeste Flied at du vilt forbarme dig ofver mig og hielper mig/ effterdi du self hafver seet mig udi stor Bedrofvelse. Jeg begierer dog intet andet af dig/ end at den skone Rigorosa motte ved dig gifves tilkiende dette som jeg lider for hendes skyld/mens dersom du for dette vilt undskylde dig/betenckendes/du af mig icke

kand vederlegges for saadan Moye formedelst min ælendige Tilstands skyld / da erindre dig / at det er een meget støre Dyd den bedrøfvede at hielpe / end at contentére og fornøye dennem som befinde sig udi en lyckselig Velstand. Befliitte dig derfore / beder Jeg / mod mig saaledes at forholde / paa det med Tiden du ofver det som du at giøre haffver efterlat / og jeg der som du for mig haffver kundet giord / icke begge skulle haffve billig Aarsag os at beklage.

Authoris Svar til Constante.

Skinbarlig haffver du / ô bedrøfvede Held / formedelst dine forstandige Ord gifvet tilkiende udaf Kierlighed din Friehed vel at være fangen / men ingenlunde din Dyd / thi uanseet og end vel billig du meere begierer Døden end meget at tale / haffver du alligevel her udi tvungen dig self / og nest din Tacksigelse for min andvente Moye haffver du tillige villet troste mig udi

udi den Forskreckelse og Fryct som du saae paa mig / hafver saaledes som een bedrøfvet giort mig umage / men den samme igien vederqveget saasom een forstandig.

Sandelig / jeg self tvifler om den billige Medlidenhed som jeg hafver for den Skyld / eller ogsaa din haarde tales Contenteza er større. Thi af din plagede Person fornemmer mand din Pine / men udaf din tale kiender mand din Frombhed / de som beflitte sig paa Dyd pleje altid at troste de Bedrøfvede / hvilcket du ogsaa nu hafver giord / i det du hafver gifvet mig underretning om dette Eventyer / hvilcket jeg udi Begyndelsen mere holt for it diefvelsk end it Kierligheds Fengsel.

Din Herkomstes og dit Nafns Tilkiendgifvelse saavelsom de andre Forklaringer tacker jeg dig meget tienstvilligen for / min anvente Moye for din skyld holder jeg ogsaa for saare vel anlegt / iligemaade Glæder jeg mig storligen at hafve fornommet de tings udleggelse som jeg her hafver seet. Thi om

endskiont de samme ere mig vel een deel tilforne offte forekomme / hafver dog deris Bemerckelse været mig gandske ubekient saasom een uforfaren udi denne Handel. Anlangendes din Befalning at gifve Rigorosæ tilkiende din bedrofvelige Tilstand og Væsen / befinder jeg merckelig Forhindring saadant at ende. Thi paa hvad maner og maade skulle een Udlending som jeg saadan een Forretning kunde anstille / og herforuden naar Jeg betencke min ringe Forstand / Sprocketz underskeed / Rigorosæ Høyhed og Værdighed / og endelig Sagens Vichtighed befinder jeg icke it eeniste Middel til saadant at fuldkomme uden min tilbevaagen Villie som gandske ofvergaaer alle disse Forhindringer / thi dit dydelige og ærelskende Gemyt / hafver mig saaledis ofvervundet til dig / saa at ingen fare / Møye eller Arbeid skal forhindre mig til at tiene dig og at være dig lydig udi alt det som du mig befaler / derfore jeg ogsaa dig alleene holder for nocksom Betalning i hvad maade Lindring er at bekomme /

Lycken

Lycken ville ickun ledsage mig / paa det min Forretning kand blifve forlengelsen lig og du ved mig mot vorde befriet / imidlertjd ville du beflitte dig paa at forlindre dine Pjne ved mit Haab (efterdi dig iuted er tillat/) paa det naar Jeg igienkommer og endten forer dig nogen Middel eller god Tiding / du da mot hafve Forstand og Hierte nock det samme at fornemme.

Der Jeg nu paa fortalde maade hafde svaret den bedrofvede Constante, udforskede jeg mig Vejen til den Stad Pænosæ, udi hvilcken det Kongelige Hof og den skonne Rigorosa paa den Tjd fandtes / hvilcken Stad laae ickun een half Dagesreise fra oftbemelte Fengsel / begaf mig dereffter paa Veyen / kom snarlig did hen / gick allerforst ind udi Pallatzet at see hvad Brug og Ceremonier der blef holdet / saaog Gemackernes Leylighed og andre Ting af all Mugligheed at tage udi act / paa det jeg kunde hafve billig og nodvendig efterretning hvort jeg skulle paavare og staae / eller andet mit forehafvendes angaaende

Ville somme at giøre / saadant dref Jeg nogle Dage der inde / og jo mere Jeg efter forskede jo mindre Middel befant jeg noget at udrette / viste saaledes paa det sidste ingen anden eller bedre Vey end at giøre Venskab med nogle udaf de Fornembste til Hofve / om nogen Leylighed kunde begifve sig frembedre udi Tjden (som forandrer alting) og til det forretagne forset tienlige Middel ville føye sig.

Der udi blef Lycken mig da saa gunstig at inden een stacket tid formedelst nogle Cavallerer som udi dette Hof / imod hvor mand pleiede at bevise sig meget venlige og høflige / blef Jeg icke alleniste bekient med de fierste og fornembste Damer / men endogsaa blef offte seet udaf den skønne Rigorosa, med hvilcken at tale / Jeg ogsaa een dog bekom leylighed / men Jeg ville dog icke strax udi begyndelsen aabenbare hende min intento og Meening / mend befittede mig alleniste at underholde hende med allehaande Conversation. nu med tale om Kierlighed / nu om Klagelige Histo-

rier:

rier: Mend i Synderlighed talede Jeg om hendes Deylighed / Discretion og andre dyder / hvilcken berømmelse alle Damer icke alleniste gierne høre mend endelig per forza ville hafve / indtil Jeg omsider: hende saavit bevegede og indtog at hun selff lod sig mercke at hun til min samtale hafde een synderlig behagelighed / og icke alleniste tilstede mig offtere at indstille mig hos hende / men enogsaa (gandske u-afvidendes og uden mistancke det som Jeg hafde udi sinde at fremføre) befalede det.

Om nu saadant var andgenem og beforderlig til mit oftbemelte forehafvende / vil Jeg uden videre forklaring lade dennem dømme og paakiende som nogensinde imellem Begierlighed og fryckt hafve befunden sig noget at aabenbare een Dame. Tog saaledes herpaa fra hende min affked paa denne tid / efter at Jeg hafde giort hendes høyhed tilbørlig Reverentz / ved første leylighed efter hendes befalning hafde Jeg fuldkommen resolveret og besluttet at forklare hende mit anbefalede Bud-

skab /

skab/hvilcket da icke lenge anstod/efterdi faa Dage derefter blef andstillet een saare høy Fest og dantz udi det Kongelig Pallast/dertil baade af Kaldede og andre saavelsom udlendiske kom tilsammen een stor mengde udaf Damer og Cavallerer/deriblant Jeg mig ogsaa lod befinde mere med forlengsel oftbemelte Sager at giøre een begyndelse paa/end for anden lystigheds skyld/hafde og icke lenge andseet denne dantz/da Jeg udaf den skønne Rigorosætuende Tienere (Nafnlige **Forvidenhed** og **Ubetenckſomhed**) blef udi hendes Nafn kaldet/hvort hen Jeg mig strax forføyede saare meget villig/Jeg og strax efter mit Lands sædvane falt ned udi Knæ for hende/med underdanig Lydighed at fornemme hvad hun hafde at befale.

Hvorpaa hun strax smilendes mig adspurde udafhvad aarsag jeg saaledes Nedknælede for hende ligesom een Gudinde. Saadant/Høybaarne Princesinde (sagde Jeg) er udi vores Spanske

ske Lande een meget gammel og (som Jeg eracter) loflig brug / at vi ude saadanne offentlige Forsamlinger og Fester med Damerne lige paa samme maade som med Kongen maae tale / nemmelig Knælendes. Først det Loflige Fruentimmer deßmere at ære / og siden / efterdi vi holde og acte det saa at nest Gud og Kongen da ofver alting ere vi Damerne forplictede. Saa meget som jeg kunde mercke da ofvermaade vel befalt dette svar denne Dame / hvilcket hun ligesom tiltvungen gaf tilkiende og sagde til mig: Nu udi Sandhed er Jeg mere glædet eder at hafve Kiendt / efterdi jeg forhaaber at faae det at vide af eder som Jeg storligen hafver lengtes efter / nemmelig de Sæder og skick som ere brugelige Iblant Damer og Cavallerer udi eders Konges Hof / hvilcken jeg hafver ofte hørt berømmes for den anseeligste udi Christenheden / Beder derfore I ubesværget saadant noget lidet mig ville berette.

Uandseet dette nu var een forlengelse for mit anliggende at forebringe / kunde

kunde Jeg dog icke andet end adlyde saadan befalning / og hende paa efterfolgendes maade svare: Allernaadigste Froicken / de Sæder som vi iblant os bruge / de Galeni imod deris Damer og Damerne imod dennem / ere saa underskedelige at det er umuligt dem allesammen at ihukomme end sige at forteller. Dog er alles vores intento hvorledes vi nocksommelig kunde ære og tiene Damerne / herimod maae de bevise os all tilborlig og tillatte favores og cortesia, den som og tiener dennem er altid udaf høyere Frihed end een anden / som saadant er at see naar vores Dronning holder offentlige Taffel / da at alle eller og de flersie hendes Damer stille sig ved begge sider af Gemacket saalenge hendes Mayestet spiser / og da maae de Galani icke alleniste frit offentlig converlere med Damerne mens end og staae for Dronningen med hattene paasat / hvilcket icke tilstedes nogen anden hvis Dama icke er nerværendes / saa at vi nyder slig deylig Frihed icke for voris egen men for Damerens skyld.

Een-

Eendelig da blifver alle Qvindes-Personer æret af os/ alligevel icke saa høyt de ere værdige/ dog saa meget os nogensinde mugligt. Udi det øfrige hafve vi een deel gode een deel slemme maneringer/ kand os dog her udi icke mere ubilligens berømme vores store flid til at bruge gode Sæder (om vi end undertiden feile/) endsom andre Nationer iblant hvilcke een hver sin mangel paalegges og paatrenges. Udi een ting beſverie vi os og (efter min meening) billigens ofver Damerne/ nemblig/ at naar vi udi een offentlig Dantz een af dem optage de icke da ville gifve os deres skønne Hænder men alleniste it hiorne af deris Facilet eller Haanddug fremrecke/ derved vi dennem føre: Andre saasom de Grandes (hvilcke den Titul og Navn der af hafve at de med tilbedeckede Hofvedet maae staae for Kongen) gifve de vel Hænderne/ men med Hanske paa/ slet ingen gifve de den blote Haand uden Kongen self. Saadant siunes os at være alt for store Unaade for voris troe Tieniste/ og be-

falder mig dette Hoffes brug meget bedre her udi/ saavelsom og der udi at jeg seer Droñingen saaog Kongen at Dantze med hver mand/hvilcket icke tilstedes hos os/ thi Kongen er vel tillat at Dantze med alle Damer/ med Dronningen alleniste med Kongen.

Princessinden sagde/ herudi er jeg ogsaa udi eders Meening / og tyckis mig at Dronningen hafver hoy Aarsag ligesaavel at klage ofver hendis ringe Frihed som J Cavallerer ofver Damerens store Reputation med deris Hænders Frenreckning/ udi Betractning/at saa slet een Ting som Dantzen skulle nectis Dronningen/ iligemaade eder og af Damerne gandske villig skulle forundes de blote Hænder udi Betractning den troe Tieniste og store Ære som de udaf Eder annamme.

Paa denne tale tyctis mig Tid at være uden nogen forhalning at giore begyndelse paa mit lenge betenckte forehafvende/ men efter forlobne stacket taußhed og dybtgiorde Reverentz / begynte jeg (som var omgifver med tvifl-

actig

artig Fryct) hende paa efterfølgendes maade at tiltale.

Authoris tale til Princessinden Rigorosa.

Saa vel som det andstaaer Ringe folck at hafve det naar de af nogen blifver forhaanet / saa høyt blifver de mectiges Taalmodighed og Forladelse berømmet naar de af nogen ere offenderrde og fortørnede / thi disse blifver saadant rejnet for dyd/men dennem blifver det samme actet for Mandelighed. Men i synderlig da udfordres de Dyder Taalmodighed og Sactmodighed af de ypperlige Qvindes-Personer (som de hvilcke forbarmelse er med fød og Medlidighed deres Natur) meere end som udaf Mændene. Saadant melder jeg/ Naadigste Froicken / formedelst det jeg hafver hende at tilkiende gifve / hendes høye Person med ofvenbemelte Dyder rigelig at være begafvet er jeg gandske forseckret / og om endskiønt icke dißmindre jeg udi begyndelsen hafver staaet udi tvifl om jeg det skul-

le aabenbare/ hafver jeg dog paa det sidste befundet raadsomeliger at være/ udaf hende for min tale at blifve straffet end af mit eget Hierte for min stiltiende. Vider derfore/ at der jeg forleden befant mig gandske allene paa it øde Bierg/ blef jeg vard at mand effter den Guds Amoris Befalning imod mig forde fangen Constante, Hertug Venturosi Søn/ hvilcken mig saa inderligen bad at jeg ville hielpe hannem udi hans Bedrøfvelse/ saa jeg der ofver blef beveget at forlade min foretagen Vey og at følge hannem/ som jeg da giorde indtil saalenge jeg saae hannem slæbes hen udi it Fengsel/ som vel for hans Gemyt var lifligt men for hans Person det allerælendigste nogen Tid kand være seet/ thi der udi blef hand martret udaf alle Plager som kand optenckis/ med gruelig Smerte pinet/ af fortviflelse fristet/ af Fryct drefvet/ af lifvet keedsommelig og dog Døden flycktig/ med Bedrøfvelse omgifvet/ med Uroe ledsaget/ med Forlengsel pinet/ med Jfrighed plaget/ med Angist omkringgifvet/ og endelig

udaf

udaf all Forhaabning forlat og alle Middel berøvet/saaog all Hielp blotet undtaget hans Trofasthed og Bestandighed / udaf hannem blef jeg berettet at hun alleniste var Aarsagerinde til alt dette/og med saa mange Heede taarer og klagelige Graad bad mig hende saadant at forstendige / saa at jeg paa saa jammerlig een Bøn kunde icke andet end bevise mig medlidig og godvillig. Hende da af hans tale holdet for een ubarmhiertig / men nu for hendis Dyders skyld som een Medlidig fornemme ogsaa hans store Pine/udi Betractning det at være hende en meget større Værdighed / forhaaber nu gandske at hun med hendis Dyders Godhed lindrer den Smerte som hun med hendis Skionhed hannem hafver foraarsaget.

Thi naar hun med Barmhiertigheds Dyd beviser sig saa Rigelig at være begafvet som med umaadelig Deylighed/blefver hun vist og billig berømmet for den fuldkommeligste iblant alle Damer. Naadigste Froicken jeg beder ved Gud hun ville see hvor lofligere hun skal

blifve uden Lighed / naar der siges at hun hafver befriet een ælendig fra Døden / end naar hende blifve tillagt saa trofast en Cavalliers Død.

Sandelig hun er derfore denne Constante alleniste høyeligen forobligeret / at hans Pine og Smerte / naar hun hannem derfra hielper / gior hende lig en Gudinde / i det forløsningen / skabelsens Gierning blifve holdet lige.

Der affølger at for Forløsning fra Døden hand hende (nest Gud som hannem hafver skabt) for sit Lif hafver at tacke / vissligen / dersom hun ellers holder det icke for een Dyd at dræbe / kand hun ey vejre sig at vide hannem Bøn / hvilcket er intet andet end hun ville bære Medlidighed med hans megen store Pine hvilcken hand for hendis skyld udstaaer / begierer og af hende aldelis ingen besværlig Ting / thi om det var mugligt skulle det være hannem tusinde gange kierere / endnu meget mere at lide end hende nogen Besværlighed at foraarsage.

Til Beslutning beder jeg / at hvis hende

hende synnis min tale at hafve været for meget frielig / hun dog den ælendige Liebhabers umaadelige Pine ville betencke / hvilcken er saa stor / at ingen fare som mig kunde mode / kand være lig den Medlidighed som jeg hafver med hannem / hun ville og saaledis svare mig / at derudaf / hendis Dyd meere fremskinner end den fattede Vrede som jeg formercker / saaledis blifver hun berommet og Jeg kand kalde mig een lyckselig Gesandt / og den fattige fange motte erlediges.

Med vredactige / men dog sactmodige Geberder / uden videre Forhalning svarede Princessinden / udi efterfølgendes maade.

Rigorosæ Svar.

DIT hafver staaet udi tvifl at aabenbare mig disse fortalde Sager / gifver mig ingen Forundring / thi I vel viste hvor besværlige de samme ville være eder at forsvare. Men at I alligevel hafver understaaet Eder mig saadant at aabenbare / hafver I gifvet

mig til billig Vrede saa stor Aarsag / og dersom I saa vist var een Indlendisk som een udlendisk / hafde visseligen eders tale og Lif tillige været endet.

Men effterdi / som før er meldet / I er en fremmet / saaog formedelst den store tillid I hafver sat udi min Sactmodighed / skal I denne Sinde forskaanes / uandseet der udi slige Sager billigere skulle dømmes effter Rætten end Naaden. Tilmed eder at straffe førde med sig tvende Nytter. Først / andre dermed at gifve Exempel / og dernest til at erholde der ved de ædele Damers Anseelse og Reputation, dog formedelst min medfødde Langmodighed blifver mig forbuddet den tilbørlige Straf paa saa stor een Brøde / effterdi I icke alleniste hafver brugt for store Freckhed udi eders tale / mens endog offenderet min Ære / i det I den hafver sat udi tvifl / thi hvem hereffter saadant skulle høre / skulle vist oc icke ubillig slutte eder til saadan bemelt Freckhed at være foraarsaget meere af min Humør og fackter end af Constance store Pine / effterdi min Høyhed

skulle

skulle været nocksom Aarsage meere end den andens Smerte at forskrecke eder saadant at aabenbare. Jeg advarer eder herudi intet videre med mig at tale / paa det I formenendes hannem at hielpe / icke skal komme eder self udi større Fare / og om endskiønt I er fød udi fremmede Land dog her udi dette skulle begrafves / hermed være nock talet om dette / vider eder dereffter at skicke. Men hvis I formedelst mit lange svar fremdeles kunde tage noget Haab / da visseligen vider at her effter det eene skal hielpe det andet / og eders Lif skal betale eders Munds Ofvertrædelse.

Saadant endet hun taugde og stille / men Jeg formerckede gandske vel allenisie den store Vrede forhindrede hende meere at tale / i det samme blef ogsaa Dantzen endet / saa een hver den eene fra den anden / iligemaade Jeg fra den skiøne og fortørnede Rigorosa, toeg Afskeed / og befandt mig gandske bekymret og ulystig / Jeg erindrede mig min lange Fraværelse fra Hispanien / saaog den endnu lengere forhalning hvort til

det lod sig andsee / tenckte ogsaa paa Constante uendelige Pine og hvor ringe Middel Jeg saae til at hielpe hannem / resolverede mig atter (all Fare sat til side) den fangne at hielpe eller og derofver at døe. Gick med dette forset saaledis igien den efterfølgendis Dag til Hofve at see hvad for Geberder Rigorosa ville bruge imod mig / hvilcken der hun saae mig venlig og vel tracterede mig som tilforne / saa at imellem os gafvis aarsag til store og adskillig Mis-tancke / thi Jeg viste icke om hun giorde saadant ligesom mig igien at forsone / eller og om hun derved ville igien gifve mig Andledning til at tale / og der efter hafde udi Sinde paa een gang at straffe mig for min Dumdristighed / stod saaledis udi store tvifl ey videndes hvad Jeg skulle troe.

Endeligen forlob saaledis denne Dag og mange andre / udi hvilcke Jeg af hendis fackter blef stedse meere trøstet og foraarsaget til god Forhaabning / udi saadan meening fortofvede Jeg beleilig Tid / og kom atter een Dag med hende

at

at tale andstillede mig gandske frycktactig (uandseet det icke var mit alvore/) thi udi saadanne Sager og med saadanne Personer maae mand sig forskrecket andstille/paa det at det icke formedelst alt for store Frihed skulle hafve it andseende ligesom mand deris Høyhed ville ringe acte. Dette nu at forekomme/talede Jeg med hende ick frimodelig som Jeg ved mig self vel var/mens ligesom Jeg var gandske omgifvet med tviflactig Fryckt/ aabenbarede hende dog gandske vel min egentlige Meening/ og alt det som til den ælendige forliebtes Trøst og Forløßning mig siuntes at være tienligt.

Hendis Svar var gandske ligdannet det første/undtagen at hun udi Geberder icke beviiste sig saa vredactig som tilforne. Derfore Jeg da icke actede hendis vrede Ord/men trøstede mig ved hendis venlige Fackter/ saa offte mig gafvis Leylighed med hende talede (hvilcken Jeg tit bekom) efterlord Jeg icke mit forehafvendis at forebringe/ paa det flittigste bad at hun ville for-

barme sig ofver den arme Plagede / hvorpaa hun dog altid svarede udi Ord vredactig og udi Geberder venlig. Mens Jeg gaf flittig act paa hende / om icke paa hende nogen Tegn af een forliebte Person var at mercke / og saae Jeg at naar hun var allene da sad hun fuld af Tancker ved sig self / naar hun befandt sig hos andre Folck saae mand hende icke ret lystig / hun entholdt sig fra alt Selskab og tractede stedse effter at være allene. Naar andre Folck vare lystig begynte hun sig at klage / paa det hun motte blifve allene giorde hun icke andet end suckede.

Saa snart udi hendis nerværelse Constantze blef næfnet / da forglemte hun sig ligesom self / offte forandrede hun sin skonne Farfve / nu talede hun høyt / nu igien heesactig og stille / kunde saaledis i hvor hefftig hun sig vel bemøjede icke skiule sit andliggendes store Medlidighed / Jeg siger icke uden Aarsag Medlidighed / thi som tiden saadant hereffter hafver gifvet for Dagen skeede alle forberørte Forandringer meere udaf Kierligheds

ligheds Forbarmelse / mens Jeg tenckte da gandske contrà, holdte disse Tegn til min intento og forsæt gandske stille / og ligesom ved it vundet Spil trøstede mig.

Ville derfore henreise til Constante at gifve hannem nogen Trøst / og om disse sidst fortalde Sager gifve hannem nogen Beretning: Som jeg ogsaa giorde og formanede hannem fremdelis hand skulle fatte it Hierte og den skønne Rigorosa self tilskrifve / tilbiudendes hannem Jeg hende self ville Brefvet ofverantvorde.

Den ælendige Constante om hand vel da var meget dycktigere at giøre sit Testamente end skrifve Bolebrefve / lod sig ofvertale formedelst mine mangfoldige Andholdning og tilskref sin søde venjnde it lidet Bref udaf efterfølgendis Jndhold.

Constante Bref til Rigorosam.

NAadigste Froicken / hvis Jeg hafde saa stor Aarsag Eders Naade at

at tilskrifve som til at elske / kunde Jeg saadant visseligen uden all Fryct forrette / mens **Eders Kierlighed** sværger Jeg / at saa offte Jeg tencker at Jeg hende tilskrifver da forkolnes mit Hierte / min Forstand besinder sig icke / min Tunge forstimmes / mine Øyne af graad forblindes / og mine skielfvendes Hænder kunde aldelis intet forrette deris Embede / endelig mit gandske Lif er icke lig een lefvendes Person med een død Krop. Min **Trofasthed** formaner mig Jeg skal vofve det / Eders **Kierligheds Høyhed** gior mig gandske forsagt / udaf hin blifve Jeg beveget til Forhaabning udaf denne Fortviflelse / hafver dog paa det sidste dette Middel icke villet lade uforsøgt / mens ô vær mig usle / hvad hielper det efterdi Jeg allerede der hen er geraaden at Jeg aldrig er dygtig til at finde og kiende nogen Naade (om skiønt mig nogen blef beviist) udi Betractning / alting hos mig at være død foruden min eniste

Tro-

Trofasthed hvilcken jo lenger jo meere begynder at lefve / mit Hierte er død / min Forstand besinder sig icke meere / min Siel fra mig fraskildt boer hos Eders Kierligheds skionne Gestalt / men hvis hun ville bevise sig saa naadig og svare mig paa nerværendes Skrifvelse skulle visseligen min Trofasthed være nock til at hente tilbage alle forlorne Sind og Tancker / dog hvad Jeg gior beder Jeg Eders Kierlighed ville forlade mig / Jeg begierer Naade af hende da Jeg dog icke hafver bevisst hende den ringeste Tieniste / uden saa er at Eders Kierlighed visselig blifver skrefvet udi mit Skyld-Register formedelst min Pine regnet for Tieniste / hun motte vel forundre sig / maa skee / at Jeg hafver mig understaaet hende at tilskrifve / Aarsagen hafver været hendis Kierligheds Skionhed hvilcken mig til Kierlighed / Kierligheden til Forlengsel / Forlengelsen til Smerte / men endelig smerten til Dumbdristighed hafver gifvet Aarsag / hvis Jeg nu derforre haffver fortient Døden / da den at annamme

er

er Jeg her berid / thi det er mig usigeligt langt kierere for Eders Kierligheds skyld at døe en af hende all Forhaabning at være beroffvet. Ville og selff vel lengesiden (Sandhed at bekiende) ofvergifvet mig Døden hvis Jeg icke viste at Eder Kierlighed derfore hereffter skulle kaldes en Mand: Draberinde / derfra Guderne mig ville bevare / at Jeg skulle tencke mig at hielpe med hendis Nackdeel og Skade / end sige jeg mig skulle understaae at giøre. Alt dette at forekomme ville Eders Kierlighed med it kaart Svar min langvarige Møye og Smerte belønne / og det med det snarriste / paa det min Død vel snart (maa skee) icke skulle gifve alle Middel begyndelse til een Ende / og den hereffter fortrydelse alt for sildig / Eders Kierlighed mig hermed underdanigst befalendis / og hendis skiønne Hænder kysendes / som hendis ævige Tienere indtil Døden

Constantze.

Om vel den trofaste forliebte hafde udi sinde sin store Pine noget vitloffttigere

tigere at skrifve / siuntes hannem dog sit anliggende nocksom at være aabnet med disse faae Ord / der hos betenckedis at lange Bref og tale ere allenisie at bruge paa den sted / hvort den Person til hvilcken de lyder der af annammer saa stor Behagelighed / som den fra hvilcken de komme / hvilcket / effter hans Meening / her gandske intet ville skee: Derfore hand da brefvet saa snart giorde ende / og begynte sin sædvanlige Klagen og graad / udi saa maade ofverandtvordede hand mig brefvet befalendis mig de Sager med faa Ord men mange klagelige Fackter / hvilcket hand dog icke hafde hafft fornøden effterdi mig derforuden hans ælendige Lefnet bevegede til høyeste Forbarmelse og Medlidighed / skildes saaledis fra hannem og kom atter igien til Hofve forvartendes Tider Beleilighed de Sager at forebringe / hvilcket hun mig da heel snart præsenterede, saadant at bruge ville Jeg icke allene ofverandvorde brefvet men endog tilforne giøre mit der til og nogle faae motiver og Bevegelser

fore-

foreholde Damen / hende dermed at bevege.

Author til Rigorosa.

Høybaarne Princessinde / tilforn høg forend Jeg hende mit forehavende gifver tilkiende / beder Jeg tienstflitteligen hun mig naadigst ville forlade min Grofhed og mangfoldige Ofverløben / og dets skyld og Aarsag tilegne den fangne Constantes umaadelige Pine. Thi jeg eller effter min Plictskyldighed / meget heller hende lydig Tieniste vil bevise end hende udi saa maade tiere være besværlig / Naadigste Froicken hun ville vide at Constantes endnu meere Gienvordighed omgifver som hun om hannem hørendis / saaledis andfecter hans egne Plager / dette er nu det største iblant alle hans store andliggende / ville sig og gierne undskylde / men hans Hierte og Gemyt vil lide om endskiønt hans Smerte driffver hannem til at Klage / hine binder hannem at tie stille / disse formaner hannem at raabe. Endelig dog alligevel hen-

hendis store Dyder sig trøstet/udaf hans Smerte er blefven beveget at hand haf-ver sig foretaget de mangfoldige Pla-ger med største Ydmighed disse høye Øyen at forestille / udi den Forhaab-ning at om end skiønt een Deel af Hier-tet der ved er blefven beveget til Vrede / den anden Deel igien bevegis til Medli-dighed; Udi Sandhed/denne Constante var vel en naadig Belønning værd for adskillige Sagers skyld. Thi først ynsker hand sig mange gange Døden der-med sin Pine at vorde endlediget / Nu begierer hand dette / dessen Aarsagerin-de sig erindrende / intet høyere end længe at leve; Formedelst stor Oval ville hand offte all Besindelse og Fornufft være be-røvet/ dog hendis Person betractendis berømmer hand sig udaf store Lycke; Naar hand betencker sin Jammer for-tryder hannem at tale / naar hand fører sig til Gemyt hendis Skiønhed kand hand icke tie / beklagendis sig paa det høyeste ofver maade udaff herlige Ord / at lide taalmodelig er hans høyeste con-tento, den sammes erindring sin eeniste

Fryd / da hand dog derfore udaff Angist motte forsage.

Til Beslutning / Naadigste Froicken / beder Jeg hun ville icke berofve hendis Tienere sin Værdighed formedelst min ringe tale / mend hermed andtage nerværende hans Skriffvelse / den samme læse / deraff udi faae Ord hand hafver skreffvet / kiende de mange Bekymringer som hos hannem ere forblefve / og visseligen troe at det hafve været umugligt at Munden kunde tale saa meget som Hiertet finder / hun ville / saa vist hun begiere Gudernis Naade / den / som intet høyere ynsker end hendis / hannem bevise / og værdige hannem it svar / ved hvilcket hun den Bekymrede troster og hans Smerte lindrer / saaog hans Trofasthed en Deel belonner / gierendes lyckselig ofver alle Lycksalige. Hvis og saadant at giore / hvercken den som lider nemmelig Constante, eller den som beder som Jeg kunde bevege / troster Jeg mig hendis medfodde Dyd og Mildhed som sig her udi beviser og til saa billig Begiering beredvillig lader finde.

Der-

Dereffter taugde Jeg / ofverleverdes hende Breffvet / og imidlertid Jeg talede gaf Jeg flittig act paa hendis Geberder / og formerckede at hun offte udi Munden fortærede de Suck som hiertet icke kunde skiule / hvilcket da / saavelsom dette at hun tilhørde min tale saa taalmodelig indtil enden / gaff mig icke ringe Forhaabning / som mig dog strax blef betaget ved effterfølgendes Svar / thi hun sagde til mig disse effterfølgendes Ord.

Rigorosæ Svar.

EDers Formaastelse udi Sandhed er saare stor / og end større den Tviflactighed udi hvilcken I mig hafver fort / nemmelig / om Jeg skulle forbiude Eder at komme fremdelis for mig / eller tvinge mig selff ved eders Ords Paahørelse / det første effterlader Jeg / udi Betenckning / at om vel eders Budskabs Aarsager ond / eders Mening dog alligevel er god / effterdi I der til er ombedet udaff den Plagede / og hafver giord det hannem at hielpe:

pe: Det andet at giøre / da veed Jeg icke hannem at kunde hielpe uden min Skade / men hvis Jeg hannem kand hielpe uden min Æres Forliβning / ville Jeg udaff it trofast Hierte det saa vist giøre som I mig nogensinde derom høieligen motte andmode / mend I veed self hvor storligen alle Qvindes-Persøner skulle skatte og holde deris Ære og gode Nafn ja høyere end lifvet self / udaff Aarsag / at hos os da langt ofvergaaer æren lifvet.

Skulle Jeg nu hielpe hannem og skade mig self giffver Jeg eder vel at betencke / hvilcken jeg er mest skyldig at bevise hannem eller mig / og om det ville vel andstaae hannem af ringe Nød at hielpe og mig self udi en meget høyere at sette / effterdi dertil med / som tilforne er meldet / alle Qvindes-Persøner udi Almindelighed icke alleniste skulle vocte sig for Vanære mend endogsaa beflitte sig paa at flye all Aarsag til Miβtancke / hvormeget meget meere vi som ere fødde aff ædel og høy Stamme og paa hvilcke hver mand hafver it Øye og

paa

paa sinn / og paa os it slet fald langt for blifver lastet end store Lyder og Laster blifver mercket paa ringe Personer.

Seer nu / efterdi J med Billighed mig at ofverbevise eder hafver understaaet / hvor gandske ubillig eders Begiering er / hvilcket Jeg saa klarligen derfore hafver villet eder igiendrifve / først at belonne eders Mod mig brugte Beskedenhed / og dernest mit afslagende Svars billige Betenckning / dermed at gifve tilkiende / all Andsogning her efter fremdelis at være afskaffet. Det Bref andlangendis / hafver Jeg været gandske resolveret det icke at andtage / paa det Constante icke skulle mene min Fornufft ey at være nocksom til at beskierme sig imod hans mangfoldige andlob / vil jeg dog eder til gefald endnu dette lade skee med utryckelig Befalning J eder til aldelis ingen svar ville troste / meget mindre det samme af mig begiere eller hereffter i Evighed meere med mig tale om denne Handel eder understaaer / paa det nogle hereffter icke skulle hafve Aarsag mere at klage ofver min

Vrede / end hid indtil min Taalmodighed at beromme / Nu angrer mig udaf hiertet at jeg haffver hafft saa lange tale med eder.

Først for den Aarsags skyld / at det allenste beveger mig til store Uville / dernest og / at J herudaff / maae skee / skulle slutte at Jeg skulle hafve en Velbehagelighed at tale om den Handel / eller at Constante lidelse er mig andgelegen / efterdi (som mand siger) Ordene at være Tanckernes Bud / og hvorudaff hiertet er fuldt løber Munden ofver / og derfore om eders forehafvende motte sancke mere forhaabning / beretter og advarer Jeg eder atter at J icke ville lade eder tycke saadant / saaog ofttere der om at tale ey understaar / paa det fortrydelsen icke skal komme Eder for sildig / og J / sogendis en andens Velfærd / den sammis Ulycke maae self bære.

Hvad skulle nu en troet eller tenckt paa saadant it Svar naar hand betracktede de forbemelte kierhafvende Udviisninger og medlidige Geberder / sandelig Jeg kunde der af intet andet forstaae

end-

endsom min Forhaabning gandske hafde bedraget mig/ saaog udi Almindelighed kiende alle Qvinders medfødde Falskhed (dog alligevel de icke alle bruge den/) saa meget Jeg tviflede forend Jeg hørde dette Svar/ saa saare og end mere befant Jeg mig nu forvirret og gandske bestyrtzet/ der Jeg formeente allerede vel at hafve kient hende/ viste Jeg mindre end udi Begyndelsen/ der mit Haab var paa det høyeste befinder jeg aarsag til Fortviflelse/ da jeg formeente mig at være secker befinder Jeg mig at være belad med fare allevegne/ jo meer jeg endelig gaaer udi denne vildsom Hauve/ jo dybere befinder jeg mig derudi forvirret/ hendis viderverdige Væsen gior mig til en Daare/ paa en side andtager hun brefvet/ paa den anden Side er hendis Svar afflageligere end nogen Tid tilforn/ viste icke hvort hen jeg mig skulle vende eller hvad middel forretage/ løb ligesom en rasende gandske udaff Staden/ slet tviflendis om min Forretning og den arme Constantes Forløsning/ teneke dog endelig

det ville blifve best at jeg gick til hannem gifvendis hannem Sagens Beskaffenhed tilkiende og os med hver andre at raadføre / om lettelig hand/som den der udi Taalmodighed var erfaren bedre end Jeg / kunde finde nogen Raad og Middel i denne Sag.

Gick saaledis sorgfuld og bekymret der hen / med tvifl / om hand mig eller jeg hannem skulle troste / befant hannem ogsaa udi sin sædvanlige Pine at forvente mig med mere Forlengsel endsom Jeg kom til hannem / effter at vi og hinanden venlig hafde undfanget/sagde jeg til hannem.

Authoris Tale der hand besøgte Constante.

KJeriste Ven / Jeg hafver nu udi Sandhed erfaret / at hvis Lycken icke vil / da hielper ingen Vindskiebelighed / Konst / Moye eller Arbeyde/eller er vel andlagt/og efter det gammel Ordsprock: Hvem Lycken ey vel vilde / kom altid flux for silde. Thi om jeg

vel

vel (uden Beromelse at tale) min Flid og Umage icke hafver sparet / giort mit yderste ved denne Sag og intet actet mangfoldige Fare og Trusel. Er dog Lycken gaaet imod mig med fuld Seil / og saa saare været imod / at jeg icke allenisse tvifler om din Befrielse mend endog fast gandske om mig self. Om Jeg og vel mindre end du hafde Aarsag at klage / i det jeg ickun er it Sendebud men du en Principal udi denne Sag interesseret, kand jeg dog icke underlade mig højeligen at beklage / effterdi Jeg visseligen icke troer at hereffter udi Evighed eller udi nogen Sag kand Lycken være mig saa gunstig som hun mig udi denne hafver imodstræbet / de Sager som imellem mig og Rigorosa ere forløben / kand jeg icke forstaae / end sige at fortelle: thi hun med mig hafver brugt en gandske nye Processs og uhørlige Terminis. Mange gange tenckte jeg din Hielp at være viß og secker / og end meget offtere hafver jeg tvisset om den Forløßning: Udaf hendis Geberder hafver jeg hende holdet for højelig forliebt / udaf

hendis tale for den uforliebteste Qvindes-Person i den gandske Verden; Først gick udaf hendis Mund mange andgeneme Suck/strax blef den fuld af vredactige og uhørlige Ord / Nu gaf hun mig aarsag til god Forhaabning strax til Fortviflelse; Naar jeg først formeente hun andstillede sig saaledis som forstandig / fornam jeg strax at saadant skeede udaf Kierligheds Mangel/ thi det er en vis og ufeilbarlig Regel at hvor Kierlighed en gang ret er rodfest udi hiertet da maae Bestandighed herske der udi/hvor dette icke befindis kand ey heller nogen ret Kierlighed formodes / mend alleniste en letferdig Humor og gemeen Velvilighed / som udaf en hver ringe Viderverdighed blifver drefvet/ligesom Taagen af Vinden / dog tenckte jeg snart igien hendis tale at være skeet udaf fryet skammendis sig for hendis Forældres Brede: Thi hvad tyckis dig dog / beder jeg ved Gud / at hun dit Bref antog og strax truede mig med Døden / hvis jeg fremdelis talede eit eeniste Ord om denne Sag. Skulle icke saadan hastig forandring

dring komme en fremmet og selsomt fore/sandelig/ dersom jeg alle Sager effter lengden skulle fortelle / skulle mig snarere fattis Tid end aarsag at tale.

Beder dig derfore du ved din Forstands Kraffter ville maadelig giøre dit Gemyts billige Bekymring / ellers mot du letteligen heel snart mere behøfve en Graf end Trøst/ og dit døde Legeme forlade verden / til din Trofasthеds Tegn/ hvilcket du for ingen deel skulle ville/ udi Betenckning / dig uden lige lofligere vil være bestandig at lide end forsaget at døe / endog meget berømmeligere at mand dig for forstandig og taalmodig lofver end for kleinmodig og fortviflet skulle skielde. De store Bedrøfvelser at imod staae er den rette Dyd / og udaff ringe Andfectninger kand icke erlanges stor Berømmelse / dertil med betenck at tiden alting omvender / miend nu er du forseckret at din Trofasthed aldrig kand forandre sig/ hvorfore vilt du da icke haabe/ja visselige Troe at Rigorosæ Gemyt blifver omvent.

Andre mange Ting dig at troste tien-

tienlige/ kunde jeg dig sige/ men det dog underlader: Først/ saadant hiemstillende din store Discretion som jeg hos dig hafver kiendet/ og dernest/ efterdi du/ saavit Jeg seer efter alle Bedrøffvedis Art/ udaff andre trøstet dig mere bedrøfver/ naar andre de tie veest du dig self formodentlig at trøste/ dog endelig bedendis du mig fremdelis ingenlunde vilt spare/ mens udi alt det som Jeg dig noget tienstactigt kand bevise sicker og uden nogen betenckende at commandere, thi jeg vist dig at tiene/ saa saare som din/ ja min egen Velfært/ udaff Hiertet ynsker og begierer.

For graad/ kunde den ædele Liebhaber en rum Tid icke svare mig it Ord/ paa det sidste kom hand sig end lidet og sagde til mig.

Du seer den Stand hvor udi jeg (dißværr) er geraden/ hvor gandske Jeg er berøfvet min Fornufft/ hvorledis jeg er foraarsaget til gandske meget heller at tvisle end meget at tale/ ville derfore icke forundre dig paa mit urimelige Svar/ og disse heede taare/ som du seer/

ville

ville optage udi steden for skiøne Ord/ hvilcke taare effterdi de formedelst Rigorosa ere tvungen udaf Hiertet/ ere mine Øyens liflige Underholdning og min Siels Vedergvegelse.

De Sager/ siger du/ som imellem eder begge ere forløben kunde du icke forstaae/ og vil at jeg dem skulle kiende/ min Ven jeg ville ynske at jeg det kunde giøre/ men betenck effterdi du/ udaf alle andliggende saa frie/ dig icke understaaer saadant at domme/ hvor tungt det da vil falde mig som den alle Tanker er forvirret paa/ saaog mit gandske Gemyt og Sind alleniste udi min elskelige Modstanderindis Qvaliteter og Værdighed occuperet og forhindret.

Ach ville Gud! at disse Ord vare mine sidste/ og med dennem tillige mit Lefnet sig hafde endet/ effterdi med dennem den skiønne Rigorosa blef ihvekommet. Thi liggervis som for hendis skyld at lide blefve min storste Lyckseelighed/ hvilcket mig ingen skal kunde imod sige/ at hvis jeg var saa lyckseelig belønningen at annamme som mig min Pj-

nis

nis Aarsag/ skulle ingen Liebhaber mig nogen Tid være lig end sige mig at have kundet ofvergaae/ efterdi jeg da nu stræber med alle mine Kræffter hende alleniste at tiene/ og med mit Lif icke at være hende fortredelig/ vil og visselig udi min Afgang intet mere bedrofve end at vide at tillige med mig ogsaa skulle undergaae de Øyen med hvilcke jeg hende hafver seet/ og det Hierte med hvilcket jeg hende hafver været tilgifvet/ hvilcket da vil blifve en ulidelige Pine udi Betractning/ den høyeste contenteza som begge disse der af hafve bekommet.

Alt dette melder Jeg derfore/ paa det du kand see om endskiønt Rigoroſæ Haardhed/ effter alle uforliebtes Dom/ all Kierlighed udi mig gandske hitzig skulle udslucke/ den samme dog udaff min Trofasthed og Bestandighed/ ligesom Halm af Ild fortæret/ mig til mere Lue gifver Aarsag.

Din mangfoldige Trost belangendis/ var saadant vist en hver anden nocksom at stille uden mig/ mens saadan

dan en tilvoxen Ild er bedre med Taalmodighed sin furio at tillade / end med forgiefvis udleskken sig omsonst bemoye / thi mine Oren ere saaledis forstoppede med umaadelig Pine at der igiennem til mit Hierte icke kand indgaae nogen Trost / og om end Hiertet hafde villie at fatte noget Haab / vorder det dog udaf alle Kræffter forlat / endelig befindendis sig alt for svagt og fortabt. Den storste Ære og Roes andgaaendis som Jeg / effter dit tycke / kunde erlange ved Taalmodighed / gifver Jeg herudi stor Ret / og enda meget store Uræt; Ræt der udi at saadant visselig skulle være meget vel giord at den som udi anden og icke udi kierhafvendis Pine sig befant. Mens min usigelige Smerte og dens saa ædel en Foraarsagerinde betractendis / hafver du stor Uræt mig mere Taalmodighed at formane end til Døden / effterdi udi saadan en høy impressa at døe / skulle udaff alle blifve holdet icke for en Død mens meget mere for en uhørlig Seyer og ævig Victorie.

For din hid indtil hafde Moye / og god-

godvillige giorde Erbydelse paa det tilkommendis tacker jeg dig gandske tienstvillig/med Bøn icke at motte andsees min ringe efne nu/ mens den ofvermaade store Forlengsel som Jeg hafver til at igien forskylde saadant Venskab/ saa og endnu ville bevise mig it som jeg forhaaber det sidste/ nemmelig føre den skiønne Rigorosæ dette Breff og hende dermed fryde efterdi hun der udi bekommer at see at Jeg nu en gang hafver endet mit Lefnetzdage/Natten naaet/ og hermed taget Aarlof og Affkeed fra hende/ mig self og den gandske Verden/ saadant varer snart giørendis min forliebte Siel af dette plagede Legem.

Der hand saadant hafde talet begyndte hand udi min nerværelse at skrifve it Bref udaf efterfølgendis Indhold.

Constante andet Bref Rigorosam.

Efterdi da/ Naadigste Froicken/ imod alle andre mend imod mig den Unaadigste/ det hende befalder

der mig at hengifve Døden til min Smertes Belønning / Seer / her er jeg berid den villig at antage / med Bøn mig jo icke at fortencke at det ligesom skulle være mig imod at døe / efterdi den ganske motte være uden Fornufft som icke drog en hierlelig Forlengsel effter / udaff langvarig Fengsel at erlediges og paa frie fød at stilles; mens hvad siger jeg / mig angrer hvis jeg haver sagt / udi Betenckning / at tillige med lifvet vil ogsaa udi Evighed undergaae det haab Eders Kierlighed at see / hun motte og (maa skee) vel forundre sig hvorledis jeg udi saa stacket en Tjd (nemmelig it Aar jeg hende haver elsket) baade Hiertet / Haabet og alle Kræffter saa ganske haver tabt / udi Betractning / Eders Kierligheds store haardhed og min pine deraff foraarsaget / en meer end dødelige Creatur / at tie mig heel snart og lettelig motte føre til Ende.

Sandelig Jeg hafde aldrig troet udi hende saadant Gemyt hvis icke Gierningerne hafde mig det aabenbaret / haver og altid ladet mig tycke / eders

Kierligheds foretagne Resolution skulle ladet sig dempe udaf hendis medfødde Godhed / effterdi Naturen besværlig og udi lengden sig icke lader skiule / dog maa Jeg bekiende at saa stor en Ulycke som mig saare vel til en flux større Forandring kunde gifve Aarsag/gifver mig og alleneste Forundring / hvorledis at Eders Kierlighed maae være saa ubarmhiertig imod sig selff / effterdi Jeg til Eyedom hafver gifvet hende min Frihed / Hierte og alle Kræffter / mig self endelig mig betaget og udi hendis Villie lefveret.

Hvo ville da nu af den forhaabe Naade/som er sig self mißgunstig / skulle hun dog / Naadigste Frøicken / da hun icke mig til gode nogen Naade hafde villet bevise / hendis gode Medlidigheds Berømmelse til beste / icke saadant hafve effterladet : Men effterdi det nu allerede der hen er kommet / ynsker jeg mig ingen anden vedergvægelse til min Pinis Belønning / end at vide at jeg effter min Død udaff Eders Kierlighed ey skulle besørgis / og hvis hun derved

nogen

nogen Smerte skulle befinde / vil jeg hermed Guderne inderlig hafve ombedet saadant at forrekomme / mig og derforre ville bevare den Person udi Døden at bedrøfve / hvicken jeg udi lifvet ey nogen behagelig Tieniste hafver kundet bevise.

Naadigste Frøicken / ligesom de der ville see paa Solen / jo lenger de paa den stirrer jo mindre de den kunde kiende / ligesaa og Jeg / jo mere Jeg Eders Kierligheds Skionhed beskuer med min Fornufftes indvortis Øyen / jo mere blifve de samme derved forblindede / hvilcket Jeg derforre melder / paa det Eders Kierlighed skulle dißmindre forundre sig paa min urimelige tale / og betencke at saa lidet en blind vist kand see sin Stauf / saa lidet kand en forliebt tvinge sin Pen til den som hand skulle og som hannem var fornøden. Dog motte Jeg paa denne Tid saadan Undskyldning vel spare / efterdi Jeg er dygtigere at tencke paa min nu tiltagendis Ende mere end ziirlig Tale / ville dog icke saa gierne noget ringe og urimeligt

fremstille for hendis Kierligheds høye Øyen synderlig nu udi min fraskillelse. Dersom hende behager/ Naadigste Froicken/ mig derforre at døde/ derved hendis store Mact at gifve for Dagen/ behøfver hun saadant aldelis intet/ udi Betractning / Hendis umaadelige Skionhed beviser meget høyere Krafft/ men skeer saadant udaf min Uværdigheds Aarsag/ hafde Jeg forhaabet min Trofasthed Storhed skulle billigens blefvet forredraget min Persons slette Qvaliteter/ hvilcket Haab mig da hafver gifvet Aarsag til offtbemelte min Dumdristighed / men hafver Eders Kierlighed dette forretaget formenendis mig icke at kundet hielpe uden hendis Nackdeel og Skade/ da ville hun betencke at Jeg aldrig hafver begieret nogen Sag som hende skulle være til Forkleinelse. Thi hvad Nytte kunde Jeg erlange udaf hendis Skade / hafver alleneste for min første og sidste Naade bedet om it skrifftligt Svar paa min mangfoldige Andsøgning.

Men til Beslutning/ hendis høye

Per-

Person med min ringe Skrifvelse icke lengere at opholde / beder Jeg at effter min Død (som blifver med det snareste) mit Legeme motte bekomme den Naade at ledsagis udaf hende til Grafven / paa det min Siæl (dersom ellers der kand være nogen dets Befindelse og Vidskab saasom her skeer) udi det andet Lif motte nyde saa stor en Naade og Glorie hvilcken Legemet her udi Verden icke er værdiget / meget mindre hafver mot blefvet deelactigt.

Vil herned hafve taget afskeed fra Eders Kierlighed / bedendis hende om tvende Sagers Forladelse: Først at jeg hende effter hendis Værdighed og min Forlengsel icke hafver kundet bevise lydig Tieniste; Dernest hvis af mig nogen feil er skeet (uandseet mig ingen er bevust uden umaadelig Kierlighed /) hun ville det icke tilregne mig men den Kierlighed som udi mig regierer; Men dem / hvilcke denne min Død og Historie motte komme for Øren / de ville mig aldelis icke beklage / thi de hafve gandske ingen Aarsag den at skye men meget mere

mig / effterdi Lycken er gandske faa saa gunstig / at de maae ende deris Lif udi deris Dames Tieniste. Hermed befaler Jeg Eders Kierlighed udi Gudernes Beskyttelse / min forlibte Siel udi hendis Naade / men mit gode Nafn en den gandske Verdens trofaste Liebhabere / som den hvilcken jeg saavel udi Døden som udi lifvet gandske billig hafver baaret det Nafn.

Constante.

Effterat dette Bref var endet / ofverantvordede / den elendige Liebhaber mig det med faae Ord og mange Taare / hvilcken Jeg iligemaade icke for graad kunde svare / thi jeg forhaabede / (som det lod sig med hannem anse) da hannem den sidste gang at see. Giorde mig dereffter paa Veyen og kom snart til den begierede Sted / hvor Jeg blef var at paa Brefvet var Opskrifften forgiet / hvilcken jeg da self / brefvet mere Kraft og Medlidighed at gifve / udi efterfølgende maade paaskref: **Til den skiøne og alle dyders fuldkomme-**

ligste /

ligſte/og Blant alle Damas
ubarmhiertigſte Princeſſinde
Rigoroſam. Gick der effter udi Pallatzet/ſaae ſtrax Damen allene/ til hende Jeg nuig forfoyede med tilbørlig Reverentz/og uden lang Tale ofverantvordede hende Brefvet/hvilcket hun uden Miſtaucke af mig annammede og meget flittig læſte igiennem/men imidlertid vendte jeg icke mine Øyen fra hende og merckte at der hun neppelig hafde hort Brefvet læſe/blef hun ſaa forvirret og ligeſom forſtummet ret ſom en haſtig ſiuge hafde hende angrebet/formeente dog icke at Jeg det ſkulle mercket/begynte derfore ſtrax med mig mange adſkillige og om denne Sag langt underſkedentlige ſamtaler at tractere,derpaa jeg hende ſvarede det beſte Jeg kunde/dog altid min fornemſte anliggende med imengde/hvilcket hun ſnarlig fornam/Jeg trode hende icke heller lengere/paa det de indvortis Tancker icke ſkulle blifve aabenbare ved udvortis Fackter eller tale/men anden Aarſag forrevendende/

høflig gaf mig Forlof / gick ind udi hendis Kammers / der udi forbleff og intet videre talede med mig den Dag.

Følgende Dag heel tilig lod hun mig kalde ved en sin Tienere Nafnlig Privata, og efter megen vitsefvende tale og mangfoldige Undskyldninger til hendis Relolution tienlige / sagde hun mig hvor hun Conſtante hafde tilskreffvet / alleniste derfore / efterdi hende siuntes at være handlet alt for strengt / at efterlade med saa slet Moye at hielpe saadan en ædel Person / hvilcket hun forrebracte med mange og deylige Ord / som Jeg dog / udaf u-maadelig Glæde ganske bestyrtzet / icke hafver beholdet / dog alligevel kand Jeg giore saa megen Beretning derom / at hvo hende hafde hørt skulle strax forstaae gandske lettelig de samme mere at være talede udaf en forliebt / end af een udi meget ofvet Person / hvilcket da fackterne meget gaf tilkiende; Thi snart blef hun blodrød / strax derpaa bleeg som it Lindklæde / snart talede hun hastigt og heel høyt / snart langsomt og stille ligesom hende ville fattes

Aande /

Aande / til Beslutning / lig en Person som forventede Dødsens Sententz / blef og hendis forskreckelse saa stor at hendis medfødde Discretion icke var mectig saadant at skiule.

Mit Svar var gandske stacket / først / for Mangel udaf Tid / og derneſt / efterdi Jeg for Glæde neppelig icke viste hvad mig sommede at tale formedelst den lyckſalige Tilstand for den arme fange / tog derforre Afskeed fra hende / forneinmelig den trofaste Forliebte / og saa mig udi hendis Naade befalendis.

Det Bref hun mig gaf var udaff følgendis Indhold.

Rigoroſæ Bref til Constante.

DØden som J (effter eders skriffvelse) gandske uforskylt / allenestе for stor smerte foraarsaget udaf Kierlighed / eder ynsker og hver time forventer / skulle jeg meget billigere og velforskyldt lide / hvis denne min skriffvelse nogen Synde skede udaf een

ond meening / hvilcket dog icke er / saa sant Jeg Gudernis Naade begierer. Efterdi saadant alleneste skeer eder at holde ved Lifvet og ingenlunde eders begiering at Contentere. Men dißvær hvad hielper det mig? Jeg frycter at min undskyldning vil herefter ey gielde hos nogen uden min egen Samvittigheg / thi naar jeg derom bliver adspurt hafver Jeg intet andet vidneßbyrd end denne min mig vitterlige Uskyldighed at forrevende / hvilcken dog vil blifve (efterdi den self mesten her udi er interesseret) forskudt udaf hver mand / fordi ingen Partiesk og tillige kand være vidne / dog vil jeg paa deñe gang lade peñen sit løb / mit Hierte forstendiger Guderne (som de der ogsaa ere bekient Tanckerne) og deris retferdige Sententz mig undergifver.

At jeg hidindtil icke hafver tordt voffvet det eder at tilskriffve / er af den aarsag blefven efterladet fordi jeg hafver seet at saadant icke vel kunde skee uden min Nackdeel og skade / hvilcket jeg endnu befrycter / efterdi (om endskiont

ingen

ingen om nerværendes skriffvelse er vitterligt uden eder og Brefviseren) jeg icke kand vide hvad Dom I derofver kand felde / og lad saa være at I giffve mine Ord mact (som de og vist ere sande) giffve: dog min Mißtancke mig en usigelige Pine. For den Kierligheds skyld som I effter eders sigelse bær til mig / beder Jeg eder / at I uidt udi eders høyeste Glæde som I motte bekomme ofver denne skrifvelse / ville erindre eder dens ære og gode Nafn som dette hafver skrefvet: hvilcket jeg derforre melder / efterdi Jeg veed at slige favores icke kunde hemmelig beholdes hos de fleerste Forlibte / mens pleye gemeenlig saadan deres berømmelse (som de udi deslige sager at hafve erlanget / sig lader tycke) høyere end de Damers (udaf hvilcke de saadant hafve annammet) Reputation og gode Nafn at tage udi act.

Hvor uden ligheg hafde det været mig berømmeligere for ubarmhiertig at lastes end for letferdig at skieldes forstaaer Jeg gandske vel / mend for eder at hielpe hafver jeg villet skade mig self /

og

og saaledis fulende det som I haffver altid begiert og jeg befrycktet. Jeg beder eder ved Gud / at i ville vel forvare denne min Skrifvelse og indslutte udi eders trofasthedsKiste (hvis den samme ellers er hos eder saa stor som I roser /) paa det sligt icke skal blifve andre aabenbaret mig til nackdeel / hvilcke hereffter kunde domme det at være skeet aff mig udaf stor Kierlighed / og min forbemelte Undskyldning mere til it falskt skin / end Sandheds vidneßbyrd med indmenget motte tro / hvilcket dog icke saaledis at være Jeg atter bekræffter / og nerværendis Skrifvelse mere af Medlidighed end Kierlighed at være skeet / sværger Jeg ved høyeste Guder / hvis jeg og icke befryctede eder self at gifve mere Mißtancke / kunde jeg de samme med meget mere videre forklare / men saadant at forrekomme / vil Jeg hermed beslutte / udaff Hiertet ynskendis at tillige med dette Bref mit Lefnet sig motte ende / paa det mit Hierte / entlediget den Fryct og Sorg for den tilstundendis efftertale / mig aldrig kunde anfecte / Guderne vil-

le

le eder fra Ulycke bevare / og frembelis med Naade ville lade være befalet / det kyske Gemyt Eders trofaste Tienerindis.

Rigorosæ.

Dette var ofvenbemelte Skrifvelses Indhold / hvilcken der Jeg hafde annammet Jeg ey lenger ville fortøfve / men den onde Stand / hvorudi Jeg den trofaste Forliebte forlod / betractende / mig saavit mugligt og med snareste hannem at befordre og udi sin Nød nogen succurs at tilføre. Begaf mig der effter paa Veien dog icke allene som tilforne / men min Fornufft at gifve større Ansеetse og den bekommen Glorie og seyer større Reputation saaog forderligen mod Veckterne og Dørvocterne at verje mig om det giordes fornøden / tog jeg til mig oftbemelte fengsels høyeste Fiender / og dets Officerer der udi boendis / nemmelig: **Ro / Haab / Contento, Glæde / Vellyst og høyeste Tilfredsstillenhed /** med deris Hielp haabede jeg gandske lette-

lettelig at ofvervinde dette steds Gvardia dersom de ville sette sig imod mig/ryckte saaledis furt med denne min skiønne Sqvadron udi en velbestillet Orden/ og drog om Natten paa it Bierg strax tvert ofver fra bemelte Fengsel der at forvente den tilstundende Dag.

Min Fane som var rød og grøn/og mid der udi var paa det naturligste malet den skiønne Rigorosæ Contratej, befalede jeg Contento at føre/ og hos den trolig at holde formanede jeg de ofrige. Der nu Natten var forgangen/ Dagen frembrød og den deylige Morgenrøde lod sig tilsiune/ da opbrød jeg og mit Folck/ og droge den neste Vey til Festningen / udaf hvilcken mig icke skeede nogen Modstand som Jeg dog vel hafde formeent/ men saa snart min Fane og dens Farfve blef seet af dem der inde/ merckede de strax hvad vitlofftigt det ville betyde/ trode sig og icke mod mig at holde fod/men paakom dem samptligen en stor Forskreckelse og Fryct saa at ingen af dem betenckte noget andet end som at flye/ og saa hastig at hvilcken

som

som Løb allerlengst for and befrycted sig mest for Fare / dennem dog at effterjage jeg ingenlunde tenckte / men Jeg ilede til Fengselet alleneste / med tvisl om jeg skulle finde ved lifvet den elendige / dog nu omstunder lycksalige Liebhaber; Hvilcken saadan sage oplob formerckende / half død og gandske maalløß sig til it vindve stydde / at see hvad Tilstand saadan forandring foraarsagede / hafde og neppelig seet mig da hand udaf store Glæde og Kræffters mangel saadant at undfange / uden all befindelse fald der ned i det samme der jeg gick hen op paa den mørcke stiege paa hvilcken jeg tilforne var opgaaen / dog nu med mere Klarhed thi jeg lod **Roligheden** gaae for mig / hvilcken med hendis præsentz opliuste det gandske Taarn.

Men der jeg kom udi den ædele Liebhabers Gemack eller Kammer / og saae hannem ligge udi saadan skickelse / meente jeg icke andet end hand allerede ganske var afgangen og død / tenckte ogsaa at jeg nu just var kommen hannem at begræde men alt forsildig hannem

nem at Hielpe / udi hvilcken Sorg **Haabet** (som den der Sagen lod sig siedse være befalet) mig dog strax kom til Hielp / og sprengede den afmectige Ridder friskt Vand udi Andsictet / dermed den elendige kom til sig self igien / derpaa jeg hannem strax tilstillede Rigorolæ Bref hannem dermed dißmere at troste / hvilcket hand langsom og gandske zittrendis (om detz Indhold tviflende) opbrod og begynte at læse / imidlertid der hand det læßde underlod ingen af dem som jeg hafde fordt med mig at giore sit der til / paa det den trofaste kierhafvende motte komme til sin forrige Sundhed. **Glæden** forføyede sig til Hiertet det samme med sin nerværelse at fryde / **Roligheden** forfriskede sin lenge andfectede Siel / **Haabet** var id Middel de forlorne Sind at igiengifve deris Kræffter / Contento plejede Øynene og i steden for de modige Taare gaf den samme dennem en lystig Klarhed / **Vellyst** gaf hans martre-

de

de Legeme deris naturlige styrcke igien/ ved **Tilfredsstillenhed** blef hans gandske Person saa saare vedergvæget/ at førend hand Brefvet ret hafde udlæst/ befand hand sig saa sund/ frisk og vel til sinds ligesom hand udi lang Tid icke hafde vist udaf nogen Plage.

Der nu offtbemelte Ridder og trofaste Liebhaber udi saa maade af Sorg udi Glæde/ af gruelig Marter udi højeste contenteza, af forskreckeligt Fengsel udi saa yndelig Frihed/ fra Døden endelig til lifvet/ og af saadant moysommelig lefnet udi saa lycksalig en Stand/ og det alleniste ved mig saae sig at være sat/ viste hand for Glæde ey hvad hand stulle giøre/ begynde/ eller og tale/ faldt mig allene mange gange om halsen/ gifvendis sit Lif/ Person og gandske formufve udi min Vold/ sunntes hannem ogsaa alt dette at være formeget ringe/ udi Betenckning det ofvermaade store Venskab som hand af mig hafde annammet/ endelig var hans ærbiudelse saa stor at Jeg paa den samme icke

kunde svare som det sig burde / efterdi den tillige skede udaf saa høy en Person.

Stode saaledis udi mange Ceremonier og Complementer / indtil hand endelig gaf mig tilkiende hvorledis hand hafde i sinde at reise til en af sine Stæder / der en tidlang sig at opholde og med nødvendig Zirlighed og Beredskab at forsiune / dereffter at begiffve sig til det Hoff / sin begynte Lycke videre at efftersette / hvilcket hand ogsaa giorde / saasom det skal strax hereffter formeldis.

Men imidlertid er saare vel at mercke hvor underlig / ubestandig ja falskelig Lycken beviser sig uden afladelse imod os / og effter sin Velbehagelighed spiller. Thi naar vi effter megen udstanden Besværlighed og Arbeyd bekomme noget Haab at erlange de begierte Ting / og engang effter udstanden Urolighed og Brusen at nyde den ynskte Rolighed / begynder den da først paa nye at vise denne va nckelmodige Lyckens taage / og gemenlig alle dennem som betroe sig

denne

denne falske Helsvedis Gudinde / saasom de Skibsfolck hvilcke paa det vilde Haf en stor Storm hafve udstaaet / dog endelig igien seer Solens Skin og den Hafn til hvilcken de ville indseile / og saaledis det onde undgangen troste sig nu it vundet Spil / effter det gammel Ordsprock / da de uforseendis af Vinden og Bølgerne drefve / udi Hafnens Indgang lide Skibbrud og elendelig forderfvis / som saadant daglig Forfarenhed udi alle Stender i Verden klarlig gifver tilkiende / og i synderlighed vidner denne ædele Libhaber / om hvilcken vi tracterer.

Thi om endskiønt Læseren her motte formene at denne bemelte Ridder er saaledis undgaaen alt ont ved det Middel som tilforne er omtalet / og tillige med Fengselet blefven frie og endlediget alle tilkommendis Plager / er det dog langt anderledis tilgaaen / effterdi alle hans sidst ommelte Plager og Viderverdigheder ringe og fast intet ere at acte imod dennem Tiden hannem forbeholdet hafver udi det tilkommendis / thi den-

ne ulyckſalige Libhaber icke alleniſte offte udi ſin Dames Tienniſte hafver ſat ſit Lif udi vofve og tut ſit Blod udgydet/ men og endeligen af fortviflelſe elendeligen motte døe/effterdi endeligen ingen Middel var til at erlange Damens Gunſt/ô Lycke hvor ubillig er du udaf de gamle afmalet udi en ſkion Qvindes-Perſons Geſtalt/ effterdi en ſaadan ædel Figur dig aldelis intet vil ſomme/thi hvad kand paa Jorden være ſkionnere og angenemere / herimod viderverdigere endſom hint paafundet eller optenckt/men at de forregifve ſaadant at hafve giort dens Ubeſtandighed dermod at ville gifve tilkiende/er lige det ſamme ſtorligen at laſte/effterdi Qvindernis og Lyckens Art og Egenſkab ingenlunde ligne ſig/ thi denne gemenlig og faſt altid dennem ophøyer ſom det mindſt ere verdig/herimod dennem ganſke forgietter ſom (effter all Fornufft) hendis Gafver vel fortienne/ hvilcket ingen hos Damerne ſig (ved mig nu advaret) ville lade tycke at ſkulle ſaa lige uden all fare blifve elſket og favoriſeret uden nogen

gen hafvendis Værdighed og qvalitet (i hvor ringe den endoc kand være/) saavelsom og den / som befinder sig begafvet med en eller flere berømmelige og andgenemme Conditioner, icke ville tvifle at hand sine Sager ret andstillendis (om endskiont hand icke strax udaf den første Dama hos hvilcken hand noget kunde anskantze blifver an-og optaget) jo snarlig skal finde en hvilcken kiender hans qvaliteter, hannem for den skyld høyt holder / og som det sig bør / vorder bevisendis Naade. At saaledis Lycken ganske ubetenckſom og icke effter Værdighed / herimod uddeler Damerne deris Naade og Gafver ved Gunst / forhverfvet formedelst forregaaende tienlige Middel: dog vil jeg forbemelte Sager alleniste hafve forstaaet om de Gafver som blot ere Lyckens allene og icke ved andre Middel blifve forhverfvede / saavel og alleniste hafve talet om de ædele Damer / hos hvilcke effter Blod og Byrd intet ringere kand herske end stor Discretion, effterdi om alle Qvinder udi Almindelighed at tractere paa den-

ne Tjd icke er voris forrehafvende. Til-
med hafde de (effter min Mening) som
oftbemelte Lycke hafve afmalet udi en
Ovindis Figur / giordt saadant endten
udaf had imod dennem / eller og (som
mere er troligt) udaf nocksom Forfaren-
heds Mangel / helst fordi der ere mange
andre Ting som kunde tilskrifvis Ly-
ckens Ubestandighed / og i synderlighed
for alle en Fugl / hvilcken af hver Vind
drefven / vi seer at svinge sig op og for-
andrer sin sted / og udaf medfødde Ube-
standighed paa ingen sted kand staae stil-
le eller forblifve uden en liden Tid / men
endoc saa ubetenckSom flyfver derhen
at det er hannem self uvidendis hvor
paa / indtil saa lenge hand endelig udi
garnet eller i anden maade med sin For-
derfvelse og Død betaler sin Forviden-
hed og Ubestandighed: Lige paa samme
Manneer handler og Lycken / i det den
sine gafver / henlegger uden Betenck-
ning hvort hen / dennem og som hannem
fortroer saa lenge at flyfve tillader ind-
til de endelig formener paa det høyeste
at opstige / da fornemme deris Vorvin-
ger

ger som Icarus at smelte / og udi yderste Forderfvelse sig befinde.

Vil derforre Jeg / saavit som det staaer til mig / ingenlunde tilstede at allene Damerne tilegnis Ubestandighed / eller saadant ved dennem skulle blifve forbildet: men er udi den Mening at saadant nu (dißvær) alt for meget hos mange erfaris / og lad saa være at sligt tit og offte hos Damerne sig lader kiende / skulle da Damerne / som forandre deris Gemyt / være mere at laste / eller Galani som til saadant hafve gifvet aarsag? Og er denne samme Kunst saaledis at tage udi act paa det ingen anden motte sig indtrenge og forandre deris Gemyt. Men vil saadant icke hielpe da er skylden icke Damens men den enistis Galani Ulycke og en andens Lycke. Jeg for min deel ynsker udaf hiertet af ingen Dame lengere at hafve favorit endsom jeg den sammis bestandelig vil være udi Hiertet saa vel som udi Gierningen.

Men nu Lycken og dens Egenskaber tiende / ville vi udi den forretagne Historie fortskride / og den trofaste

Liebhabers Belønning fortelle. Hvilcken der hand / som forbemelt / sin forretagen Reise hafde skicket udi Berck / og paa en half Dages Reise var kommen nær den Stad Pœnosa, komme hannem imod de fleeste Cavallerie til Hofve / hannem saasom en forneme Herre at undfange og udi Staden indledsage / hvilcke Ceremonier alligevel de vare hannem gandske vel tilvaant / hannem derforre paa den tid heel slet contenterede, efterdi hand alle sine Tancker hafde alleniste occuperet udi den hemmelige undfangelse hvilcken hand / alligevel omsonst / forhaabede udaf Rigorosa, kom dog udi omtalede maade ledsaget til Staden og indtil det Kongelige Pallast / hvort de da alle afstode / og strax derpaa for Kongen fremstillet / og saare venlig blefven undfanget / hvilcken / der den ædele Constante hafde kysset Hænderne / blef hand strax fordret udaff Dronningen som var hannem meget vel bevaagen for hans mangfoldige Dyders skyld / der hen hand sig da forfoyede mere end villig / dog i det hand

gick

gick kallede hand mig til sig og hemmelig sagde til mig: Jeg svær dig min elskelige Ven / at saa saare Jeg altid tilforn hafver forlengtis effter at see den skionne Rigorosam, saa saare (icke videndis af hvad Aarsag) fryeter Jeg mig nu at komme udi hendis Nerværelse / hvorpaa jeg icke hafde tid hannem at svare / effterdi vi allerede vare ved Dronningens Gemack / dog hos mig selff hans Kleinmodigheds Aarsag ganske vel kiende / effterdi mig / en deel ved mange liflige Historiers læsning / en deel udaf Erfarenhed paa dennem med diflige Siugdom hafde seet være belad / ganske vel var bevust hvor utrolig selsom alle trofaste Forliebte deris Hierter forkølnet / saa og alle Sind blifve bestyrtzede naar de hos den kierhafvendis Person sig skulle befinde.

Saasom det og er en gammel og ufeilbarlig Regel / at ingen forliebt Person den Elskende saa frilig og offentlig som een fremmet / hvilcken der udi icke er interesseret sit anliggende og affection kand aabenbare meget mindre med

zirlige og andgeneme Ord udi Begyndelsen forklare / indtil saa lenge de begge noget Haab om Gien-Kierlighed hafve fattede / eller og ved offtere Tilsammenkomst og mangfoldige Conversation tid effter anden blifve modigere / sig en af dennem endelig resolveret at tale / langt fra begynder / og paa det sidste slutter med det hannem Andligger. Thi sandelig udi it hvert Hierte / hersker den Person saa saare hvilcken mand elsker / at det aldrig er sig self mectig / men udaf den samme blifver drefven hvort hen hand lyster ligesom it Skib udaff Vinden / hvorforre ogsaa voris Gamle pleje at sige: At de forliebtis Hierter icke forblifve hos dennem udi hvilcke de ere fødde / men blifve transfererede og forvers-lers udi dennem hvilcke de ved Kierlighed ere tilgifve.

Dog skal mand alt dette som udi begyndelsen er meldet / alleniste forstaae om den rette / trofaste og bestandige Kierlighed / som icke alleniste klæber udi Munden og paa Tungen / men udi Hiertet er rodfest / effterdi den falske og let-

letferdige Uge-Kierlighed fører med sig ganske andre Tegn og Egenskaber / thi hos dennem som sig paa saadan en beflitte blifver befunden altid saa stor Ofverflødighed af skiønne Ord som mangel paa retskaffen Trofasthed / de tale ogsaa allenisste udaf ofvelse og sædvane.

Og hafve de i Dag talet mange bevegelige Ord / derved deris villie at erlange / tale de i morgen endnu mange flere imod andre / deris skiønne bedrifft dermed at berømme / eller og udi det ringeste / det / som de i Dag imod en Person hafver sagt / saadant inden faae Dage eller Uger / om det varer lenge / imod andre for it skiønt Artificium berømme. Effterdi en hver best kand det hand mest drifver / og effter det gamel Ordsprock: Ofvelsen giør Kaunsten: Hvor til bemelte falske Liebhaber gierne ville føre det at Kierlighed og kunde blifve holdet for en Kaunst / hvilcket jeg ey samtycker / men med mange / ja alle forstandige holder det saaledis og endnu at Kierlighed er allenisste en influentz eller Indbildning som ganske snart og u-

for-

forseendis trenger igiennem Øynene til Hiertet/ eller og meget langsom lader sig drifve / og er ingen undergifven / lader sig udaf ingen regiere/men tvinger en hver til at følge sig.

Derpaa Jeg da endeligen slutter at Kierlighed ingenlunde er en Kaanst som læris eller sig lader lære / og hvo sig paa det meste der udi bersiñer / veed allermindst derom at tale. Og fremdelis skal udaf megen tale de Forliebte icke dømmis / men meget billigere dennem at skulle holdis for falske-og u-forliebte som udi deris Kierligheds første Erklering friligen og uden Forvirring kunde tale. Det hindrer mig og icke/ at mand herpaa motte forregifve: At de uforfarne og ny Liebhabere ere alleniste udi deris Kierligheds Aabenbarelse forsagede og frycktactige. Men de som udi saadan Sag ere forfaren kunde vel uden skye gifve deris Andliggende for Dagen. Effterdi lige det samme er ganske tienligt til min Menings stadfestelse/ thi saa billig hver mand vocter sig for uforfarne Skibsfolck / ligesaa meget

skal

skal en hver see sig forre for erfarne Liebhabere / thi hos den eens ringe Erfarenhed er vis fare / men hos dissis store Ofvelse er it vist Bedrægerie / og intet bedre er at forhaabe.

Derforre da en hver / men i synderlighed Damerne (som de der mestendel ved skionne Ord blifve bedragen) være nu ved mig advarede og hereffter for hine Galanis sig vel forresee / hvilcke strax udi begyndelsen friligen og uforskrecket med mange Ord sig understaae at gifve tilkiende en stor Kierlighed / vist troende / at hvis Hiertet blifver fanget da kand Tungen icke ganske være frie for dett Tolck. Mig ville Gud bevare for alle forfaren Damer / men hvem dermed er tient / ynsker Jeg af Hiertet hvad hannem contenterer.

Vender mig nu atter igien til den ret trofaste og bestandige Liehabere som talis om udi denne Historie / hvilcken var paa Veyen til den saa lenge begierede nerværelse hans lissaligste Vennindis. Gick saaledis / som bemelt er / effter Dronningens Kaldelse med mange

ge andre udi hendis Gemack/der og den skionne Rigorosa sig befandt / hvilcken hand aldrig saa snart blef andsicktig/at hannem (af Fryd og Fryct omgifven) jo forrekom underlige og usædvanlige Forandringer baade udaf farfve og tale / og fra saadant var Damen ey heller befriet/ effterdi ganske urimelig Svar udaf hende blef gifven paa hans fryctactige Tale / kunde saaledis hendis Kleinmodighed icke optage den anden Fryds-Fryct. Thi Kierligheds Egenskab forer sligt med sig / at hvo den samme vil folge maa voldgifve hende all sit Sind og Gemyt.

Uandseet nu ingen uden jeg allene formerckede bemelte Forandringer og forloben Handel / befandt sig dog nerværendis udi Salen Hertugens af Invidia hans Son ved Nafn Zelosо, hvilken iligemaade var hemmelig forliebet udi den skionne Rigorosa, denne gafheel noye act paa dem begge i det de himanden undfick / og effter de forliebtis Art fattede hand heel snart en Mißtancke/ beflittede sig derforre fremdelis den neste

ſie at være der hos ſaa offte diſſe begge vare hos hver andre / hvilcket hand ſaaledis nogen tid dref / og dog intet uſommeligt kunde fornemme. Dog alligevel endelig tildrefven af den ſlemme Nidkierheds ſuge / formedelſt den tale ſom hand ſaae / og andet foruden ſom undertiden ſkeer (da diſſe begge ædele Liebhabere hannem icke en Tancke hafde unßtenckt) ſaadant icke alleniſte at forhindre / men endoc begge at føre i Ulycke / ſig reſolverede.

Gick hand derforre en Dag til Kongen / og effter mange forregaaende Ord og Berømmelſe om ſin Troſkab og Kierlighed ſom hand bar til hans Mayeſtet og hans Crone / gaf hand hannem tilkiende hvorledis hand ganſke egentlig var kommen udi Erfaring at den Hertug Conſtante udi Hans Mayeſtis Daatter icke alleniſte var forlibet / men endoc hver Nat naar alle var hengaaen at ſofve kom udi hendis Kammers / hvilcket hand da effter ſin Skyldighed / om endſkiønt af Hiertet icke gierne / ey hafver kundet forbigaa at forſtendige

hans

hans Mayestet/ underdanigst bedendis hannem om Forladelse at hand hafver mot komme for hans Mayestet med saadan en bedrøfvelige Tiding / effterdi hannem / som Hans Mayestets troe Tiennere / intet mindre hafde villet somme.

Høyelig undsatte Kongen sig for denne Tiding / den samme ogsaa ganske troede formedelst Zeloſi store Andseelse/ og den Vished med hvilcken hand sligt forregaf / ville dog paa denne Tid intet forretage udi Sagen effterdi den var saare victig / men derpaa videre betencke sig / lod der efter denne Forrædere fra sig / tackendis hannem for hans formeente Troskab / hvilcken da teuckte sit beste forrehafvende allerede vel at hafve endet / skildis fra Kongen ganske contento og hengick udi den ædelis Constante Logiamente , og effter megen Erbiudelse og høyeste Forsickring om hans tilgeneyede Villie til hañem / med mange skionne Ord hannem ombad at hand dog ville holde hannem for sin Tiennere og trofaste Ven / og dersom

hand

han hannem behofvede (hvorudi det end kunde være) han det ingenlunde ville spare / thi han visselig icke finder nogen anden som med saa villigt it Hierte blifver hannem beredvillig. Og til dißmere Forsickring hafver han icke kundet forbigaa en ting at gifve tilkiende hannem meget andgelegen.

Nemmelig / hvorledis at han icke alleniste for en god Tid siden udaf mange Sager hafver formercket / men endoc nyligen udaf Kongen self formummet at han er hannem ofvermaade fiendsk og opsetzig / men Aarsagen dertil er hannem ganske ubevust. Han hafde vel paa hans vegne talet det beste hos Kongen / icke dißmindre hannem som en Ven villet advare og trohiertig raade / med forderligste sig fra Hofve at begifve holdt hand for det beste. Efterdi (om endskiont han slet intet tvifler om hans Uskyldighed) hannem self er vitterligt at store Herrer fast mere effter Ugunst end Ræt pleyer at straffe. Hvis hand og til sin Bortreise behofvede hans Hielp og Bistand / ville han han-

nem udi alting heel villig og gierne være behielpelig.

Den ædel Constante var noget lidet kundbar om Zeloſi Kierlighed til Rigoroſam, miſtenckte hannem ſtrax ſaadant at hafve talet alleniſte til den intent at han ville fore hañem fra Hofve og Damens Nerværelſe / loe ved ſig ſelf af den ſubtilige invention, ganſke intet fryctede ſaa ſtort it Forræderj ſom han ſiden fornam. Sagde hannem for ſin giorde Advarſel ſtor Tacksigelſe / med Formelding / effterdi han icke vedſte nogen tid at hafve oſtenderet Kongen ville han forbie tiden og icke ved fluct uden Aarſag giore ſig ſelf miſtenckt.

Med ſaadant ſvar ſkildis de fra hver andre / den ædel Constante af Hiertet udleende ſin Vederparts Jfver (ſom han den tid blot holdt det /) hvilcken dog dette alt derforre giorde / paa det han dermed kunde gifve hannem Aarſag at flye Hoffet / og ſaaledis derved ſom it vidnißbyrd ſtadfeſte ſit Forræderi / og der effter uden hindring motte ſig

hos

hos Damen allene lade befinde. Men paa saadan maade ville det hannem icke gelinge / thi hans Falskhed blef inden faae Dage hver mand aabenbare med hans høyeste Skade. Thi Kongen / saa snart Zelolo fra hannem var udgaaen / den Sag flitteligen efftertenckte / og hos sig self beslutte de / ingenlunde at lade blifve ustraffet saadan spot som hannem og hans ganske Crone var tilføyet / men det effter Billighed at hefne baade paa sin Daatter saa og Constante. Lod derpaa den skionne Rigorosam fengsligen indsette uden dett Aarsags tilkiendgifvelse / og udi it vel forvaret Taarn indlegge og med sterck Gvardie forvare / dereffter fordrede for sig Zelolo, befalendis hannem / at han effter Landets gammel og loflige Brug / efterdi han forbemelte Sag først gaf tilkiende / den samme ogsaa for hver mand skulle bevise / og formedelst en offentlige Kamp den meenedige Constante gifve sin Uræt tilkiende og hannem derfore Straffe.

Hvor ofvermaade denne Forræder

for saadan Befalning forfærdedis / kand een hver letteligen eracte / kunde dog nu intet ringere giøre end den samme at adlyde / andstillede sig derforre ganske frimodig / betackendis sig mod Kongen paa det høyeste at hans Mayestet sit trofaste andgifvende hafde gifvet Mact / og ville betroe hans Person saadan en victig Sag / hafde hannem og ingen større Naade kundet vederfaris / efterdi han altid intet høyere hafver ynsket end Leilighed at bekomme ved Ridderlige Gierninger at bevjse sin Dyd og sit ærekier Gemyt. Bille derforre hans Mayestetz naadigste Befalning med Glæde underdanigst efterkomme. Tog derpaa sin Affked fra Kongen / gick hiem / og strax sende Constante en Cartel af efterfølgendis Jndhold.

Zelosi Cartel eller Undsigelse-Bref til Constante.

Efterdi ved store Gierninger høy berømmelse erlangis / maa billig til Dyds erholdelse det onde med Alvorlighed straffis / og de som giøre got ville

ville icke gierne med Gevalt drifvis der til / dermed de af Kierlighed beflitte sig paa Dyd / men de andre af Fryct.

Blifver derforre billig Beskyttelse saaledis holdet / og for den skyld melder Jeg saadant imod dig Constante, paa det du kand vide at den Straf som du bekommer for begangen Mißgierning / vil blifve dig til skade / men tienne andre til it Exempel / efterdi naar dislige Sager blifve ustraffede de onde skulle saa høyt holde deris Udyder som vi skatte voris Dyder. Sandelig / meget ilde er det Adelige Blod / af hvilcket du er kommen / andlagt paa dig / efterdi du det samme saa ilde bruger. Dine Forældris Dyder hafver forandret sig hos dig til Udyd og Forræderi / deris been vil opstaa og udslette dig / dersom de vedste at de Ridderlige Gierninger paa hvilcke de sig stedse hafver beflittet / du med saa skammelig een Gierning hafde besmittet / men nu tilstunder allerede at din Gierning skal straffis / og din Ære og dit Lif tillige / af mig skal dig fratagis / daarlig og ubesindig hafver du været saa vel

som andre/ hvilcke heller ville fylleſigiore deris onde villie end ſtræbe effter Dyd og ærligen do/ intet actet den Troſkab ſom du Kongen og det Adelige Blod er ſkyldig.

Derforre du dig ſelf forplictet/ haſver du dig tort underſtaae icke allemſte udi hans Mayeſt. eniſte Daatter dig at forlibe/ men endoc om Nattens tid offteladet dig befinde udi hendis Kamers hos hende. Derforre Jeg hermed vil hafve dig ſkieldet for meenedig mod Kongen og hans Crone/ ſaadant ogſaa imod dig ſom en trolos udi en offentlige Skrancke vil maintenere og beviſe at du ſaadant ſelf ſkalt bekiende/ eller og derofver maa lade dit Lif/ derved den ganſke Verden at gifve tilkiende min Trofaſthed og Oprictighed/ herimod din Utroſkab og Falſkhed/ ganſke forſickret om Seyer og Victorie for bemelte Sags ſkyld ſom Jeg forſvarer/ vaabene at udvelge vil jeg dig hafve bevilget og hiemſtillet/ Pladtzen min Naadigſte Konge at næfne/ paa Ridderlig Tro og Lofve

hafve

hafve forsickret / dit svar med forlengsel forventendis

Zeloso.

Dette Cartel skickede den falske Zeloso ved een Kongelig Herold (effterdi Sagen andgick Kongen) den ædle Constante udi sit Huus / hvilcket giorde hannem meget ondt / effterdi hannen var vel bevust sin Uskyldighed udi denne Sag / formerckede dog nu vel hvorpaa Zeloso giorde Advarsel var skeet / trøstede sig ved sin retferdige Sag og glædde sig at hafve bekommet Lejlighed og nocksom Aarsag at hefne sig paa denne Forrædere formedelst hans falske Andgivelse / mod Kongen sin Troskab / men Damen og ellers een hver sit uforsagte Gemyt og Erfarenhed udi vaaben at tilkiende gifve / skref derforre uden lengere Forhalning Zeloso effterfølgendis Svar.

Constante Svar paa Cartellet.

O Falske og utro Zeloso, meget større ville min Ulycke være end Skalckhed / hvis icke din falske

Andklagelse blifver af mig hefnet ved tilbørlig Middel / og ved mine armis Kræffter og Retferdigheds Bistand blefve betalt/dersom du hafde været saa betenckSom og forstandig som arg og usandferdig / hafde du/ den forrestaaende Fare at undgaae / billigens først mit forrehafvende dig skullet udkundskabe/ end om min Gierning domme. Men saa meget jeg nu erfarer/beflitter du dig mere for dydig at holdis/ end den udi Sandhed at være / og om endskiont jeg/ formedelst falskt Skin bedraget / hafde betroet dig alle mine Tancker og Hemmeligheder / hafver du dog udi lengden icke kundet skiule din onde Art / hafver derforre det ved skionne Ord giorde Venskab / dine troløse Gierninger igien ophefvet og forskudt.

Hvad hafver dig dog bedraget/dig self at giøre saa stor Uræt / thi visseligen vil ruelsen og fortrydelsen paa ingen falde uden dig / effterdi du formedelst denne din Andklagelse / dit Lif / og det mere/ er din Ære maa og skal tilsætte / hvad hafver du tenckt/ formedelst falske

Ord

Ord at andgribe den ædle Rigorosæ Ære/ da dog hendis Fromhed og Dyd alene/ om ellers udi Verden ingen var at finde/ var nock fuldkommelig saadant igien at erstatte var. Men efterdi hun af dig er falskelig andklaget / men af mig med Sandhed skal blifve forsvaret/ vorder hun gandske visselig uden spot/ men din Ære maa aldrig forblifve uden efftertale.

Dog vil Jeg nu paa dine urimelige og usandferdige Ord icke videre svare/ efterdi det skal blifve mig berømmeligere dig med Vaaben end som med Ord at ofvervinde / men til det hensee hvor udi voris forrehafvende bestaar.

At du skielder mig for meenedig og troløs imod Kongen og hans Crone/ saaog forregifver at Jeg om Nattetide/ efter at Kongen hafde begifvet sig til Roligheds/ skulle hafve gaaet udi den skiønne Rigorosæ Kammer / svarer Jeg dig / at hvercken det ene eller det andet er sandt / neckter dog der hos icke/ at Jeg denne ædle Princessinde under vel for alle udi Verden/ men saa hoyligen hen-

dis Skienhed hafver foraarsaget mig hende at elske / saa saare hafver hendis Dyder betaget mig alle ukyske Tancker / saa at intet andet hafver nogen tid været min intento end hendis Naade at forhverfve. Vil og / dig endnu mere at beskiene / offentlig mod dig protestere, at Jeg icke alleniste aldrig hafver gaaet udi ofttbemelte Princessindis Kamers / men endocsaa aldrig hafver talet it eniste Ord med hende andgaaendis min Kierlighed til hende / at saaledis den / som ingen Tid at Synde hafver hafft Villie / hans Dom lettelig er feldet.

Men effterdi denne Sag icke ved Ords vegselen men Doden alleniste imellem os kand endis og udføris / vil Jeg Dommen være nerværendis paa den Dag vi komme tilsammen / Guderne og den ufeilbarlige Retferdighed dette hiemstillende. De Vaaben andlangende som vi skulle bruge og paa hvad manneer vi skulle stride / begierer Jeg saadant at skee til hest / den samme efter gammel Brug rystet med Decken paa Krytzet og for Brystet / saaog nødvendige

vendige Halsskinner og Stiernblade/ Vi iligemaade udi fuld Rysning / allenisste med lige Landtzer og Sværd uden mere Vaaben/ effterdi disse ere gandske nock en hver Cavalliers Styrcke og Mandelighed at bevise/og dig for din Falskhed at straffe; Nu icke mere forventendis/ end Dagens og Stedens Næsleise derpaa vi skulle komme sammen.

Constante.

Dette Svar skickede voris andklagede Ridder lige med den samme Herold som hafde fort hannem Carteller, Klageren til effterretning / sig paa forrestaaende Strid med nødvendig Beredskab gierendis ferdig / thi alligevel han mere trøstede sig paa sin retferdige Sag end nogen Vaaben eller Rysning / ville hand dog sit Lif saa vel udvortis forsiune/som hand udi sit Gemyt befant sig med een god Samvittighed bevebnet / som da saadant en hver Cavalliere vil somme / at naar hand for sig veed en Kamp eller Strid / tilforne/om endskiønt hand hafver en redferdig Sag/

Sag / dog ogsaa der hos ganske billig fortroster sig paa sine gode Vaaben/ingenlunde foracte sin Fiende og begifve sig motvillig udi Fare / thi Ordsprocket lyder: Udaf foractet Fiender blifver vi snarest slagen; uden saa er / at mand uforseendis og u-advaret blef andgrebet paa Ren eller sin Person/da er det icke tid at løbe efter Rystning eller Vaaben/ men da hidder det / resolveret med it frimodigt Hierte og Forsictighed at giøre sit beste / paa det mand icke tillige med Fiendens stræger og slaug billigens maa ogsaa lide efftertale formedelst sin Kleinmodighed.

Saaledis ville den ubestandige Lycke effter sin Brug bevise denne trofaste Libhabere it sædvanligt stød/og lære hannem udi hans langvarende Glædis største Haab / hvor aldelis intet mand hafver sig paa den at forlade / thi der hver mand hadede hannem for den skionne og høflige Tractation som hannem udaf Rigorosa vederforis / han og self udi ringeste maade icke befrycted sig noget ondt/men forhaabede at den con-

tento

cento hvorudi han sig befandt / icke allenisste skulle blifve bestandig hos hannem men endoc sig dagligen formere. See / da maa han fornemme sig icke allenisste at være sit Haab berøfvet / men endoc see den / som han elskede mere end sig self / paa Æren at angribis og udaf hendis egen Fader fengsligen at indsettis / sig og self offte udi Dods Fare og endelig uden Middel noget videre udaf Damen at erlange.

Der nu bemelte Svar blef Zelofo ofderlefveret / gaf han Kongen saadant strax tilkiende / hvilcken derpaa lod Skrancken giøre / og den sædvanlige Forsickring om steden opslaa og udraabe. Der saadant var skeet / blef Kiemperne Dagen sagt / paa hvilcken da een hver af dem / efter sædvane og som det sig burde / accompagneret og ledsaget fremkom.

Saa snart og Kongen var andkommen og opgaaen paa it høyt Loft som for hannem var giordt / blef strax begge Ridderne førde udi Skranckerne med lige Ære og Ceremonier, efterdi de

udi

udi Stand vare lige/ og af Patronerne eller Judicererne efter Solens Afdeling hver paa sit sted udi den tillucte Skrancke allene forlat.

Herpaa uden lengere Forhaling de med andlagde glafvind paa hinanden tilrente / udi første Trefning brøde dennem udi mange stycker / dereffter grebe de begge til deris Gevehr / og med dennem gaf tilkiende for hver mand deris treflige Erfarenhed og Mandelighed/saa at ingen af dem som var nerværedis gafvis jo Aarsag til Medlidighed ofver deris store Møye og Fare / men høyeste Forundring ofver deris Styrcke og Mandhafftighed. Men paa det denne Historie icke skal blifve giordt lig en Armadiske Slacktning / er korteligen at vide / at effter lenge giorde modstand udaf begge Kemperne / blef Zeloso den høyre Haand afhuggen udaf Constantæ, derpaa han sagde til hannem: Jeg erindrer dig Zeloso, at effterdi du nu icke mere kand verje dig / at du her for Kongen og denne ganske Forsamling igienkalder det som du saa falskelig om

mig

mig hafver andgifvet og dictet/og ville bekiende Sandhed/ hvis icke/skal min Retferdighed ved din Død blifve stadfest. Ingenlunde/svarede Zeloso, skal saadant skee udaf mig/thi om endskiønt jeg hafver mist Haanden til at stride med/fattis mig dog icke Hierte her at dø. Der Constante det fornam/ trengde han saare Sterck ind paa hannem/saa at han snart og med ringe Møye førde hannem udi yderste Døds fare. Men der nogle af Zeloti Forvandte saae hvorledis hand stedse var ganske uden Hielp og Haab/ ombad de Kongen at han denne synde ville skiencke deris Ven Lifvet/ og befale Fred imellem dennem at gioris/de ville være borgen for hannem/og den samme stille naar hans Mayest: var det Begierendis/ hvilcket Kongen dennem da bevilgede/ og derpaa dem begge/ved den Monsieur del Gampo udi Hans Kongelig Mayestets Nafn og Befalning/med Striden paa denne gang at opholde/ blef befalet. Hvorved den ædele Constante sig paa det højeste besværgede som da billigt/icke viden-

videndis af hvad Aarsag Kongen ville forretage dene ny Proces, motte det dog lade skee / og blefve saaledis begge Kemperne adskilde / og med lige Ceremonier, men ulige berømmelse / udaf Pladtzen hen til deris Huuse ledsagede / hvort de den forrestaaendis Nat forblefve.

Men den følgende Dag eftertenckte Constante sin Sag videre / og resolveret sig at gaae til Hofve / Kongen offentlig underdanigst at bede om naadigste Retferdigheds Handhefvelse / og at ved Zeloti straf / hannem / for giorde falske Andklagelse / motte skee Satisfaction og Fornoyelse / men imidlertid forsommede den falske Zeloso sig og icke / men brugte sin sædvanlige Argelist / han fordrede til sig trende Mænd / hvis Pengegierighed og Falskhed hannem alt lengesiden var bekient / disse / tillige med en stor Summa Pengis foræring / tilsagde han endnu mere / at dersom de for visse ville gifve Kongen tilkiende og med Eed bekreffte / hvorledis at de ofte / paa u-ordentlige Tider og fordecktige Steder / hafde seet Constante tale / og end vel mere

re at giore med Princessinden Rigorosa, hvilcke da / udaf Pengis Begierlighed forblindede / tilsagde hannem saadant at giore / hvilcket de ogsaa giorde.

Hvad imidlertid den skionne Rigorosa ved sig self tenckte og udi sit Hierte befandt / hvor smertelig hende og er forrekommet det ubillige hendis Persons Fengsel udgf hendis naturlige Fader / forretaget / men fornemmeligen den Mißtancke / der udi hun allerede hos de fleste var geraden om saa stor en Letferdighed / gifver Jeg it hvert ærelskende Gemyt men synderligen hine ædele Damer / hvilcke billigens høyt skatte deris gode Nafn / effter deris Discretion at paakiende / effterdi saadanne umaadelige Andfectninger / som vel efftertenckis kand at hafve været heel besværligt / men deris Storhed og Qvalitet med Ord at forklare hafver været umuligt / besynderligen mig som med mine Øyen hafver seet den store Pine / og offte self hafver mot høre de klagelige Ord og ynckelige Klage-Skrig / hvilcke Jeg og al-

drig kand forglemme. Vil derforre/formedelst saadan en bedrofvelige Sags vitlofftige Forklaring/ icke tillige giøre mig self bedrofvet og melanckolisk udi denne forrehafvende Histories Beskrifvelse og Læseren udi dens fornemmelse/ men lade Haanden og Pennen deris Løb/ de samme vende til den trofaste forlibte Constante og ulyckfalige Ridder / hvilcken flux mere bekymrede sig for Damens Fengsel/ og at han (uandseet ubilligens) til det samme skulle være en Aarsag / end han glædde sig ofver den skionne Victoria som han for alle beholt/ dog tog han sig forre udi Verck at stille/ Kongen at tiltale om sit ganske forrehafvende; Gick derforre til Hofve/ og Hans Mayestet udi hans meste Hofsinders Nerværelse/ effter forregaaende tilborlige Ceremonier, udi følgendis maade tiltalede.

Følger Constante Tale til Kongen.

O Allernaadigste Konge / langt heller hafde det været mig lideligere udaf Eders Mayestet effter

Herr

Hans strenge Retferdighed at blifve straffet / end udi eders Nerværelse af min Fiende at hafve blefvet ofvervundet / men efterat Lycken af min retferdige Sag tiltvungen i gaard mig Seyeren forlenede / hafde Jeg derved / hvis alleniste Eders Mayestet hafde villet / hans Daatter og mig for den giorde Andklagelse ganske for uskyldig erkleret. Princessinden af Fengjelet / mig af den store Pine / men den ganske Verden fra saa falsk og meenedig en Forrædere / som Zelolo, afhiulpet. Men ved giorde Forhindring saadant at fuldende / er vel Klageren sit Lif skiencket / men mig aldelis icke / meget mindre den ædele Princessinde hendis Ære og forrige Frihed igien blefven gifvet. Udaf hvad Aarsag Eders Mayestet hafver saadant forretaget / kand jeg ingenledis hos mig befinde / efterdi den Sag fornemmelig andgaaer Eders Mayestet kiødelige Daatter / og dernest Eders Mayestet self og den ganske Crones Ære og Reputation. Jeg iligemaade saasom en ærlig Cavallier og Hertug er og her udi den

ſtørſte / ſaavit hvad faren andbelanger / udi det øfrige deñem ulig oc den ringeſte.

Hafver Eders Mayeſtet bemelte Kamp imellem mig og min Fiende derforre u-endet at opholde befalet / ſig paa ſin Daatter at hefne / hafde (effter min Mening) Faderlig Kierlighed og den derpaa følgende Medlidighed mere ſkullet herſke end en ubillig Vrede / efterdt til den ſamme er ſlet ingen mere Aarſag / thi hendis Beſkyldning er allerede ved mig formedelſt Andklagerens ofvervindelſe giordt til intet / og hver mand / for urætferdig / gifvet at forſtaae. Men er ſaadant ſkeet af Medlidighed med Zeloſo, ſaaog fryct af hans forreſtaaende Fare / var ſaadant (ſom Jeg eracter) billigere at hafve med Eders Mayeſtets Daatter ſaavelſom hendis og min Ære. Hafver hand ſig og ladet bevege formedelſt den falſke Andklagers Forvanters flittige Andſøgning / hvormeget mere da tvert imod hafde Eders Mayeſtet ſkulle bevege den troe og høye Tienniſte mine hafver beviſt / hvilcket meget offte udi mange Fecktninger haf-

ve

ve frembodet deris Lif for Eders May: og en Deel af dennem endet deris Lif udi eders Mayestet Tienniste.

Ved Gud/ jeg underdanigst beder Eders Mayestet han ville betencke min Ære/ og for den skyld naadigst lade mig vederfare Ræt/ efterdi til med ved denne allene og icke ellers Kongerne maae opholde deris Lande/ lader Eders May. saadan en Forrædere ustraffet beholde lifvet/ vil hans forgifft heel snart rore andre/ og derefter maa det ganske Land og Eders Mayestet self det same befinde/ behager det Eders Mayestet derfore at skiencke hannem Lifvet for hans Tienniste her efter at bruge/ da er saadant Eders Mayestet og deris samptlige Undersaatter en ofver maade stor Spot og Forkleinelse/ efterdi det vil hafve den Andseelse ligesom Eders Mayestet hafde saa stor Mangel paa tro og redelige Folck/ at hand endelig motte bruge en ofverbeviist Forrædere/ og mere forlade sig paa hannem end andre/ hvilcket Jeg dog vist veed denne loflige Forsamling og ganske billig icke til-

lader/efterdi de flerste ere ey allene hannem lige udi Styrcke og Mandelighed/ men udi Dyd og Troskab mod Eders Mayestet samptligen hannem langt ofvergaar. Endelig haaber Jeg Eders Maj: efter sin stedse loslige brug og medfødde høye Forstands Krafft/ sig self ved den billig erlangede Berømelse/ og mig ved den Arfoede/ self-forhverfvede og ved lige holdte Ære naadigst vorder handthefvende/ hvilcket jeg da hermed atter igien underdanigst beder ved Gud/ mig alleniste min Ære at befrie ved min fiendis billige Straf/ eller saadant at ende mig allernadigst ville forunde. Min Person/ lif og ganske formufve underdanigst voldgifver Jeg Eders Mayest. der med at skaffe og handle efter sin Discretion, dog alleniste/ som offte er meldet/ at min naadigste Froickens Princessindins Ære/ saavog min egen motte blifve uden efftertale/ hende hermed atter saavog mig self udi Eders Mayestets Naade befalende.

Meget flittig og ganske taalmodig indtil enden hørde Kongen Constantis

Tale/

Tale / ogsaa snart han den hafde fuldkommet / svarede Kongen hannem med sactmodige Ord og Geberder: Vi ville efftertencke den Sag / og effter Fornødenhed lade beraadslaae / effterdi dens Victighed icke vil lide saaledis udi en hast derpaa at svare. For denne gode Beskeed giorde Constante underdanigst Tacksigelse / gick derpaa bort udi god Forhaabning at Tiden hans Ulycke skulle vende.

Kongen begaf sig til sit Gemack og efftertenckte den Sag uden Afladelse / og gaf de Tancker hannem mest at bestille / at naar hand lod sin Daatter blifve los / da ville Constante igien stitteligere opvarte og tienne hende end tilforne / mißtenckte hannem og at hans intention var u-ærlig / da dog slige Tancker aldrig hafde været udi hans Sind. Denne Mißtancke nu / saavelsom den Sorg / at hvis nogen Skarphed blef forretaget imod Zelofum, saadant formedelst den høye Anseelse udi hvilcken han hafde været / saavelsom og hans andseelige Frænskab / alt for langt motte indrifve og

allehaande Uleilighed udi Kongeriget foraarsage / bevegede Kongen denne Sag at afhaule icke som han andre Tider plejede og billigt hafde været. Lod derforre tilkiendegifve Constante at han 2. Mile fra Hoffet sig skulle forfoye udi en fleck kaldet Patientia, og der videre Beskeed forvente. Hvilcket han da villig og snarlig efterkom / gaaske forhaabendis at Rigorosa imidlertid skulle blifve entlediget fengselet / som hannem da høyere bedrofvede end alle andre hans Ulycker.

Men den ædele Constante var neppelig ryckt af Staden / at jo den falske Zelosa lod for sig kalde de bestilte vidne / om hvilcke tilforn er blefven meldet / dennem befalede at de strax førend Princessinden blef gifven løss / skulle gaae til Kongen / og det som de hafde tilsagt hannem at giøre / effter all Mugelighed paa det flittigste forregifve og fremføre / hvilcke da hertil ey vare forsømmelige / men den ene effter den anden begierede strax at komme for Hans Mayestet / gafve hannem og tilkiende

hvor-

hvorledis Constante ganske billig og ret var blefven anklaget udaf Zeloso, hvor til de ogsaa self vare vidne / efterdi de / bemelte Constante offte med Princessinden Rigorosa paa fortenckte Steder og usædvanlige Tider at hafve talet og andet forrettet / med deris Øyen hafde seet / de vedste ogsaa dette deris falske og ugrundede Vidnißbyrd paa saadan maade at forregifve / og slig en troværdig Gestalt for Kongen at fremstille / saa han sig der ofver høyeligen forundrede / begynte paa ny nu icke mere at tvifle men fuldkommeligen Trode denne falske Andklagelse. Thi om endskiønt han adskillige Middel forsøgte / dennem begge adskillige gange besynderligen for sig fordrede / og med mangehaande skarpsindige Spørßmaal examinerede, vare de dog saaledis med hinanden afrettede / og saa vel udi dislige practicer erfarede at jo mere de blefve adspurde / jo vissere giorde de samme Sag / ofvertalede endelig Kongen saa vit / at han formeente sig icke at behøfve videre Vißhed / hannem giorde allene

ont / at Lycken hafde været Zeloso saa ganske imod udi saa retferdig en Sag / at hand er blefven ofvervundet / resolverede sig derforre med det første uden videre Beraadslagelse / Princessinden offentlig at lade rette / sagde de falske vidne saadant / og nest Tacksigelse for bevijste Troskab lod dennem med Naade fra sig.

Efftersom nu deslige Sager icke lenge ere forborgen / men snarlig pleje at blifve lydelig og kundbar hos den gemene Mand / saadant iligemaade fornam nu strax nogle af Constante Tiennere (hvilcke han hafde ladet effter sig at erfare hvad som til Hofve blef forretaget hans Sag andgaaende / og hannem det strax at avisere,) og det hastig beretted deris Herre / hvilcken der han saadant erfarede / strax udaf Sorg og Forskreckelse endelig ville dødet sig self / men der hannem saadant blef hindret / tog han sig ganske forre strax at reise til Hofve at myrde Zelosum, og med mact at befrie Princessinden af Fengselet eller der ofver at dø / paa denne Resolu-

tion

tion (om endskiønt den i dette fald var skadelig) var icke saa meget at forundre/saasom Jeg mener/effterdi den som udi Kierlighed ret er optendt/ aldrig acter sit eget Lif saa høyt som hand skatter og holder den Elskende Person/ i Synderlighed en Cavallier naar hand seer sin Dannis Ære uskyldeligen at antastis/og hendis Lif enda tilmed uden Aarsag at betagis/ om endskiønt nu dißvær/ endoc udi ringe Kierligheds Sager/det saaledis fast hos de fleerste derhen er kommet/at ingen begierer for den anden at udstaae den ringeste Uleylighed/ men synderlig de Damer af hvilcke en Deel sig icke skamme en Galan, hvilcken de dog offte hafver sagt af store Kierlighed/ at gifve til svar naar han nogensinde en Naade af dennem begierer/at de saadant hiertelig gierne ville giøre hvis icke den store Sofn dennem der fra opholdt. Men saadanne Damer og alle andre som sige af Kierlighed/og den dog icke er deñem mere andgelegen/ynsker jeg af Hiertet at de med det første motte befinde sig forliebet det

heff-

hefftigste mugligt er / og da saa offte de den Elskende Person blifve andsictig/de da motte falde udi sofn. Ja og naar de ere udi den ligligste Tilfellighed med deris Galanis, de da deris contento for Sofn icke motte befinde lige det samme og endnu mere ynsker Jeg de Galanis som udaf deris Damer nogen Naade skulle annamme / og icke saadant afholder og nyder / med all Alvorlighed og ifver settendis tilside all Ulempe og Fare (saa meget som dog kand skee uden Damens Nackdeel og Skade.)

Paa fortalde maade og vel icke ubilligens blef den ædele Constante udaf bemelte onde Tiding forskrecket og fortornet/at det siuntis/hannem ganske at være berofvet sin Fornufft / ville ey heller andtage nogen Trost eller Raad udaf noget Menniske uden af mig/ effterdi hans forrige Bedrofvelse og Tilstand mestendeels var mig bekient / derforre mig som hans gode Ven intet ringere ville somme end hannem at advare for saa stor Ulycke / som baade hannem og Princessinden ville reisis udaf bemelte

forre-

forrehafvende / talede hannem derfor-
re alvorlig til saavel med skarpe som
med lemfeldige Ord / formanendis han-
nem at afstaae saa daarligt it forset / udi
Betractning at hvis han dodede sig self /
gjorde hand sig self den storste Uræt /
og berofvede sig all tilkomendis Haab /
men med Gevalt noget at forretage
imod saa mectig en Konge / og i synder-
lighed med saa slet Beredskab / er icke at
forhaabe (som jeg mener) nogen god
Udgang / skulle derforre icke understaae
sig at ende saa vietig en Sag med saa-
dan furio, men den samme nocksom til-
forne ofverveye / og da udvelge det lide-
ligste / det samme og / efftersom det sig be-
finder / med Fornufft og Beskedenhed
efterfolge. Med saadanne og andre
dyctige motiver til hans Vredis og
Smertis formildelse og Lindring / be-
flittede jeg mig af all Muglighed at
dempe hans fattede furia, heel besverlig
brackte det dog der hen at han gick i sig
self og kiende sin Uret / og efter kort tauß-
hed en deel imod mig en deel imod sig
self begynte i saa maade at klage.

Con-

Constante Klagemaal ofver sin Ulycke.

HVor smertelig og erbarmelig/hvor hiammerlig og elendig denne min og fornemmelig min ædele Princessindis ulycksalige Tilstand mig forrekommer/saa og hvor storligen min Siel derhos er bedrofvet/kand Jeg icke med Ord nocksomelig udi Evighed gifve dig tilkiende min kieriste Ven/ja endoc icke de ringeste end sige de storste Andfectninger som jeg finder/gifve dig at forstaae/efterdi mig min Tunge er bunden formedelst den ofvervettis smerte/paa det mine Tancker icke skal tilkomme nogen Lindring formedelst deris andliggendis Klagemaal. O Dod hvor ubillig er du saaledis af hver mand fryctet/og forgrumb og ubarmhiertig holdet/da dog din Mact udi it Øyeblick er vendet/og med din Straf tillige dessen Befindelse ganske er ude og forofver. Sandelig/hvem med fornufftigt Hierte ligner og domer din eniste Plage (thi offtere end en gang at dode er dig aldrig forlofvet)

mod

mod de utallige Lyckens/skulle uden all Tvifl befinde saadanne imod disse regnet icke anderledis at være endsom en sval dug imod en sterck Stobregn. Ach allerædelste Princessinde/ saa offte som Jtencker paa mig hvor billig vil J forbande den dag og time paa hvilcken J er først blefven seet af mig som den der hafver været en Begyndelse til all eders Ulycke / men ved Gud beder Jeg J ville derhos betencke/at hvercken jeg eller den Stund og Tid hafver været Aarsag til denne voris ulycksalige Tilstand / men alleniste de falske Tungers Ondskab.

Meus ach Gud! hvad hielper min Undskyldning / eller hvem er dermed tient/ effterdi min megen Tale icke kand vende den ædele Dames Ulycke / dog / er Kongen tillat med Mact at giøre uræt / hvor meget mere mig med alle mine Kræffter saadant at forhindre / vil derforre / forend jeg saadant skal lide/ vofve mit Lif/og hvis det jo skal være/ det villig udi min Gudindis Tienniste opoffre. Der han dette hafde sagd/begynte han med Mact at bevebne sig og befa-

befalede sine Tiennere at de skulle giøre lige det samme / og det med saadan Alvorlighed at Jeg med Ord og alle mine Kræffter neppelig saa meget kunde erlange at hand sig ickun til lidet taal ville gifve / og det som mig got siuntis optage / dog omsider effter min mangfoldige Andholdning / faldt han mig om Halsen med taarrindendis Øyen / og for Guds skyld bad mig at jeg som en Ven ville hannem herudi raadforre / men alt gick det der ud paa at Princessinden motte blifve hiulpen / thi det var u-nødvendigt noget at skatte hans Lif og Person / hvilcket af hannem mig ganske vel befalt / thi det siuntis mig at være gemeß en forstandig og behiertet Cavalliers og trofast Libhabers Humor / sagde og der paa / at Jeg effter hans Befalning ville aabenbare det som jeg forstod og mig siuntis raadeligst / derhos bendis at hand mere ville andsee min gode Mening end min ringe Forstand.

Men effterdi Sagen var meget victig / og andgick saadanne fornemme Personer / og til en saa andseelig skulle

talis /

talis/ begynte jeg det beste jeg kunde udt
folgende Maade med hannem at tale.

For alle Ting udi Verden/ ville jeg/
ô ædele oc ulyckſalige Hertug/ paa dene
Tid ynske tvende: forſt/ at jeg denne din
Ulycke noget Middel oc Raad kunde
ſkaffe/ oc derneſt/ din Dyd oc Vißdom
nockſom beroñe/ thi ſaa meget det eene
gifver mig Aarſag til Medlidighed/ ſaa
meget det andet til forundring; i det at
du ſaa talmodig/ oc din ſelff egen Kund-
ſkab ſom du udi beleilig Tid haſde kun-
det bruge/ oc din Forſtand formedelſt
Bedrofvelſe oc indvortis anliggende
forblindet/ oc deraf ganſke indtaget/
ſeende/ mere hafver villet tro min Een-
foldighed end din medfødde Vißdom.
Jeg hafver med flid efftertenckt den
mangfoldige Bedrag ſom Fortuna alle-
rede en rum Tid imod dig hafver brugt/
oc ſaadant befundet ſaa ſelſomt oc un-
derligt/ at det er mig beſværligt at for-
ſtaae/ oc det at forandre ſiunis faſt u-
mugligt. Dog maa mand icke ſaa let-
teligſig den undergifve/ oc de lidelige
Middels hielp undſlaa/ effter min Me-

ning vil det blifve det beste som du først at forretage hafde udi sinde/efterdi saadan en victig Sag (nemlig Rigorosa at erledige med mact) uden langvarig betenckning oc nocksom Beridskab sig icke vel lader begynde meget mindre ende/ thi betenck/naar du formener Zelolo at omkomme/ oc Princessinden at tage udaff fengselet/ er det ganske uvist om du saadant kand ende/ mislinger det dig/oc du maa skee/ der ofver bleff fanget eller oc aldelis satte Lifvet til/ hafver du der med intet andet udrettet end hos hver mand kommer Damen udi stor Mißtancke/ oc endelig hende oc dig self udi høyeste Fare oc evig efftertale/ thi sandelig omendskiondt det staaer hos it hvert Menniske en Ting at begynde/ doger altid dets Udgang undergifven Lycken oc Guderne efter deris Velbehagelighed. Blifver ocsaa en hver berømmet eller lastet icke efftersom hand en Ting begynder mens efter den sammis Udgang. Erlediger du Rigorosa vil hver mand udlegge dig det til en Formastelse/ Lyckis det ilde blifver det

dig

dig regnet til en Daarlighed / effterdi til-
med endnu er Dū dage at Doñen ofver
hende skal blifve fyllestgiordt / saa for-
søg først alle muglige Middeler / og der-
som de icke vil hielpe da gior hvad dig
lyster / thi u-anseet du derofver lader dit
Lif / erlanger du dog derved en u-dødelig
Berømmelse / dog er herhos oc dette at
betencke / at førend noget udi gierning-
gen forretagis : Lad være du med mact
erlediger Rigorosa, hvad vilt du giøre af
hende / thi at føre hende bort med dig
vil komme hende til merckelig Skade
for den onde efftertalis skyld / thi om-
endskiønt J begge intet ondt (hvilcket
dog vel neppelig ville skee) motte tencke /
skulle saadant besværligt udaf nogen
blifve troet / oc hun da saaledis undgick
en Ulycke oc faldt i en meget slemmere /
Er Jeg derforre udi den Mening dette
at være det beste Middel / at Jeg gaar
hen til Dronningens Broder Hertugen
af Lastima, hannem (effterdi hand lig-
gemaade ynsker udaf Hierret Rigorosæ
Frihed) udi Fortrolighed gifver tilkien-
de det som du hafver i sinde at giøre / der-

hos bedende / at han dig til gefald / oc fornemmeligen den uskyldige anfectede Princessinde til beste / Ville herudi bevise dig Bistand / dog icke anderledis / end at han paa den Dag naar saadant skal forretagis ville da lade sig finde udi Beredskab med nogle Folck / icke langt fra Fengselet / effterdi du / om ellers Lycken vil være dig saa gunstig / da ville strøbe af all flid at du kunde befrie Damen / hende oc udi hver mands nerværelse / til Uskyldigheds Tegn og den rene affection som du bær til hende / ville hannem ofverlefvere / oc da skulle han beholde oftbemelte Princessinde udi sin Beskiermelse oc Forvaring indtil saa lenge mand seer hvad Kongen blef til sinds videre at forretage ; Dog skulle / som ford er rørt / dette Middel være det sidste oc til den yderste Nød sparis. Men tilforne vil Jeg bede den Cardinal Diedosio Kongens Skrifftefader saa oc alle fornemste Cavallieros til Hoffve / at de enstemmig ville ydmygeligst andholde hos hans Mayest: om billig Naade oc hans Daatters høyestbemelte Princessindis

findis Befrielse / oc er Jeg ganske forsickret at de det ret gierne skulle giore / efterdi der er ingen af dennem som jo dette Ufald giorde ondt af Hiertet / oc effter all Mugligheed begiere at skaffe Middel der til. Men dersom dette icke vil hielpe / vil Jeg underdanigst soge Dronningen at hun tillillige med alle hendis Damer oc denne Stads loflige Fruentimmer udaf Kongen ville til en Naade begiere hendis Daatters Princessindens Lif. Jeg holder det oc ganske saaledis / at hvis Kongen hafver it Hierte som andre Mands Personer at det da vil blifve hannem umugligt at afslaae saa skionne Forbederinder / oc deris bevegelige Tale / klagelige Suck oc Graad (som de visselig icke kunde lade blifve.) Men dersom oc imod all Forhaabning intet hermed skulle blifve udrettet / vil Jeg om det samme erindre den skienne Rigorosa oc tillige formane at hun ved en Skrifvelse ville lade Kongen vide hendis Ukyldighed. Hvo veed om icke hendis klagelige Ord allersnarist maa bevege Faderens Hierte. Hvis oc icke

dette skeer / see / da er det aldrig mere Tid at bie / men maae offentlig gifve Kongen at forstaae at han udi denne Sag icke effter Billigheds Gemessenhed men imod all Næt dommer oc handler / saadant vil du udi en offentlige Skrancke maintinere oc bevise icke imod en allene men imod de falske vidne alle tre. Mien blifver ocsaa dette afslaget / veland / da forsøg ickun med Maet hvad som med gode oc Billighed icke hafver mot blefvet erlanget. Men imidlertid siunis mig icke ilde at være giordt / at gifve den arme fangen Princessinde nogen Trost / oc det ved en Skrifvelse / udi hvilcken du forsickrer hende om sit Lif / ved detz tilkiendegifvelse som du hafver udi sinde at forretage / maa oc saadant utviflactig giøre effterdi udi Himmelen er besluttet hvad som paa Jorden skal skee / oc er det icke mugligt at din billige Begiering oc Damens uskyldige Taare af Guderne skulle blifve uhørt.

Dette er saaledis mit Raad oc min Mening denne Sag andgaaende / dog din Discretion derved intet betaget / bedendis

dendis min gode intention mere at andsee end min ringe Forstand/ gior mig og intet verre end at Jeg icke udi en glædeligere Sag dig skal raadforre og tienne.

Saa meget som den ædele Constante tilforne stormede og om all Forhaabning tviflede/ saa snuckt gaf hand sig paa mine Raad og forreslagne Middel tilfreds/og øßde noget Haab om en god Udgang/ alleniste/ hand hefftig befrycte de/ at Kongen udaf Brede ofvervunden/motte offentlig eller hemmelig lade Princessinden henrette forend den bestembte Dag/ ofver hvilcken Fryct sig aldelis intet er at forundre/ efterdi dette er alle trofaste forlibtis Art og Egenskab at de altid holder det verre for vist/ oc det visseste ville de mindst troe/ oc det som de allermest ynsker/ befrycter de aldrig at skulle skee/ dog samtyckte han paa det sidste der udi at skrifve den skionne Rigorosæ til/ icke uden stor Bisorg/ Princessinden maa skee icke skulle annamme Skrifvelsen. Dets Indhold var saaledis:

Constante Skrifvelse til Princessinden Rigorosam.

MEget heller oc billigere / Høybaarne Princessinde / skulle mine Hænder fatte it hart Jern mig at dode end denne blode pen hende at tilskrifve med / hvis til hendis Fengsel mine Gierninger saa sant drog nogen skyld / som min Ulycke / hvilcket dog alligevel icke hafver kundet være mig saa saare imod at det icke hafver mot været Aarsag til at berede mig saadan en ganske lyckselig Død / udi dets Betractning / som til Eders Kierlighed at erledige / Jeg at giøre mig hafver forretaget.

Effterdi / omendskiønt Jeg udi saadan impressa lader mit Liif / derved dog den / hvilcken Jeg paa det meste er skyldig / udaf fengselet vorder entlediget / derved ocsaa de tvende allerbeste Gierninger blifver giordt / nemmelig / eders Kierlighed udi forrige Frihed oc mig udaf saa megen Bedrofvelse udi en evig Rolighed stillende. Eders Kierlighed / beder Jeg ved Gud / ville formedelst

hendis

hendis Fengsel icke tillegge mig noget Fiendskab/efterdi (som tilforne er meldet/) mine Gierninger ey hafve saadant foraarsaget / men saaledis os beskiedet formedelst Lyckens Viderverdighed / lider oc uden Tvifl (hvor høyt oc Eders Kierlighed sig derforre monne bedrofve) jeg meget mere/ udi Betractning / hun allene for hendis andliggende Sorger / men jeg tilmed (som den dog endelig dessen en Aarsag at være/ hvor vel uforskyldt / icke kand neckte) paa mig self forbittret finder en naggendis Orm udi Hiertet. Ach ville Gud at mine Øyen aldrig hafde seet hendis skionne Gestalt / thi u-andseet demmem deris saa stor en contento er berofvet / Eders Kierlighed dog dermed hafde været ophefvet hendis ofvermaade store Bekymring som hun maa udstaae. Men jeg er bedrofvelse saa ganske tilvaant / at lige med den samme Jeg mig troster / naar Jeg betencker dens skionne Foraarsagerinde. Nu omstunde anfecter mig intet høyere end at tencke Eders Kierlighed udi u-maadelig

Sorg monne lefve/fryctendis Kongens Vrede oc Dødsens Dag / hvilcket hun dog icke behøfver / efterdi Jeg hafver paafundet store oc fornemme Middel Kongen at bevege / oc dersom de samme icke vil hielpe / hafver jeg mig forretaget saadan en Resolution, at mand dennem evindelig skal ihukomme / icke at berømme min Person/men Eders Kierligheds store Værdighed / vil tie / at jeg troster mig ved min retferdige Sag formedelst hendis ubillige Fengsel / thi jeg med deris Bistand icke skyer den ganske Verdens Kraffter / mit Hierte ocsaa / efterdi Eders Kierligheds skionne Gestalt der udi boer / endnu en meget høyere Sag at fulende sig skulle understaae / paa ingen Ting befindendis større Udgang end at saa høy en Person som Eders Kierlighed er skulle blifve befriet ved saa ringe en Persons Død som min: efterdi icke alleniste Jeg / men endoc de ædeligste Verdens Ting vare alt for ringe til at kiøbe saa dyrebar en Skat. Eders Kierlighed / beder Jeg / at hun ville sig troste oc fatte it Hierte / paa det

hun

hun icke self skulle forkaarte sit Lif formedelst ofrig Bedrøfvelse oc Melanckolie / der med foraarsage sig en utidig Død oc evig efftertale / oc mig berøfve den største Berømmelse som en Cavallier nogensinde kunde erlange / hun trøste sig ved min Tilsagn som visselig icke skal blifve forgiefvis / oc imodstaae den evindelige Naturs Forsagthed oc Fryct / oc formedelst hendis medfødde Discretion her udi fortro sig mig / som hun formodentlig heel snart med hendis contento skal see prøfven derpaa oc en god Udgang. Imidlertid beder Jeg Eders Kierlighed ville lade mig udi hendis Naade sig være befalet / oc til Guderne ville hafve en god Fortrøstning / som de hendis Erleding med synderlig Raad hafve sig forbeholdet / deris oc Eders Kierligheds lydigste Tiennere

Constante.

Midlertid dette Bref blef skrefvet / giorde jeg mig ferdig paa den forrehafvendis Reyse / oc strax jeg Brefvet hafde annammet begaf Jeg mig paa Veyen / ilede til Hofve saa meget mig muligt / saa

saa snart jeg did andkom / andholdt jeg
om Forlof at tale med Princessinden /
hvilcket mig dog strax blef afslaget / der-
forre jeg da tenckte paa andre middeler /
gick dereffter offte forbi Fengselet / oc blef
snarlig vard it vindve / som var vel for-
varet med it sterckt oc trangt tralverck /
hvilcket jeg merckte oc Natten forvarte-
de / saa snart den samme var kommen
forfoyede jeg mig hemmelig til bemelte
Vindve / uddrog mit Verje som jeg bar
ved siden oc stack Brefvet der paa / slog
oc med flid lidet paa traldvercket i det
jeg det indracte / paa det Princessinden
skulle høre mig / hvilcken da / som den
for Bekymring hafde lidet Lyst til sofn /
saadant ganske snarlig fornam / gick til
Vindvet oc udi Begyndelsen forskrec-
kedis for mig / men saa snart hun kien-
de mig blef hun noget frimodig / tog
Brefvet / dog for Fryct at høris udaf
Vacten / torde hun icke tale it Ord med
mig / Jeg oc icke lengere opholdt mig
men paa det hemmeligste igien forfoye-
de mig der fra. Den følgendis Dag lod
jeg mig tit see for Fengselet / saae oc un-

dertiden

dertiden den elendige Princesſinde med saa sørgeligt Andsict at en Steen motte forbarme sig der ofver/ Jeg merckede dog der hos at den ofverleverede Skrifvelse hafde gifvet hende mere trost end fortred/ fattede derfore noget Haab at hun skulle gifve mig it Svar/ som oc da skeede/ thi den neste Nat her effter gick Jeg atter igien til bemelte Vindve/ var oc neppelig kommet der hen at hun mig jo hørde gaae/ oc hun sig udlenede saa oc nedkaste it Bref/ hvilcket jeg med Glæde optog oc ville gaae der fra / da hun ganske hemmelig sagde til mig: See/ det er den herlige Løn som Jeg bekommer at Jeg effter din Anholdning hafver været saa god. Disse Ord gick mig saa saare til Hiertet/ at jeg icke (effterdi Vaeten tilmed var saa meget nær) kunde svare it Ord der paa/ oc icke underlade dennem inderlig at begræde/ saa saare/ at hvem der hafde gaaet effter mig / heel lettelig hafde vist mot opspore mig ved de mange taare som udi stor mengde nedrandt paa Jorden. Brefvets Indhold som mig blef gifvet/ lydde til Constantze som effterfølger. Ri-

Rigorosæ Bref til Constante.

Denne saa ganske viderverdige Tilstand som mig begegner/ hafver giordt mig saa saare tviflactig oc forvirret at jeg icke kand besinde mig hvad jeg skal der om tencke/ end sige at domme/ eller at svare andre som mig der om motte sporge/ thi Jeg fuldkommelig befinder at forbarmelse som udi andre berommis en Dyd/ udi mig som en Last blifver straffet/ formedelst den hafde/ oc som jeg eracter billig Medlidighed/ blifver jeg ulycksaligen forfuldt oc straffet; Ingenlunde i Sandhed bestaaer jeg at eders Person eller Gierninger ere skyldige udi saadant mit Fengsel/ hafver icke heller at klage ofver eder eller nogen Person udi denne Verden/ uden alleniste mig self/ fordi jeg eder ville troste hafver jeg fordt mig saadan Ulycke paa Halsen/ uandseet herudi mit Lif vel mere andfectis end min Samvittighed; efterdi det samme ganske vel er hannem vitterligt/

om-

omendskiønt en Deel anderledis der om kunde domme / vil jeg dog heller uforskyldt lide fengselet / end nyde min Frihed oc af mit Hierte blifve andklaget / den Trøst derforre som mit Hierte giver mig / langt ofvergaaer den Pine som Legemet lider / er dog icke heller ringer naar jeg min itzige oc tilstundendis Ulycke betencker / oc ſte ynsker mig icke at være fød / thi paa en side hafver Kongen min HErre oc Fader egentlig besluttet (saa vit jeg hører / Gud bedre det) mig at lade døde / paa den anden Side vil I eder understaae mig at erledige / derved da eders oc alle eder tilhørendis Død i det ringeste med all Begierlighed blifver søgt / hvis icke andet motte følge ved Gudernis Tilladelse; Gaaer mig saaledis stor Ulycke imod hvort jeg mig vender / blifver jeg icke befriet da maae jeg dø / forløser I mig / see / saa vil da ingen tro min Uskyldighed. Beder Jeg derforre at I ville bemøye eder mere at redde min Ære end mit Lif / efterdi dette er forgengeligt / men hint skal vare udi Evighed. Forsøger derforre / som I saf

mig

mig tilkiende / alle Middeler at betage Kongen sin Vrede / thi det sidste Middel som I haffver udi finde vil tilføye min Ære den største Fare / dog vil jeg ofvergifve mig oc min Sag udi eders gode Discretion, kand dog der hos icke efterlade at erindre eder hvor hart oc besværligt Jeg mig befinder fangen / imellem tycke Mure oc stercke Traller / oc en stor Jern-Lencke omkring mit Lif / oc af saa mange bevæbnede Mænd bevaaget / lige som min Person oc styrcke var der til qvalificeret at nogen Gevalt hos mig var at formode / endelig da er Jeg saa hart oc ilde holdet / at dersom det lenge skal vare / Jeg visselig icke forbier Kongens Domb / oc mit møysommelige Liefnet paa saadan maade icke lenge skal kunde opholde.

Stor Forundring giver det mig hvorledis der af saa ubarmhiertig en Fader haffver kundet blifve auflet saa medlidig en Daatter: Zeloso angaaendis / da gider Jeg icke meldet om hannem / efterdi hans falske Tunge icke er værd at jeg uskyldige hannem ihukommer /

mer / dog derhos necter jeg icke at jeg meget heller ville see hans opdictede Klagemaal igienkaldet end hans Død / dog lader eder aldelis intet hindre mit eenfoldige gode Tycke / men handler her udi som eder synnis raadeligst / alleniste at min Ære oc Fromhed motte erholdis. Hermed tager Jeg fra Eder Affked / jeg frycter / jeg allerede hafver seet eder den sidste gang oc hereffter aldrig mere tilskrifver. Guderne ville effter min Død gifve eder saa megen contenteza som jeg nu befinder mig den samme at være blotet / oc eder ved saa langt Lif opholde som mit vil blifve stacket: Men mig alleniste min Ære oc mit gode Nafn hvis icke udi lifvet dog effter min Død igiengifve / saa oc alle ærlige Damer naadeligen bevare at de saadan Elendighed oc Bedrofvelse icke maa erfare / som dißvær nu den skyldige oc forlatte /

Rigorosa.

Dette var Skrifvelsens Indhold som den ædele oc bedrofvede Princessinde hafde mig medgifvet at ofverlefvere Constante, med hvilcken jeg stod udi stor

Tvifl om Jeg skulle den fremskicke med en anden eller jeg den self skulle ofverantvorde / paa det sidste siuntis mig raadeligt at være at jeg den self fremforde / oc det af tvende Betenckninger: Først / at om dette Bref en anden blef betroet / da befryctede jeg voris Hemmelighed motte blifve aabenbare. For det andet/var at befrycte at de klagelige Ord der udi motte gaae Constante alt for meget til Hiertet/ at hand maa skee udi en furia noget usømmeligt kunde forretage / oc saaledis voris giorde Andslag ganske gaae tilbage.

Men mig igien vendendis til forrehafvende Historie / er at vide/ at strax den første Dag da Jeg til Hofve var ankommet/er jeg hengaaet til de Fornemste udaf Hoffet / aabenbarede dennem mit forrehafvende oc ville fornemme deris Mening / befandt oc dennem samptlig ganske beredvillig / uden Zeloti Frendskab / hvilcket der jeg fornam gick jeg strax til Kongens Skrifftefader/ den samme bad jeg med vitlofftige Ord/at hand tillige med andre ville andholde

hos

hos Hans Mayest: om Naade oc Hans Daatters Princessindens Rigorosæ Befrielse oc Loßgifvelse / hvilcken mig det da ganske villig oc gierne tilsagde / oc derpaa snarlig tog til sig de Fornemste til Hofve baade udaf Geistlige oc Verdslige / oc effterat de sig hafde beraadslaget om den Sag / begierede de samptlig Audientz hos Kongen / hvilcken dennem da blef bevilget / dereffter komme de / oc udi alles deris Nafn talede velbemelte Kongens Skrifftefader / udi følgende maade.

Cardinal Diodesio Kongens Skrifftefaders Tale til Kongen paa den fangne Princessindes vegne.

Allernaadigste Konge / alle Forster oc høye Potentater hafve icke uden Aarsag fra utallige Aar hidindtil holdet denne lostige Sædvane oc Brug / at de hafve hafft udi deris Hoff forstandige oc dygtige Personer / hvilcke dennem skulle raadføre udi alle for-

refallende Sager / oc det for mange oc victige Betenckninger / men fornemmeligen af følgende Aarsager.

Først / fordi intet Menniske udi sin egen Sag aldrig saa vel sig self kand raadføre som fremmede / hvilcke i den Sag icke ere interesserede, thi dens Gemyt som det andgaaer aldrig kand være saa ganske fri fra Vrede / Gierighed / Kierlighed / egen nytte eller andre dislige Sager / at jo en af dennem (hvor lidet det end er) der udi herfker oc regierer / oc da der effter gifver Aarsag effter behag at boye Rætten.

For det andet / blifver alle Sager bedre opliuste / naar de udaf mange beraadslagis.

For det tredie / omendskiont de som besidde Rætten / bære Besværligheden oc Sorgen ret at domme / er dog berømmelsen tillige med gafnet / dens allene som raadis.

For det fierde / hvis saa skeede at udaf Raadet blef feldet en ubillig Dom / beholdt dog Herren sin Samvittighed

tighed reen / men de motte det med Tiden forsvare.

For det femte / da behøfve store Herrer deris Raad der til / at udi forrefallende tviflactige Sager / ved deris Stemmis paahørelse de sig dißbedre kunde resolvere: Endelig oc / naar som helst der udi Landet forrefalder allehaande viderverdige Sager / tienner saadañe Personer icke alleniste at raadføre en Herre / men endoc udi saadan Ulycke hannem at troste. Sandelig; Naadigste Konge / den som blifver regieret udaf Brede eller Medlidighed / kand aldrig saa rettelig kiende Billighed som en anden / hvilcket altsammen jeg derforre hafver meldet: Først / paa det Eders Mayest: naadigst ville beroe os at høre uden Brede oc Uvillie / oc dernest / der ved at undskylde det som Jeg hafver i sinde paa denne Tid at tale / udi Betractning / Alle disse Nerværendis Eders Mayest: underdanigste undersaatter saavelsom mig self skal blifve langt kierere / at vi nu holdis uforstandige fordi vi hannem hafve fortørnet /

end hereffter for falske oc Utro at lastis/ fordi vi hafve effterladet hannem trolig at raadfore.

Ufeilbarligt er det/Naadigste Herre/at jo de Sager som blifve forretagen med velbetenckt Raad/maa vorde den til berommelse som dennem forretager/ herimod maa de som skeer in furia geraade oc komme til Bedrofvelse oc Ulycke.

Derforre alle/oc en hver forstandig saasom Eders Mayestet/fotend de noget beslutte/ da pleje de saadant at beraadslaae/ oc det ene saavelsom det andet ofverveje oc betencke/baade hvad Nytte hos Sagens Udgang er at formode/saavelsom hvad Fare derhos er at befrycte. Naar de ocsaa nogensinde befinde hos sig nogen Passion, forvarte de dett Tid indtil saadant er forofver/ Betenckende/at slige Sagers Iling oc Hastighed er saa skadelig/ som fortofvelsen er nyttig oc tienstlig/ de fornufftigis Discretion forer oc dette med sig/ udi alle forrefallenge Sager neppelig at tro/ oc intet domme uden Beraadslagelse/

slagelse / efterdi det er icke altsammen sandt oc vist som under Sandheds skind blifver fremfort / skal derforre en forstandig med Fornufft ofverveye det nerværende / oc det tilkommende ingenlunlunde lade ubetenckt.

Udi alle ofvenbemelte Sagers ofverveyelse / bede vi underdanigst Eders Mayestet han effter sin høye Forstand / denne forrefalden sørgelige oc tunge victige Sag / icke effter Indbildning (udaf falsk Beretning foraarsaget /) men Billighed gemeß ville domme / oc icke tillade at hans fattede Vredis lue skulle udslette oc fortære hans Medfødde høye Forstands Raad. Vi ere nyligen blefve berettede / hvorledis at Eders May: hafver udi sinde at lade domme til døde sin Daatter Princessinden Rigorosam, Sandelig / dersom ellers Dyd var icke andet end værd at straffis / skulle dog Eders Mayest: her udi haule som en ubillig Dommere / han ville for Guds skyld icke saa ganske ubetenckesom / oc uden Aarsag udslette sin forhverfvede Berømmelse. Thi lad være den for-

mente Aarsag var sand oc billig / blef dog Eders Mayest. visseligen ford holdet for en ubarmhiertig Fader end en retferdig Konge / Eders Mayest: hafver sat tro til trende u-sandferdige Mænds Anklagelse / da det dog udi Sandhed hafde været billigere tilforne at giøre sig kyndig om deris Gierninger oc Lefnet / end at andtage deris Vidnisbyrd for sandrue / thi udi hvad ondt ryckte de ere / veed hver mand udi dette Hoff / oc om dennem blifver aldrig nogen Tid andet hørt end falske Practicker som de drifver. Hvorforre ville da Eders Mayest: mere sette Tro til deris Tale end den skindbare Guds Sandhed oc Retferdighed / formedelst hvilcken ocsaa den ædele Constante udi offentlige Skrancke hafver ofvervundet Zelolum. Vil da Eders Mayest. toe Sine Hænder udi dessen eget uskyldige Blod / oc sin fattede Vrede at contentere, kiende Uræt for Ræt?

Dersom nu alle ofvenbemelte sandferdige oc høye motiver Eders Mayest. icke synnis at være nock / Beder vi sampt-

ligen

ligen oc udi Særdelished med underdanigste oc lydigste Flid hannem for hans Kongelig Persons / haus Gemahls oc Daatters skyld / saaoc den troe Tiennister som vi oc voris Forældre denne Crone hafve bevist / oc fremdelis med Tiden endnu kunde bevise / for Guds Barmhiertigheds skyld / at os af Naade den uskyldige Princessindes Lif motte blifve skiencket.

Saadant fortienne vi sampt voris efterkommere / med voris Blods oc ganske Formuefves villige Frembydelse underdanigst for Eders Kongl. Mayest. oc haus Crone; Herimod tienstvillig forseendis os en naadig oc mild Beskeden / i det vi oc hermed udi høyeste Ydmighed kysse Eders Mayestets Fødder.

Med disse sidste Ord giorde de samptlig Knæfald / blefve oc saalenge Knælende indtil dennem blef af Kongen befalet at opstaa / da ocsaa udi efterfølgendis maade blef svaret.

Kongens Svar.

FOr ganske billig oc ret hafde Jeg (kiere trofaste Undersatter) kiendt

oc andtaget eders Raad / hvis mig icke var vitterligt at en mißgierninds Forladelse ligesaavel mig vel andstaaer som mig vil somme hefu for den beviste vanære / de fremforde Aarsager hvorforre Konger oc Forster pleye sig at beraadslaae / var ganske ufornoden mig at fortelle / effterdi de samme med andre flere ere mig tilforn nocksom bekiendt / dertilmed er det for eder icke skiult / at det er ilde oc forgiefvis at raade den som udi en frisk ihukommelse endnu hafver den beviste injurie, i Betractelse / at saa rene ickun derved fornyes oc sinerten formeris. Dog lad være / Jeg er (som jeg ocsaa er) allerede fri fra saadan Passion, sinnis mig at jeg hafver ganske billig besluttet at lade døde min Daatter / hvilcket Jeg kaartelig / dog nocksommelig vil forklare eder.

Seer derforre oc betencker / først / om jeg lod bemelte min Daatter blifve ustraffet / om Jeg icke derved handlede min Ære til Nackdeel saa saare som Constantæ self / oc derforre hereffter udaf Naboerne ville blifve foractet / udaf

mine

mine Vasaller oc Undersaatter ringe skattet / oc udaf hver mand billigens fore mig en slem efftertale paa Halsen/ iligemaade oc med Foyelighed blifve beskyldet at jeg ilde hafde brugt den Dyd som jeg udaf mine Forældre haf-ver arfvet / hvorudaf ville opkomme mine afdøde Forældre en ubillig Spot udi deris Graf / mig self høyeste For-kleinelse / oc mine Effterkommere en medfødde Skandfleck / effterdi altid (omendskiønt ubillig) en begangen for-seelse pleyer det ganske Navn oc Slect at tilføre Nackdeel oc Skade/dertil med dersom denne Gierning blef ustraffet skulle Jeg gifve Aarsag til at forretage imod mig det som endnu var mere oc slemmere / vil derforre meget heller væ-re frycted formedelst skarp Justitie, end være foractet for alt for megen Barm-hiertighed.

Herforuden er os uforborget / at dette mit Kongerigis Lower tilholde / alle oc en hver Qvindis-Person at straf-fis med Døden som for saadanne Sager blifve andklagede / maa saaledis en ret-

ferdig

ferdig Konge endelig tilhielpe at Loven holdis oc ingenlunde sveckis / eller gandske borttagis; Retferdighed gaaer lige snor-ret igiennem / oc lider ingen Udfluct eller Persons Ansеelse / hvor oc den samme formedelst Vrede / Kierlighed / Medlidighed / eller dens egen nytte som skal domme / blifver formindsket eller forget / See / da er hun icke mere en Retferdighed men en høyeste Ubillighed at kalde / efterdi hun der ved blifver berøvet de mange oc herlige Velgierninger som hun ellers med / oc hos sig pleyer at have / nemmelig som følger: Hun holder de gode udi Fred men de Onde udi fryct / hun forliger U-enighed / dømmer all tvedracht / forhindrer Ofvervold oc Ondskab / gifver oc den ubillige Vrede icke rumb / hun hielper dem fattige / ophøyer de undertrycte / oc holder de Største oc Veldigste udi tomme / forsickrer det ganske Land oc en hver om sit; Der ved blifver endelig Rætten holdet ved lige / oc en hver af eder ved det som hand udaf sine Forældre oc ellers ved tilborlige Middel hafver forhverfvet. Hvor den

icke

icke er/da kand ingen ting udi lengden bestaae: oc hvor den icke blifver administreret kand ingen med Tryghed oc Rolighed lefve hos sit/ men maa altid den svagere befinde sig undertrycket udaf den Sterckere; Men at J jo endelig saa høyelig begierer min Daatters Princessindens Befrielse/ da gifver Vidnisbyrd paa hendis Uskyldighed/ oc værer trende som eensstemmig oc paa en maade hendis Forbrydelse kunde undskylde. Hvad den Fordeel er angaaende som Constante hafver hafft ofver Zelosum udi den giorde Kaup/er derpaa intet at fodfeste/effterdi vi vel hafver seet en Begyndelse derpaa men ingen Ende: Paa de ofrige af eder forrebracte Sager acter Jeg/icke at gioris forn-den der til at svare/effterdi dog det ene er som det andet udaf nocksom paahorte Aarsager/Eders Begiering kand paa denne Tid icke finde nogen sted. Jeg ville hiertelig gierne være eder her udi til Villie dersom Jeg icke holdt det for billigere/ at Faderens Ære skulle være eder mere angelegen end Daatterens Befrielse.

frielse. I ville derforre icke handle mere udi denne Sag / men min Villie / som er grunderpaa Billighed / lade sit Løb / oc den retferdige Dom skee en Fuldkommelse.

Dette var Kongens afslagelige oc ubillige Svar / hvilcket foraarsagede ofvermaade stor Bedrofvelse hos hver den som det horde / men i synderlighed hos mig / oc om den ædele Princessindis Befrielse miśtvivlede alle uden Jeg som endnu hafoe (saasom tilforn er meldet) nogle Middel for mig / til hvilcke da at forsøge Jeg icke ville være forsømmelig: Oc forfoyede mig dereffter af den Sal udi hvilcken Kongen var / oc gick strax hen til Dronningens Gemack / om Jeg kunde komme hende udi tale oc gifve hende tilkiende Kongens Svar / saa oc om jeg kunde bekome Leilighed til at bede hende at hun ville andholde om hendis Daatters Befrielse. Men Jeg var neppelig kommet til Gemacket forend Jeg saae hende (som den hvilcken samme bedrofvelige Sag lod ingen Rolighed) komme udaf en Sal imod mig

udi

udi ligesamme forrehafvende som Jeg hende ville bede om / oc blef hun ledsaget udaf saa mange andseelige oc ædele Damer / saa at mig siuntis at den ubilligste Sag i Verden aldrig kunde blefvet dennem afslaget / hvormeget mindre denne som paa Rættens oc Billigheds vegne Kongen saa gierne skulle hafve bevilget som andre saadant begierede.

Saa snart nu den bedrøfvede Dronning saavelsom hendis sorgefulde oc skionne Compagnie var kommen udi Kongens Nerværelse / fulde de samptlige oc tillige ned for hannem paa deris Knæ / oc begyndte Dronningen at fremføre de ynckeligste oc klageligste Ord som menniskelige Øren kunde høre / oc var samme Ord formengdt med utallig taare / at visselig ingen de samme uden graad / end sige saa ganske uden fruct hafde kundet ofverhøre. Hun holt hannem forre den Maadelighed en Konge sommede udi alle Sager / oc hvor ilde hannem andstod saadan en langvarig Vrede som dog var uden nogen Grund /

hun

hun formanede hannem om det Faderlige Hierte oc den Bevaagenhed som hand var sin Daatter skyldig / oc alt dette giorde hun med saadane bevegelige oc ynckelige Ord oc Fackter / (efftersom alle Qvinder saaledis af Naturen er indplandtet) saa det er fast u-mugligt de samme at beskrifve / der tilmed er meget blefven effterladet / paa det Læseren icke derved skulle gioris for meget bedrøfvet / oc de ædele Damer til deris Beteneckning blefven hiemstillet: Endelig bad den af Sorg halfdøde Dronning at hand dog ickun ville skiencke hendis Kieriste oc uskyldige Daatter Lifvet / hvilcket hun var saa værdig / oc hende / som nu var gammel oc der af kiedsommelig / i steden ville lade døde / effterdi dog derforuden / naar Princessinden var død / hende var u-mugligt / lengere at lefve / ja paa det høyeste ville blifve hende imod. Dette oc endnu meget mere fremførde Dronningen i saadan skickelse / at udi den ganske Saal var ey nogen Dame eller Mandsperson som jo derofver motte hiertelig græde /

uden

uden alleniſte Kongen hvis Hierte var saa forhærdet oc forſtocket at han icke udi ringeſte maade forandrede ſig ofver denne Tale oc saa mangfoldige Damers Klagen oc Græden / men lod det gaa Orene forbi ligeſom det kom hannem intet ved / gaf ey heller Dronningen andet ſvar end hun ſkulle være ubekymret / han ville vel vide den Sag at giøre ret / oc gick han der ofver bort oc forlod den elendige Dronning saaledis bedrofvet uden nogen Forhaabning / hvilcken nu ſlet intet mere Middel saae til hendis kieriſte Daatters Befrielſe / opſtod halfortviſlet oc befoel at aabne ſig Fengſelet / oc gick med alle Damerne ſom vare hos hende til Princeſſinden udi den Mening at tage Affkeed med hende / oc den ſidſte gang at ſee hende lefvendis for hendis Dod / saa ſnart oc ſom hun saae hende faldt hun hende om Halſen / hylede oc græd saa jammerlig oc ynckelig at hun neppelig kunde tale / dog paa det ſidſte ſagde hun med it half afmecktigt raaben.

Ach ! du ædele Dydighed / med grue-

lig Falskhed andklaget / oc med saa u-
hørlig Grumbhed straffet / Ach! Aller-
kieriste Daatter / som alleniste der til er
fød at foraarsage mig saa elendigt it Lif
som dig self saa elendig en Død ufor-
skyldt / er det icke mugligt at din Dydig-
hed hos Guderne mere kand formaa
end din Ulycke? skal jeg da saa snart væ-
re berøfvet din andgeneme oc liflige
Omgiengelse / oc i den sted være omgif-
vet med stedsvarende Sorg / Bedrøfvel-
se oc Smerte? Ville Gud du motte kal-
dis en Daatter hvis Moder var ulycksa-
ligen død / oc icke Jeg skulle kaldis en
Moder hvis Daatter / som dißværre skal
skee / uskyldeligen er blefven henrettet.

Ach min eniste Glæde / den Trøst /
som Jeg udi dig en stacket Tid hafver
hafft / maa jeg ganske snart see forvand-
lis udi en langvarig oc evig bedrøfvel-
se. Der dette var sagt faldt Princessin-
den / oc strax derpaa Droningen udi saa
sterck en Afmecktighed / at alle Damer-
ne tviflede om beggis deris Lif / nu oc
ellers intet andet begynte end at begræ-
de deris formeente Død / oc med deris

yncke-

ynckelige Raaben opfyldte Lufften oc Himmelen / indtil offtbemeldte Moder oc Daatter om en god Stund gafve fra sig it Lifs-Tegn / oc sacktelig effter haanden komme til deris Fornufft / dereffter fornyede de begge deris forrige Klagemaal hefftigere end tilforne / oc paa det sidste sagde Dronningen:

Effterdi det da saa er / at dig ô kieriste Daatter saa ynckelig en Død oc mig saa elendigt it Lefnet af Guderne er blefven paalagt / oc jeg nu skal see dig den sidste gang / da vil Jeg hermed trohiertig hafve dig ombedet oc formanet / at du ville taalmodelig undergifve dig Gudernis u-randsagelige Villie / oc visseligen Tro / at de samme ville gifve dig for dette kaarte oc møysommelige Lefnet it meget lengere oc roligere. Lad fare dette forgiengelige oc troste dig ved det som hafver ingen Ende. Haf ingen Forlengsel effter mig / thi jeg visselig snart skal følge dig / oc skal see dig med saa stor Glæde som min Bedrofvelse den nu monne være. Imidlertid oc indtil saadant skeer vil Jeg mig paa alle Mid-

del oc Øye beuoye/at den falske Zeloso oc hans vidne kunde blifve straffede oc din Uskyldighed blifve aabenbare for hver mand. Annamme hermed det sidste Kyss af din bedrøfvede oc ulycksalige Moder / hvilcken dig oc du hende i dette Lif aldrig mere bekommer at see. Tager derforre fra dig oc dit Lif mit Aarlof oc Afskeed / i den Forhaabning Jeg fra mine oc den ganske Verden med snareste oc ufortøfvet det skal giore/ oc befaler dig nu oc fremdelis her effter udi Gudernis omhue oc Ledsagelse / efterdi den samme mig aldrig mere er tillat.

Med disse sidste Ord var den bedrøfvede Dronning icke anderledis / end at hendis Hierte skullet brøste af Sorg / oc med hendis Tale tillige hendis Lif skulle blefvet endet / ville oc eller kunde icke fortøfve it eniste Svar udaf Princessinden / hvilcken intet andet giorde end inderlig oc erbarmelig hende andsaae / thi hun af idel Dødsangist hvercken kunde tale eller græde.

De ynckelige Geberder / utallige

Suck /

Suck / mangfoldige Taare / bedrøfvelige Tale oc u-udsigelige Klagen som skede udaf de andre Damer som vare der tilstede / tillige med den ofvermaade jammerlige Affkeed som en hver af dem i særdelished oc de alle tillige toge fra Princessinden / var umugligt at beskrifve / oc fortredeligt at læse / en hver ville ickun betencke Qvinderns medfødde Medlidighed oc Blodactighed / iligemaade oc saadan en jammerlig Tilstands Victighed / skal han vel der udaf hos sig self kunde eracte om graaden hafver været liden oc klagen ringe oc slet.

Som nu er hørdt udrettede Dronningens oc alle Damens Bøn lige saa lidet hos Kongen som de tilforn omtalede Middeler / var mig ey heller mere ofverblefvet af mine giorde oc førrige bemelte Anslag uden it eniste Middel / hvilcket jeg da icke ville lade blifve uforsøgt / lod derforre med Beleylighed Princessinden forstaae / hvad jeg for raadeligst andsaae / at hun self ville Kongen tilskrifve / udi den visse Forhaabning /

at han ved hendis Ord oc Haandskrifft mere skulle blifve blod-giordt oc beveget end ved nogen andens Bøn/ der udi hun da effter nitt gode tycke bevilgede/ dog mere af Begierlighed at tilkiende gifve hendis Fader hvor ubillig han med hende handlede / end af det Haab noget hos hannem at erlange/ tilskref hannem oc effterfølgendis Bref oc tilsende hannem det ved en af hendis Vectere oc Gvardia.

Rigorosæ Bref til Kongen.

STormectigste Konge oc ubarmhiertige Fader/ udi gaard hafver Jeg mere med Forundring end med smerte maat forneme af min naadigste Dronning oc Frue Moder hvorledis Eders Mayest. er resolveret oc hafver besluttet mig at lade døde. Oc at det er Eders Villie at i Dag tre Dage skal Dommen ofver mig exeqveres, saa at jeg til den Dag hafver icke nu mere at lefve end to Dage udi denne Verden. Øyenskinlig seer jeg nu oc en hver hereffter af mit Exempel / at de Fromme lige

saa

saa saare for den ubillige Lycke hafve sig
at befrycte som de onde for dets Lower
oc billig Straff/ efterdi blot min Uycke
hafver fordt mig udi høyere Fare end-
som en anden hafde mot komme udi for-
medelst høyeste Forbrydelse / hvilcket E-
ders Mayest. self / hvis han icke var saa
ganske indtaget af ubillig Vrede/ skulle
kunde kiende oc gifve mig Mact med /
men Jeg seer (dißvær) at de falske An-
klagere hafve mere kundet formaa oc
udrette end min medfødde oc Eders
Mayestet bekiendte tilgeneyenhed til
Dyd. Men befalder det Eders Mayest.
af hemmelige Aarsager at lade mig
døde oc icke formedelst den usandferdige
Beskyldnings skyld / da skee det. Vil
oc hørsommelig villig gifve mig der udi/
omendskiønt døden vil være mig saavel-
som alle andre høyelig imod / udi Be-
tractning at Jeg meget heller vil elske
Døden paa det jeg kand adlyde Eders
Mayest. end lefve udi hans Ugunst.
Dog alligevel vil Jeg derhos ydmygeli-
gen bede / at førend Eders Mayest. en-
delig beslutter/ han ville lade sig behage

den Sag bedre at efftertencke / efterdi Jeg med en god Samvittighed kand sværge ved de høyeste Guder / at Jeg aldrig noget hafver giordt hvormed Døden er fortient / oc lad være Jeg hafde nogensinde begaaet en Faut oc Forseelse / da ville Eders Mayest. langt heller bruge sin Faderlige Medlidighed endsom den strenge Retferdighed. Saa sant Jeg begierer Eders Mayest. Faderlige yndest / da er det mig icke saa meget at giøre om den Resolution at dø / som at vide den onde efftertale oc alt forsildig anger som ufeilbarlig vil følge Eders Mayest. effter denne Gierning / thi det er jo en gang vist at Jeg er hans eniste Daatter / oc den som aldrig endten med Villie eller Vidskab udi nogen maade hafver bedrifvet eller bedrofvet. Men formaaer endelig hos Eders May: iugen Bøn eller bedrofvelig oc ynckelig Klagemaal udaf hans uskyldige Daatter / saa lade han sig dog behage at betencke den mangfoldige Nackdeel oc Skade som vil følge af saadan en ubarmhiertig Gierning; thi sandelig da

hafver

hafver aldrig feylet det gammel Ordsprock:

Hvo grusomlig lefver / effter Ulycke stræber. Oc

Hvem fryctis vil af alle/
Han maa oc vel / sig fryete self
Ulyck ham vil tilfalde.

Saa saare oc de fromme oc barmhiertige Herrer af deris blifve elskede oc ærede / saa saare oc end mere blifve Tyranske oc ubarmhiertige hadede / effterdi deris Undersaatter billig ynske oc begiere mere deris Død oc Undergang endsom en lang Regiering. Gemenlig er oc alle Tyranners Ende saaledis / at deris fortroligste Venner endelig øfve paa dennem self det som de af dennem hafver lærdt / nemmelig: Myrde dennem uformodentlig oc jammerlig / hvilcket altsammen u-andseet det Eders Mayestet som høy-forstandig icke er uvitterligt / effterdi han hidindtil mangfoldelig hafver gifvet tilkiende sin Mildhed oc Godhed / saa melder Jeg dog saadant alleniste derforre / at bevise den Begierlighed Jeg som en Daat-

ter billigens bær at Eders Mayest. Rige tillige med det gode Nafn lenge oc evindelig motte erholdis: Men sandelig udi saadan maade kand Eders Kongl. Mayest. Undersaatter icke hafve uden en slet tillid til hannem / naar de see hannem at øfve sin ubillige Grumbhed paa sin egen kiødelige Daatter / oc vil mangen en derved blifve beveget at efterstræbe Eders Mayestets Død / med høyeste Fare / naar han befryeter sig at kunde beholde sit Lif for en ringe Forseelse han hafde begaaet; Men for all saadan Sorg ere de fromme oc barmhiertige Herrer fri oc sicker / efterdi dennem udaf alle ynskis it langt Lif / oc til dets Opholdelse oc Forseckring da om Dagen blifve de af deris med største omhue ledsagede oc om Natten bevoctede: Den holder sig oc for lyckseligste som allermest kand bevise sin Troskab / i synderlighed udi forrefallende Krigsnød / da de førd satte deris Lif til end de lode deris Herre sticke udi Fare: Alt saadant hafve de gode Førster at forsee sig til / men tvert imod da hafve de Tyranske

sig

sig at befryete/ oc ere hine uden Gvardia Tryggere/ end disse udi deris Regal Festninger med mange bevæbnede Personer omgifne.

Stormectige Konge oc ubarmhiertige Fader/ dette er den Fruct som Ubarmhiertighed nu oc altid fører med sig/ hvor om Jeg (saasom den paa hvilcken it saa uhørligt skal efvis) Eders Mayest. ydmygelig erindrer udi min høyeste Bedrefvelse/ oc inderlig beder at han her hos ville lade gaae sig til Hierte min høyeste Uskyldighed.

Men dersom endelig all Bøn er forgiefvis/ oc det er icke mugligt at de fattede opinioner kand forandris/ men Dommen paa mig endelig skal exeqveris/ Patientia, Resolution at dø (hvor besværlig det end vil mig paakomme Jeg som lider uskyldelig) vil Jeg før ofvervinde end som den Erindring/ at tillige Jeg den ulyckselige Daatter skal ved min Død hos hver mand giøre forhadelig oc sette udi høyeste Fare dens Lif som mig hafver auflet/ oc meget høyere end den forrestaaende Død self føler

foler oc finder Jeg min naadigste Dronnings oc Fru Moders Bekymring oc den anger som Eders Mayest. ufeilbarlig vil hafve effter fuldendte Domb.

Dog effterdi mig saadan en Ende er paasat udi det urandsagelige Guderns Raad / saa vil Jeg hermed taalmodeligen undergifve mig deris Villie/udi det u-tvislactige Haab / de forkynder hver mand min Uskyldighed / oc lader mig nyde den samme got ad udi det andet Lif: Men udaf dennem ynsker Jeg Eders Mayest. en lang oc lyckselig Regiering/oc i steden for Arf effter mig/ ynsker Jeg hannem saa megen Glæde som Jeg foraarsager Bekymring / oc han rigelig motte husvalis mod den Sorg som han (alligevel uden min skyld) kand bekomme effter min Død; ydmygeligst beder Jeg hannem ocsaa at han vil forlade mig min Daatterlige Ungdoms Forseelse. Til Beslutning ynsker Jeg hannem saa stor Glæde som min Bedrofvelse er mangfoldig hermed ender Jeg denne min Skrifvelse/ oc inden to Dage mit ulyck-

salige

salige Lif udi Eders Mayst. skyldige Lydighed vil beslutte. Hannem sampt mig de hoyeste Guder befalende / som den hvilcken oc med Døden skal vidne at hun stedse oc altid hafver været

Eders Kongl. May. lydigste Daatter

Rigorosa.

Effter at den bedrøfvede Princessinde hafde fuldendet dette Bref / lefverede hun det en af dennem som den samme Dag hafde hafft Gvardia, hvilcke samptlig / saavelsom oc ellers hver mand / bare saa stor Medlidighed med hende / at hvis de icke mere hafde betenckt den Eed med hvilcken de vare Kongen forbunden end den Jammer / da hafde de visselig ladet løss den fangen Princessinde.

Saa snart nu Kongen hafde bekommet Brefvet oc læst det / blef han saa saare fortornet / at han strax lod kaste den udi it hart Fengsel som det frembar / hvorofver Jeg da meget forferdedis / men endnu mere forundrede mig at der udint menniskis Hierte kunde regiere saadan Haardhed. Dog gick

Jeg

Jeg derofver bort udi det forset / effterdi alle Middel var forgiefvis som blef forsøgt til det gode / oc afgick uden Fruct / med forderligste oc effter Nødtørfft ad andgribe oc sette udi Verck det sidste / nemmelig / Princessinden med mact at erledige.

Gick derforre til Hertugen af Lastima Dronningens Broder / oc kundgiorde hannem det som Constante hafde i sinde til Princessindens Befrielse / derhos bedendis hannem / at han paa samme Dag udi rette tide ville lade sig finde udi Beredskab med nogle Folck hos Fengselet / effterssom Constante var til sinds at ofverlefvere hannem høistbemelte Princessinde udi sin Forvaring saa snart han hende hafde erlediget / dermed at gifve tilkiende begges deris Uskyldighed saaoc at forrekomme mere Mißtancke. Til saadan Begiering fandt Jeg meerbemelt Hertug ganske villig / udi ofverveyelse / at den ælendige Princessinde var hans nær Frendskab oc Blodsforvandte / saaoc gick hannem derneſt meget til Hierte hendis kundbar

Uskyl-

Uskyldighed / hvorved Jeg mig icke lidet glædde / udi det Haab at denne Sag / som ved Bøn icke kunde erlangis oc nu effter Billighed med Gevalt forretogis / skulle nåa en god Udgang. Forsømmede mig derforre icke lenge / men strax begaf mig til den ædele Constante, fortalde hannem Sagens forløb saaoc om Princessindens Brefs Ofverlefvering / hvorudofver / baade for den ynckelige Skrifvelsis Indhold oc den ubillige Proceß Kongen hafde forretaget / han blef saa saare beveget oc fortornet / at han udi en god Stund icke kunde svare mig it eniste Ord: Thi hans Hierte græd af Medlidenhed / brændte af Vrede: Der han betractede sin Ulycke tvifflede han saare meget; Der han betenckte Sagens Retferdighed oc bekom noget Haab om Princessindens Befrielse / da glædde han sig / men strax der han hendis haarde oc ubillige Fengsel sig erindrede / ville han forsage udaf Bedrofvelse: Dog endelig / der han ofverveyede Hertugens af Lastima Tilsagn / da kunde nogen Trost formaa udi hannem / oc

sagde

sagde derforre til mig hvorledis han ganske udi Stilhed oc uden nogen sine Forvandters Hielp (for mange vietige Betenckningers skyld) hafde verbed hen ved 500. Mand / de fleste Adels-Personer sine Vasaller, paa hvilcke han sig sickerlige kunde forlade / med dennem ville han forsoge Sagen / den samme lyckeligen Ende / oc der ofver Ridderlige do.

Oc efftersom icke mere end en Dag / imellem den paa hvilcken Princessinden skulle rettis / var til ofvers / lod han dennem komme tilsammen paa en Hee om Natten / oc nest sit forrehafvendis Forkyndelse dertil han dennem hafde verbet oc var til sinds dennem at bruge / formanede han dem at de trolig oc standhafftig hos hannem ville holde / oc mere for skam oc spott ville voete sig end for Fare / udi Betenckning / it hvert Adeligt oc ærelskende Gemyt var lettere Faren at imodstræbe end ond efftertale at bære. Dertilmed skulle de ofverveye / at deris Forældre saaledis hafve forhverfvet det gode Nafn som de sig hafve efterlat / hvilcket da at beholde /

den-

dennem med deris Blods frembydelse ville somme.

Til en Beslutning erindrede hand dennem med en udførlig tale / at det sømmede hannem at fremstille som it Hofvet ofver alle de andre udi dette tilfald / med tilsagn og Løfte om rigelig Belønning naar de hafde deris forrehafvende lyckeligen fuldendet / hvorpaa de alle med oprackte Fingre endrecktelig hannem tilsagde / med og hos hannem troligen at holde / Ridderlig at stride oc ærlig at dø / dermed da den ædele Constante var ganske vel tilfreds / oc paa det høyeste trøstede sig / med Befalning / de den ingaaende Dag skulle hvile / oc saa snart Natten andbrød skulle de paa den selfsamme sted sig forsamle.

Der Dagen var nu forgangen oc Natten paafalden / ofvenbemelte Ridderskab sig oc hafde forsamlet / brøde de op / oc ryckte den samme Nat ofver til en Dal nær ved Staden / der holdt de / oc forordnede Constante paa hvad maade andgrebet skulle skee / nemmelig udi effterfølgende Skickelse:

En / hvis Troskab oc Mandhafftighed hannem for andre var bekiendt / gaf han 100. Heste oc Befaluing at han strax udi det første Andgreb skulle rycke for Zeloſi Loſſement / oc hannem / saavelsom alle dem der ville giøre Modstand / uden nogen Barmhiertighed oc Naade ihielslaa.

Andre twende / hver med 50. Heste / forordnede han at de strax skulle indtage de to fornemste Gader som hengick imod Fengselet / oc stige af Hestene (thi der vare alt nogle tilforordnede Hestene at holde) oc en hver alvorligen verje Passen eller Tilgang til bemelte Fengsel / oc saalenge forhindre indtil Princeſſinden var erlediget ved dem med de 300 Heste som han hos sig beholdte / oc de derom bekom anderledis Ordre. Dennem som han hafde forordnet til Zeloſi Huus (hvorom tilforne er meldet) befol han ocsaa at strax saadant var fuldendet / skulle de begifve sig til Fengselet at hielpe hannem / dog saaledis / at han hos Fengselet imod Byen skulle holde oc Skarmesſere med dennem som u-

tviflactigen ville forsamle sig at hindre Princessindens Befrielse/indtil saalenge han med sine var kommen til Hest (thi han iligemaade hafde beskicket 50 Mand til at holde samme Heste) paa det de da samdrecktelig imod en hver kunde stride / alt som Fornødenhed det udkrefvede / oc efftersom Occasionen det præsenterede at mand motte forretage.

Efterat Constantc nu i saadan oc andre maader hafde giordt Anordning/ da hvilede de indtil Dagen frembrød / men udi dens Begyndelse ocsaa snart Portene blefve aabnede da indtrengde de endrectelig med stor furia udi Staden / oc en hver til den sted som han var forordnet. De som hafde Befalning at dræbe Zelosum, vare saa ofvermaade hastige oc fage / at forend en half time var forløben / han da (som icke hafde formodet sig saadan en Hendelse/oc heel rolig laae i sin Seng) med alle sine var ihielslaget / oc giennem vindverne udkast paa Gaden.

Men den ædele Constantc ligesom

en fortornet Løwe gick saa frimodelig midt ind udi Gardia ret lige som han icke endten actede deris Vaaben eller oc holt dem for uskadelige / hafde ey heller hvercken ro eller taald forend han kom til det Gemack hvorudi den var elendelig fangen som billig skulle herske udi hans Hierte ofver den ganske Verden / hvis dør han oplod det lemfeldigste mugligt kunde være oc saa megen trang kunde lide / paa det Princessinden icke skulle blifve forskrecket. Saa snart han oc sage hende / optog han viesieret paa Hielmen / oc medlod sig paa sine Knæ for hende / udi det forset at kysse Sommen paa hendis Kiortel / hvilcket hun dog icke ville tilstede men frembød sin Haand til hannem / hvilcken han da tre gange kysse med saadan Glæde oc Andact / som vel kand tenckis / effterdi det var den største Favør som han tilforn oc hereffter sin ganske Lifs tid udaf Damen bekom. Men effterdi de paa den sted icke hafde Leylighed oc Tid høfligere at tale / opstod Constante igien oc med største Ydmyghed ombad høysibemelte

melte Princessinde at hun med hannem ville gaae ud af Fengselet.

Men den ædele Dame var saa ofvermaade forskrecket / baade fordi at hun befandt sig saa aldelis ganske allene hos Constantze, saaoc formedelst den store Tumult oc Larmen som hun hørte der ude/at hun icke kunde tale it eeniste Ord / oc icke andet giøre end Sucke oc sørgelig andsee den ulyckselige Cavallier, oc den steds store Fare hvor udi hun sig befandt/indtil saa lenge den ædele Ridder med høyeste Reverentz / oc med mere Fryct end han nogen tid hafde andgrebet sin Fiende udt fri Marckt / tog hende ved armen oc endnu med tienstvillig Flid bad hende at hun dog ubeværget ville gaae med hannem/ derpaa hun da fortgick indtil den yderste Fengselets dør/ hvor de fandt Hertugen af Lastima holdende med en vel armeret Svadron, hvilcken da Constantze strax udi hver mans Nerværelse ofverlefverede Princessinden /med skion Destreza oc ydmyg Cortesia satte hende udi en Karm som han dertil hafde ladet berede / oc i det han

hafde giordt den sidste Reverentze/kysse-
de han atter hendis Haand saa ingen
det merckede / satte sig dereffter igien til
Hest at komme sit Folck til Hielp som
allerede skiermytzede sterck med Kon-
gens / hvilcket han da Ridderlig giorde/
dog henvende han stedse sit Andsict mod
Princessinden saalenge han hende kun-
de see / oc bortførde merbemelte Hertug
hende strax med sig udi en af sine velfor-
varede Festninger / Striden hafde da
moren saare taget ofverhaand / efterdi
Kongen var allerede Personlig der hos /
derforre da Constantze som udi tallet var
den svageste / sig til reterada oc Fluct
motte resolvere, hvilcken han da saa vel
og vislig vedste at andstille saasom en
forfaren Soldat at han med sinis ringe
Afbræck oc Fiendens store Skade/ sig af
Staden / ingenlunde for hastig ligesom
det var en Fluct / reterede til en af sine
Festninger Belforte kaldet / (hvilcken
han tilforne hafde betimelig forsinnet
med all Nodvendighed/) oc der udi til-
lige med sit Ridderskab at fortofve Sa-
gens Udgang / iligemaade sig der af at

deten-

defendere om Noden det udfordrede: Hvilcket han da saare vel behofvede/ udi Betractning/ at Kongen strax uden Forhalning ville med nogle tusinde Mand slaae en Leyer omkring Byen/ oc med største Alvorlighed forretage en Beleiring/ hvorofver Constante sig ganske intet forskreckede/ men trøstede sig ved sine trofaste Folck/ ved den velforvarede Festning/ men fornemmelig ved sin retferdige Sag/ giorde derfore strax udi it oc andet tilbørlig Andstalt oc Ordning/ oc uddelede Rytter oc Fodfolck deris Qvartier. Endelig som en forstandig Capitain giorde han nødvendig Provision paa alle Steder med høyeste flid effter Nødtørftigheds Udfordring/ ganske resolut oc udi det forset sig Ridderlig at verje eller ærlig at dø/ beviste sig saaledis udi Krigssager saasom en erfaren/ udi Striden saasom en Mandhafftig oc uforsagt Cavallier.

Kongen/ af umaadelig Vrede forblindet/ lod sig tycke han lettelig oc snarlig ville tvinge Byen oc ende denne Krig/ ryckte ganske til Staden/ oc paa

nodvendige Steder lod Leyren vel forsiune med skionne Tincheris oc store Skandtzer. Oc u-andseet han vel vedste Staden at være saare fast / Folckene iligemaade der inde at være erfarne oc uforsagede Soldater / ville han dog icke tage nogen Leylighed udi act / meget mindre forbie tiden at de udi Festningen kunde lide Mangel paa Proviant / thi han indbildede sig at saadant var hannem spotteligt / befalede derforre at tilsige en General-Storm / oc blef den paa tredie Dag dereffter tenteret med saadan furia oc stor Alvorlighed / at visselig de beleyrede ganske vel hafde fornoden deris Mandelighed oc Tapferhed / dog endelig (paa det vi os icke alt for lenge udi Krigsvæsenet skal opholde / effterdi den Gudinde Veneri oc hendis underhafvende er af os denne Historie dideceret oc tilegnet oc icke den grumme Marti eller hans effterfølgere) er at vide / at effter lang Modstand giordt paa begge sider / lod Kongen til retierada spillene Røre oc Trommerne gaae / oc tilbageryckelse befale / med

mercke-

merckelig Forlitzning af sine / besynderlig af Hofburtzer som dislige Galanteria vare ganske ubevaant / oc icke saavel vedste at skicke sig imod dennem som til de høflige Complementer oc Servitut mod Damerne: Dog vare de Belejrede icke gaaen ramb forruden / efterdi Constante, tillige med nogle af de fornemste Cavallierers Nedleggelse / udi Andsictet self var saaret dog uden nogen Fare eller Forhindring at stride. Tre Maaneder hafde Beleyringen allerede varet / oc udi dem ere Kongens Folck udi femb Storme Ridderligen af de Belejrede drefven tilbage. Derforre begyndte da Kongen noget at tvifle / dog lod han sig slet intet mercke om saadant / men bevisste sig imod en hver lystig oc de bono coragio, sit Folck der ved mere at gifve end dennem at betage Hierte oc Mod. Befalede atter at giøre en General-Storm / hvilcket da de Belejrede snart vedste formedelst Kundskab: Constante lod derforre Aftenen tilforne alt sit Folck sammenkalde / oc i efterfølgende maade tiltalede.

En skiøn oc Heroiske Formaning som Constante for andgaaende Storm hafver giordt til sit Folck.

JErlige Riddermænds Mænd / Rytter oc Soldater / kiere Brødre / Jeg kand eller vil icke neckte hvad Tvifl oc Sorg Jeg er udi naar jeg betencker min mangfoldige Ulycke som mig nu langsommelig Tid hafver forfuldt / saaoc naar Jeg betracter det slette oc ringe Tall udi hvilcket vi os nu befinder / iligemaade hvad for en viderverdig Udgang voris forrehafvende vil bekomme. Men naar Jeg ofverveyer Eders Troskab oc Mandhafftighed som mig er kundbar oc jeg self hafver seet oc erfaret hos eder saa vel altid tilforne som i synderlighed udi denne varende Beleyring / udi dessen Ofverveyelse tillige med Betractning oc Forsickring om den retferdige Sag som vi defendere, da fornemmer Jeg i denne oc end en høyre impressa icke at hafve Aarsag til nogen Tvifl eller Miß-

tros:

trøst: Oesaa ved eders Tapferheds Storhed oc gode Hierte / eders store mengdis Afgang oc Mangel rigelig oc ofverflødig befinder besat / at vi saaledis saamptligen intet mere hafve at ynske oc begiere end Lycken som udi Krig underskedlig pleyer at herske / i alt dettis ofverveyelse setter jeg / saavelsom en hver af eder / all vor Fortrøstning nest Guddommelig Hielp / blot oc allene i eders uforsagt Gemyt oc Ridderlig Modstand / derved baade voris Lif oc forhverfvede Ære at redde. Nu omstunde hafve vi / kiere Brødre Tid oc Leylighed det af vore Forældre arfvede gode Nafn at formere oc voris Arfvinger det ligemaade effter os at efterlade.

Udi Morgen vil det blifve den Dag paa hvilcken voris Lif oc Berømmelse skal begynde endten sig at ende eller i Evighed at vare / lader os derforre imod voris Fiender bevise os frimodig oc mandelig / betractende at seyervindingens Nytte er store end Stridens Fare.

Tilmed / om det ja endelig var at

gisre

giore om Resolution at dø / da betencker hvor møysommelige vi ere i dette Lif oc utallige Bedrøfvelser undergifven / herforuden er en hver forresat sin Dødstid / oc hafver ingen kleinmodig oc forsagt lengere Lif at haabe / end som en dristig hafver at befryete en ofverlendis Død. Hvo ville da / saadant betenckende / icke meget heller sig for sin Deel Ridderligen verje / end ved Kleinmodighed villig undergifve sig Døden oc evig Spot. Efterdi it Menniske saa snart det er fød intet mere kand ynske sig herpaa Jorden end en ærlig Død. Kiere Brødre / lader vore Fienders store Svadroner oc stercke Compagnier intet forskrecke eder / thi I vide / at de alle tillige med os kunde dø / blifver derforre af dennem saa mange som en af voris maa vofve der paa; Sandelig / ved Begierlighed Ære at erlange / ved Haab til en frydefuld Seyer oc Forsickring om it udødeligt Nafn / ere offte flux høyere impressa end voris icke alleniste forsøgte men endoc lyckeligen blefven endede. De Enfoldige forskreckede af mange Fiender / men

de

de Forstandige troste sig ved deris Venners gode Hierte / om de endskiont ere faa. Der ere mange adskillige Sager som endelig formaner os til at stride / thi Noden trenger os / voris arfvede Dyd drifver / oc de mangfoldige Prober vi andre Tider hafver giordt / gifver os seyervindingens visse Fortrostning / hafve vi derforre ingen Aarsag os at fryete men heller 10. for en Ridderlig at do / om Noden det esker.

Alle disse ofvenbemelte ting hafver jeg / I ærlige Cavallierer oc Kiere Brodre / eder forreholdet gandske icke udi den Mening / derved at giore eder modige / efterdi eders medfodde dyd tillige med eders Mandelighed er mig tilforne nocksom bekiendt / saa at I samptlige ere sindede for Ridderlige at do / end den ringeste despect at lide / men alleniste derved at erindre eder min Mening oc motiver, som den hvilcken I samptligen ere kommen til hielp / oc efterdi principal aarsagen mestendeel mig andgaaer. Men saasom det nu er sildig / oc vi alle udi morgen bekommer liden

Tid /

Tid / ville vi udi denne Nat giøre saa meget os af vore Fiender blifver forundt / ville derforre en hver begifve sig til sit Qvartier / i den Forhaabning / at vi i Morgen til vore Fienders delpect motte findis lystigere End de fornene. Eder hermed / kiere Brødre / en god Nat / ynskendis os saa megen Lycke som vi behøfve.

Saa snart den ædele Constante hafde fuldendet sin tale / blef hannem af sit Folck enstemmig svaret med saadan frimodighed / ligesom hand dem icke til saadan en dødelig oc farlig Strid / men it Steds hen til it Kurtzvil eller en lystig Leeg hafde hembødet hvorved han da icke allenisie hiertelig glædde sig / men endoc med høyeste Venlighed oc Cortesia dennem betackede / lod dennem saa en hver fra sig til sit Qvartier / der de da ickun lidet hvilede men beredde sig til forrestaaendis Strid / indtil saalenge dagen frembrød / hvort man da strax hørde Spillene udi den gandske Leyer / oc alle Steder saae Fanerne flyfve oc adskillige Svadroner sig forsamlede / oc

strax

strax derpaa blef udi stor furia stormen begyndt med mange tusinde Mænd / hvilcke dog af deñem i Byen saa tapfer blefve undfangede oc Ridderlig mod stridde / ligesom de tilforne ingen nød hafde udstaaet / derpaa sig hver mand udi Leyren forundrede men besynderlige Kongen / efterdi de formeente gandske ringe modstand at finde.

Er endelig for Kortheds skyld at vide / at efter stormen (som varede fra om morgenen tilig indtil den paakommende Nat) afdroge Kongens folck igien forgiefvis med henved tre tusinde Mænds Forlußning / oc den der inde ocsaa henved fem hundrede Mænd / oc der under i ligemaade mange andseelige Cavallierer paa begge sider / hvilcke da icke lidet blefve besorgede / synderlig af den ædele Constante sine / oc andstillede hand sig ligesom de hafde været hans egne legemlige Sonner / men i striden oc paa Gaderne holt han sig saa frisk oc frimodelig / ret ligesom han udi varende beleyring icke hafde mist en eniste Mand.

Efter

Efter fuldente Storm oc indfaldende Nat / hafde begge Parter mesten-deels at bestille med de dødes begrafvelse oc de qvetstedes Forbindelse; Men den følgende morgen saa snart dagen frembrød oc vacten efter Krigsbrug skulle afløses / resolverede Constante sig at bevise Fienderne sit uforskreckede Gemyt. Kaldede derfore hemmelig til sig halfthundiesindstiufve af de beste Soldater hannem var ofverblefven / gaf dem tilkiende hvorledis at fienderne nu vare gandske trygge / oc udi ringeste maade befryctede sig intet udfald / hvorforre han hafde i sinde tillige med dem uforseendes at ofverfalde en skantze / hvilcken (som han ved Kundskab hafde erfaret) var andbefalet en af Zeloſi Frendskab at defendere, oc var gandske nær ved Staden. Formanede dennem derforre oc bad at de ville staa hannem troligen bi / dermed de vare gandske vel tilfreds / oc blef saaledes den impreſa ufortøfvet renteret, hvilcket da bekom saadan en Lycksalig effect, saa at de fleste Soldater blefve nedlagde som vare udi bemelte Skandtze /

tze / oc deris Capitain (hvilcken / som tilforne er omtalet / var Zeloſi Frende oc en af de fornemſte ſom hafde ſpundet denne Handel) fangen oc med ringe Forlißning udaf Feſtningen bleſ indfordt / der udaf de Beleirede bekomme ſaa ſtor Glæde ſom de Kongelige Miſshagelighed.

Mens dette var it Middel ved hvilcket ſaadan en ubillig Krig blef endet / oc effter Guderns Behagelighed ſkulle komme for Dagen den Kongelige Frøickens ſaavelſom den ædele Conſtantis Uſkyldighed / oc blifve hver mand bekiendt; Thi ſaa ſnart de Beleirede vare lyckeligen udi Feſtningen andkommen med ſaadan en herlig Victorie, lod Conſtante ofvenbemelte fange / ved Nafn Mentirolo, komme for ſig / oc med klare Ord forreholdt hannem den ſtore Falſkhed oc Forrædert ſom han ſampt hans Frender hafde begaaet imod hannem / men fornemmelig imod ſin Konges Daatter / ſaavelſom oc imod Kongen ſelf oc det ganſke Rige / oc at de dermed hafde andrettet meget oc uſkyldigt

Blods Udgydelse / som Erfarenhed vidner / truede ham der effter med de störste oc uhörligste tormentis oc Marter / hvis han icke nu strax for hver mand / som vare tilstede / den rette oc grundelige Sandhed bekiendte.

Derpaa da den fangne uden nogen Pine / den rette Sagens Forlöb saasom den i sig self udi Sandhed var beskaffen / oc tilforne er blefven formeldet / ganske fra Begyndelsen oc til enden udsagde / med Erbydelse oc Tilsagn at han det samme ville giore for Kongen oc hver mand. Bad dog Constante (men nu alt for sildig) med böyede Knæ at han ville bevise hannem Naade / saa oc ville forhverfve hannem den samme hos Kongen.

Den störe Glæde som det ganske Folck / men fornemmeligen Constante bekom af denne Bekiendelse / er icke at udsige. Folcket / i det de nu self hörde hvordan en retferdig impressa de defenderede, effterdi de tilforne mere Constante til Tiennisse / som en retferdig Sag forvissede / hafde stridet: Men

Con-

Constante som den der icke alleniste af saa farlig en Krig / oc i synderlighed af saa usandferdig en beskyldning at være frj oc erlediget hos hver mand/men end oc hafde det Haab af sin Dama hereffter (som det vel ocsaa hafde været billigt) rigelig at blifve vederqveget for den store Moye oc Fare han for hendis skyld hafde udstaaet. Men han befandt sig (som Læseren med det første skal forneumme) her udi meget bedraget/effter som han hereffter af Lycken hefftigere blef forfuldt oc tribuleret end tilforne / omendskiont icke paa Legemet dog udi Gemyttet / oc saa endelig uden videre Naade af Damen / ja oc / at han hende icke en gang mere hafver seet / motte do/ oc saaledis med sin Skade motte være alle ulyckseligis oc trofaste Liebhabers Speyl.

Effter nocksom den Fangnis paahørde oc skrifflige forfattede Bekiendelse / blef Constantis Ambassator fremskicket til Kongen / om forbemelte Sager Kongen at avisere, hvorofver han sig icke lidet forundrede / dog ville han

icke ganske troe det / men begierede den samme Capitain at sendis hannem udi Leyren / hvilcket ocsaa strax skede / Constante iligemaade (thi han aldelis trode icke endnu Kongen) tilskref hannem it meget høfligt oc ydmygeligt Bref / oc sig undskyldede for de begangne Sager til hvilcke han var blefven forairet oc tildrefven formedelst de store hannem beviste Ubilligheder / bad oc Kongen derhos at effterdi Princessindens saavelsom hans Uskyldighed var blefven klar oc kundbar / han derforre effter Billighed ville dennem til Naade andtage / men effter forbrydelsens Victighed ville straffe dennem som hafde belediget hans Mayest. oc Hans Mayest. Daatter oc det ganske Kongerige / oc været Aarsag til saa meget Blods Udgydelse.

Derudi da Kongen lettelig bevilgede / oc effter kort Beraadslagning lod Rætten oc Exeqvution gaa ofver offtbemelte saavelsom de andre trende falske Vidne / den ganske Leyer blef oc befalet fra Beleyringen strax at aflade oc

uden

uden Forhalning at opbryde / Princes-
sinden blef oc udaf Kongen kiendt for
fri oc Constante for uskyldig / hvilcket
da kundgiordis Dronningen / hvorud-
ofver hun sig høyeligen glædde / som
mand vel kand tencke / oc kunde hun icke
fortøfve Kongens Hiemkomst / som dog
var paa Veyen / men med alle hendis
Damer drog hannem imod / ved hvis
Andkomst mangen en Cavallier sig fry-
dede / oc for den udstanden Fare blef
igien vederqveget / dog fattedis icke hos
mange Damer Aarsag til at sørge / eff-
terdi en deel af dennem ganske hafde
mist deris Galaner, saa at alligevel Vaa-
ben-Krigen var endet / blef dog Kierlig-
heds Krigen hefftigere fornyet end til-
forne.

Dog igien at komme til voris pro-
positum, saa snart nu Kongen igien til
Hofve var andlanget / skickede han de
fornemste Grandes, tillige med mange
andseelige Damer som blefve ledsagede
af en stor mengde Cavallieris, at hente
Princessinden fra den sted som hun var
henførdt af Hertugen af Lastima, hvil-

cken da kom med høyeste Glæde/ oc ilige-
maade af Kongen oc Dronningen saa-
velsom det ganske Land blef undfanget/
men Constante blef befalet at han under
høyeste Unaade skulle entholde sig Hof-
fet indtil fuldkommen Tilfredsstilning
for den beviste injurie saavel Kongen
som Zeloso, hvilcken Befalning gick
hannem (som mand vel kand tencke)
storligen til Hiertet/ effterdi hannem
derved blef berøfvet sin Dame at see oc
hende at tienne/ dog kunde han icke an-
det giøre end samme Befalning effter-
komme/ formeente oc han saadan Torto
oc Ubilligheed ville ofvervinde ved bedre
lyckis forhaabning/ hvilcket at giøre han
dog icke formaatte/ men saa snart han
ofverveyede sine Ulyckers Mangfoldig-
hed/ oc hvorledis der ganske ingen ende
ville blifve paa dennem/ var han icke
anderledis endsom it affindig oc halff
fortviflet Menniske/ men dersom min
oc andre hans Venners idelig Andhold-
ning oc Trøst icke hafde været/ da visse-
lig hafde han tilføyet sig self nogen Ska-
de/ dog effter mangfoldig ynckelig Tale

oc

oc Klagen ofver sin Ulycke/ bad han mig at Jeg ville reyse til Hofve hannem til Villie / oc erfare Princessindens Velstand/oc derhos ydmygeligst reommendere hannem hende / oc hvis mugligt hos hende andholde at hun ville bevise hannem den Naade oc optencke it Middel oc sted/hvort han uden Nackdeel oc Mißtancke hende kunde see oc med hende tale / men hvis det motte foraarsage hende den ringeste efftertale/ da var han betenckt det ingenlunde at begiere/ men meget heller var relolveret at ville see sin Død end at Princessindens gode Nafn ved hannem skulle befleckis: Hvilcken ærlig intento hafde været nocksom (efter min Mening) til at erlange en hver Dames Gunst oc fuldkommen Naade.

Jeg tod mig icke lenge ombede saadant at forrette / men ufortofvet begaf mig til Hofve / ved mig self ligesom forsickret at bekomme saadan min Begiering / udi Betractning den store Obligation som offtbemelte Princessinde billigens hafde til denne Cavalliero oc hendis saa trofaste Tiennere.

Saa snart derforre Jeg til Hofve
andkom / erlangede Jeg god Leylighed
med hende at tale udi en Afften-Dantz /
hvilcken samme Dag blef holdet baade
til it Fryds teng for den fuldendte Krig /
sa. oc Fruentimmeret oc de Galanis for
den udstanden Moye oc Sorg at vederqvege: fremforde endelig hos høysibemelte Princessinde min Ambassada det
beste jeg kunde oc mig var mugligt / af
hende blef mig dog kort oc slet svaret / at
hun var betenckt slig begiering udi Evighed aldrig at ville gifve mere rum /
dertil hun da nogle slette oc ringe Aarsager oc motiver forregaf / hvilcke Jeg
siuntis ingenlunde at være bastant til
at afslaa saadan en billig Begiering / lod mig derforre icke sligt afskrekke / mens effter Muglighed holdte hende
Vederpart oc det saa ofte jeg kunde hafve Tjd oc Leylighed / dog var all Middel
oc Vindskibelighed forgiefvis oc omsonst / thi hun endelig med vredactige
Geberder gaf mig til svar / at Jeg fra
saadan begiering oc alle dislige Budskab skulle afstaae / hvis jeg icke ellers

ville

ville gifve hende Aarsag noget dødeligt imod mig at forretage/ gick iligemaade derofver bort/ saa jeg bekom icke Tjd at svare it eniste Ord derpaa/ men motte (effter det gammel Ordsprock) drage derfra med en lang Næse/ icke uden Vrede at see/ at en saa trofast Liebhaber skulle blifve belønnet med dislige høyeste Utacknemmelighed: Men Jeg gick strax udaf Palladzet oc ufortofvet reyste igien til Constante, oc fortalde hannem den ganske Sags Forløb: Derofver han da blef saa hefftig bedrofvet/ at han icke som andre Tider sig kunde beklage/ eller ved Geberder gifve sin Smerte tilkiende/ ja kunde icke heller tale med mig it eniste Ord/ men udi sin Seng (paa hvilcken jeg fandt hannem siddende) nedsanck/ oc der saaledis blef liggende saa ynckelig/ at mit Hierte tvingis til at græde derved naar Jeg det ihukommer/ effterdi han icke laae ganske død/ ey heller udi nogen Afmectighed/ meget mindre var noget Lif hos hannem at fornemme/ oc forblef han udi saadant Bæsen indtil paa den tredie Dag/ saa

at hverchen Trøst eller andre Middeler
som vi brugte / kunde hielpe paa han-
nem / saa at hver mand / iligemaade jeg
self / tviflede paa hans Lif / oc begyndte
allerede at tale om hans Begrafvelse:
I det samme vendte han sig omkring /
gaf fra sig it dybt Suck oc oplod sine
sorrigfulde Øyen oc hiertelig saae til
mig / dog talede han intet den ganske
Dag / men der det var blefven Aften kal-
lede han mig til sig / oc spurde mig alle-
ne / om det var vel med Princessinden
oc om hun var udi fuldkomen Naade
hos Forældrene / oc der Jeg hafde sva-
ret hannem Ja / sagde han ligesom half
Død: Nu jeg hafver giordt nock i det jeg
hafver befriet hende fra Døden / oc kand
jeg billig skatte min Død lyckselig frem
for alle andris / dersom jeg alleniste ved-
ste at jeg efter min Død af hende skulle
blifve besørget: Omendskiønt jeg nu
self behofvede Trøst / understod Jeg dog
oc beflittede mig hannem at trøste saa
meget mig var mugligt / indtil saalen-
ge Jeg nogenledis hafde stillet hannem
til freds / da raadde jeg hannem / at han

end

end it Middel skulle forsøge oc hende self tilskrifve; Der udi først erindre hende den Møye oc mangfoldige Fare han for hendis skyld hafde udstaaet / oc gifve tilkiende hvorledis hun ved nogle Skrifvelser hafde begyndt at bevise hannem Naade / men nu i saadan maade ville forlade hannem uden all Middel ja uden nogen Tacksigelse / derpaa han beskedentlig svarede mig / at han vel / effter mit Raad / ville skrifve Princessinden til / men aldelis intet forrekaste hende hans billig udstanden Møye oc Fare / meget mindre ville han erindre hende den Naade som hun ved skrifvelser hannem hafde bevist / udi Betractning / at saadant var alleniste brugeligt hos gemene oc uforstandige Folck / oc icke vel andstod nogen Cavalliero, men dette / nemlig den annammede Naade i Brefvet at ihukomme / alle Liebhaber udi deris Low høyelig var forbødet / udi ofverveyelse / Brefvene snart kunde blifve optagen eller der effter funden / oc da saaledis derved at følge begge interesseredes Nackdeel oc Skade / oc den tilkommende

mende Kierligheds nydelse pleyer at blifve forhindret / saadant at forhindre skref den elendige Constante it Bref til hans utacknemmelige Princessinde / udaf efterfølgendis Indhold.

Constante Bref til den utacknemmelige Princessinde Rigorosam.

Dybaarne Princessinde / naar jeg ofverveyer hendis Dyder oc medfødde Mildhed / da kommer det mig utroligt for / at hende min Velfærd skulle være saa ganske imod / efterdi den at erlange / Jeg ingen Tid hafver været betenckt nogen Sag af Eders Kierlighed at begiere som hende motte være til Nackdeel. Behager det Eders Kierlighed saaledis at plage mig / derved mit Gemyt at contentere, gifver jeg hende icke alleniste ræt / men endoc mig (i det Jeg mig beklager) stor uræt / udi Betractning / en Pine ved Eders Kierlighed foraarsaget vil blifve mig tienlig til høyeste contento, dersom ellers den samme

me blifver mig meent til Naade oc Belonning / mens jeg seer (dißvær) at Eders Kierligheds skione Gestalt er altid herid mig at forvunde / mens hendis Gemyt oc Villie ingen tjd herid mig at hele. Formener da Eders Kierlighed at jeg er utacknemmelig i det jeg icke kiender den Naade som jeg hafver annammet / at jeg hid indtil saa lofligt it Haab at nyde oc mine Tancker saa vel at andvende hafde kundet blefvet delactig / da bekiender jeg mig atter skyldig / Hiertet oc den forgangen Tjd andgaaende. Dog skal Eders Kierlighed derhos icke kunde neckte at Haab uden Gierning / oc taucker uden Gafn endelig forandrer den hafde Contenteza til billig stor sorg; Men er Eders Kierlighed mig saa unaadig / i Betractning den ringe Tienniste som jeg hende hafver bevist eller hereffter skulle kunde bevise. Er derfore i Begyndelsen blefvet uforborget at det evindelige er oc vil blifve mig oc den ganske Verden umugligt effter Værdighed at tienne Eders Kierlighed.

Naar jeg nu ofverveyer alle ofven-

hemel-

bemelte Sager/ befinder Jeg at Eders Kierlighed vil derforre icke gifve min begiering rumb/ effterdi hun hafver betractet mit Gemyt høyere end Personen værdig/ hvilcket jeg da icke neckter/ men det er at vide at Eders Kierligheds høye Dyd oc min Troskab/ kyske oc uforfalskede Kierlighed hafver gifvet mig Aarsag til det at understaae; Men hendis Forstand hafver gifvet mig Forhaabning at der afskulle følge en billig Medlidighed/ til med hafver jeg/ min Persons Uværdighed betractende/ søgt Taldsmand hos Eders Kierlighed/ oc dessen nogle faae dog paa den maade befunden trofast som min Siel/ hvilcken af Dodsangist raaber til Eders Kierlighed. Mit Lif som raaber Dag oc Nat om Ophold. Mit Hierte som indtil døden er bedrøfvet oc fast ganske forblefvet uden Krafft formedelst stedsevarendis Suck om Naade. Endelig gior mit ganske Gemyt intet andet end beder om sine trofaste Tanckers naadige Belønning.

Disse ere de samme/ Høybaarne

Prin-

Princessinde/ hvilcke uden afladelse hos Eders Kierlighed betrædе mit sted / bedende om Naade icke effter min Uværdighed / men effter hendis Værdighed / &c. Sandelig jeg seer at jeg er den ulyckseligste iblant alle ulycksalige / naar jeg betencker at intet Land eller Sted er saa tort/ som ved langvarig Regn jo bekommer Haabets grone Farve/ da dog min mangfoldige Trofasthed icke hafver kundet erlange it eniste Tegn dertil/ maa saaledis jeg være berøvet de Gafver hvilcke Jorden uden befindelse ofverflodeligen Nyder/ Jeg motte ocsaa dø udi Fortviflelse/ hvis jeg icke blef trøstet ved dem som stedse ere hos mig nemmelig Forlengsel / derved mit Hierte blifver vedervæget maa jeg saaledis være berøvet de Gafver som Jorden nogen Følelse ofverflødig Nyder/ Jeg motte ocsaa dø udi Fortviflelse dersom jeg icke blef trøstet formedelst dennem som stedse ere nerværende hos mig/ nemmelig Forlengsel/ derved mit Hierte formedelst Eders Kierligheds skionne Gestaltz Erindring / derved mine Øyen for-

formedelst hendis mangfoldige berømmelige Qvaliteters Betractning/derved mine sorrigfulde Tancker oc nit ganske Gemyt blifver forfrisket oc frydet.

Til Beslutning blifver Jeg af Eders Kierlighed/som den der hafver gifvet mig Aarsag til Fortviflelse (omendskiønt uden hendis Villie) formanet til Taalmodighed oc Rolighed / etc: Mens dersom Eders Kierlighed med min Død kand være tient / beder Jeg at hun det endnu ville gifve tilkiende / paa det Jeg dog nu i Lifvet kunde vide hvad hende contenterer, oc jeg saaledis udi Fred motte henfare oc det med høyeste Glæde i henseende til den formedelst hvilcken mig er blefven befalet at dø.

Hvilcket Jeg da med det allerførste at Ende er betenckt/dersom ellers Eders Kierlighed udi den begynte Resolution oc min Ulycke udi den itzige Stand blifver fremturendis. Oc hvis det endelig kommer der til / da vil Jeg ingen større Forlengsel hafve end at Eders Kierlighed oc hver mand efter min Død

blifver

blifver aabenbare hvor kysk / trofast oc oprictig Hende hafver elsket

Hendis saa trofast som ulycksalig Tienner

Constante.

Med Sucken blef dette Bref skrefvet oc end med mange taare mig ofverlefveret / hvilcket Jeg ocsaa af høyeste Medlidighed udi ligedan maade annammede oc saaledis forreiste/det saame Princessinden med faa Ord oc end mindre Forhaabuing ofverantvordede/hvilcken iligemaade det annammede med protestacion dette skulle være det sidste / oc svarede hun derpaa som følger:

Princessindens Rigorosæ Svar.

JEg er ganske forsickret oc uden nogen Tvifl / at dersom det var eder vitterligt hvor saare eders Pine oc andliggende mig bedrofver / skulle I saadant allene uden videre Begiering holde for en rigelig Belønning / omendskiønt Jeg vel self maa bekiende

det at være for ringe i henseende til det
som I af mig hafver fortient / hvilcket
jeg ocsaa er ofverbødig med all min for-
nuufve at vederlegge / naar ickun min
Ære blifver ubesmittet; Paa alle eders
Skrifvelsis particulariteter at svare eff-
terlader jeg / udaf Aarsage / at ved dett
Erindring som jeg skrifver befinder mit
Hierte sig uden Krafft oc min Forstand
at være sig berøfvet den udfordrede Eff-
tertenckssomhed; Ingen af de Aarsager /
hvor om I melder / beveger mig eder at
afslaa eders Begiering / men alleniste
mit ærelskende Gemyt / thi Jeg bær gan-
ske ingen Tvifl paa eders Trofast-
hed / i synderlighed effterdi Jeg self haf-
ver seet den Fare udi hvilcken I eder haf-
ver begifvet for min skyld. Af Høflig-
hed siger I / at I icke hafver bevist mig
nogen andgenem Tienniste / derpaa
svarer Jeg Eder med Billighed / at Jeg
saa store Tienstvilligheder af Eder haf-
ver annammet / at Jeg dennem aldrig /
ja dem oc at forskylde aldrig skal for-
glemme / dog icke som Eders Begierlig-
hed men som min Ære det udfordrer. I

ville

ville betencke hvor ilde Eder andstaaer/ at I som hafver befriet oc frelset mit Lif der Jeg uskyldeligen laa fangen / I nu ville fore det samme som skyldig udi billig Fare.

Dersom I hafde mig saa meget kier / som I eder berømmer / da skulle I langt heller lide noget min Ære til beste/ end med dens Nackdeel oc Skade contente at lefve: Hafver aldrig den Indbildning / at dersom vi talede hemmeligen med hver andre/saadant udi lengden blef fortaugd / oc at det hereffter skulle blifve ved talen alleniste oc saaledis troes: Effterdi denne Verden er nu omstunde saadan beskaffen / at den uskyldige langt snarere blifver bagvasket/ end Dyd blifver berømmet. Er derforre endelig Eders Begiering ganske forgiefvis/oc ville I derforre ingen Forhaabning sette derpaa / effterdi at forend jeg det skulle giøre/ville Jeg heller see eders oc min Død / i henseende det skal være mig meget kierere at kaldis ubarmhiertig end uærlig/oc at I/ maa skee / motte sige eller tencke: Jeg er

vanckelmodig oc ubestandig / i det / Jeg hafver begyndt ved Skrifvelse at bevise eder Naade / men nu / uden all Middels Forhaabning berofvet / forlader. Derpaa svarer Jeg at Eder er ganske uforborget hvor mangfoldig jeg altid udi self samme Skrifvelser hafver protesteret / oc lad det saa være / at min Mening da den Tid hafver været anderledis / blifver dog altid oc billig Forandring udi onde Sager saa saare berommet som Bestandighed i det gode / Jeg beder I ville dog føre eder til Brug eders Forstand / oc med eders Discretion eder vide at troste / dermed at redde oc befrie eders Lif fra Fare oc min Ære fra Efftertale / effterdi naar I skal dø mand da vil sige at jeg belønner tro Tienniste med Døden / hvilcket I dog ganske anderledis skulle erfare hvis jeg ellers ofverlefver Kongen min Herre oc Fader / thi eder da af mig ingen Sag skulle afslaais som icke min Ære andgaaer. Skulle I saaledis om i lefver gifve Leylighed oc Aarsag til at hver mand skal domme oc skatte mig for tacknemme-

lig / begierer Jda / som J offte forregifver / min contento saa høyt / saa vider at den allene der udi beroer at J ville være glad oc frimodig / Eders Pine bedrefver mig ocsaa hierteligt / derforre ville i der fra afstaae. Miere at skrifve effterlader Jeg paa det i icke skal sige; J hafver begieret Naade af mig / oc i den sted bekommet Naad. Ville Gud at Eders Begiering var billig / skulle Jda vel erfare at Jeg eder saa vel med Gierningen at Hielpe som med Ord at raadføre begierer. Hermed ender Jeg dette Bref / med fuldkommen Affkeed at J iligemaade ville giøre en Ende paa alle forrige Tancker saavelsom den usommelige Begiering / effterdi Jeg stedse oc altid hafver besluttet oc resolveret / at hvis J anderledis gior / Jeg udi Evighed er oc forblifver imod eder saavel med Gierningen som med Nafnet

Rigorosa.

Effter fuldendte Bref / blef Jeg kaldet oc mig det samme af Princessinden self tilstillet med fiendtlige Ord oc Fac-

ter / saaoc udtryckelig Befalning Jeg her effter aldrig mere skulle fremkomme for hendis Aasiun / eftersom min mangfoldige loben oc idelig talen hafde allerede hos mange foraarsaget stor Mißtancke / var oc formedelst mine Budskab mere Fare at befrycte for hende Princessinden / end Middel oc Hielp at forhaabe for Constante, derpaa Jeg da ganske lidet svarede: Først / effterdi jeg aldelis saae at min Tale ville saa lidet udrette som min Moye oc Beskærlighed / oc derneſt / eftersom Jeg intet andet vedste at tale end at gifve Princessinden at forstaae den store Torto som hun giorde sig self saavelsom Constante med saadan Ubarmhiertighed / derudi da Jeg formedelst saa mange passioner ofvervunden / mere hafde mot talet endsom det sømmede en Cavalliero imod en Dame / udaf hvilcke vi altid meget heller ere skyldige at lide de storste Ubilligheder / end dennem i det ringeste med Ord end sige med Gierningen at offendere.

Togderforre min Affkeed fraden-

ne

ne utacknemmelige oc ubarmhiertige Princessinde/ efterat Jeg hafde giordt hendis Høyhed tilbørlige Reverentza, ocsaa hastig som sorgefuld begaf mig paa Reysen/ hvilcken Vey Jeg da/ som vel kand eractis/ med seltzomme Tancker tilbrackte.

Jeg betenckte ved mig self Kierligheds ofvermaade store Mact/ hvor snarlig oc uforseendis somme Personer saa krafftelig blifve indtagen/ saa at omendskiont de samme blifve gifven mere Aarsag der efter til Fiendskab end i Begyndelsen til Kierlighed/ de det dog icke altsammen kunde eller ville mercke/ men maa blifve ved deris propositum, oc offte/ mere end sig self/ elske dem af hvilcke de indtil Døden blifve hadede.

Men her imod hos nogle beviser den sig saa saare vanckelactig oc letsindig at mand seer den samme af en Person paa den anden lettere transfereret oc forverlet end en Fugl flyer af it sted til it andet. Kunde mig saaledis udi dennis unterskedentlige Egenskaber icke rette vedste ey heller hvad jeg skulle kiende

de eller domme om saadan influentz/ dog effter lang Betenckſomhed blef Jeg endelig beveget til at Tro/det motte være en urandſagelig Viſdom/ hvilcken er blefven forſtot af Himmelen/udaf Aarſag at den undertiden miſsbrugte ſin Magt/ oc med utilborlige Sager hafde ſig delecteret, men af os Menniſker icke egentlig kand blifve kiendt formedelſt dens ofvernaturlige Virckning/ ſaaſom det er en hver vitterligt oc ingen kand necte/ at formedelſt dens Humor/hvilcken mand kalder Kierlighed/blifver den ganſke Verden meſtendeel holdet ved lige/ oc udaf den ſamme fremkommer de ſtorſte Glædſkaber hvilcke vi nyde; Men hermod igien/ derſom denne icke var/blef mangen it Hierte ſi Rolighed/ megen Angiſt oc Sorrig borte/ megen Ulycke uforſegt/ megen Uenighed indeholdet/endelig megen Jammer oc Elendighed/ u-ſigelig Graad/ Sucken oc Klagen udi Verden forhindret/ ſom diſsvær denne elendige Cavallier om hvilcken voris Hiſtorie tracterer, med ſin høyeſte Skade vidner/ Til hvilcken vi

os

os nu igien ville begifve / oc fremføre / hvor ulyckeligen det er gaaet hannem fremdelis / thi der han Brefvet hafde annammet / det samme Læst oc der hos af mig erfaret de øfrige ofvenbemelte Omstendigheder / er icke at udsige den Smerte som han derudofver bekom / meget mindre at beskrifve hans klageligе Tale / men saadant maa være hensillet til alle Forliebtis Discretion, alleniste kaarteligen at fortelle den Pine Kierligheds Storhed gemeß / Talen saa sorrigfuld som dessen Aarsag været hafver. Mig tyckis nu at troste aldrig at være Tid / mens meget mere saadant it sorgeligt Lefnet at Ende / sagde derforre til hannem at effterdi han nu omstunde aldrig hafde Aarsag sig at bekymre meget mindre sig at Glæde / siuntis mig derforre det at være den beste Vey at begiere Døden oc at skye lifvet / udi henseende af hint Rolighed var at forhaabe / oc udi dette ickun mere Elendighed oc Nød at befrycte; Hvilcken Tale hannem saa høyeligen frydede ligesom Jeg hafde fordt hannem de glædeligste Ti-

dinger / faldt mig der effter om Halsen oc ligesom med frydefulde Geberder sagde til mig: Min kieriste Ven / nu erfarer jeg fuldkommelig at min Velfært er dig andgenem / oc den Herskerinde mit Hiertis contento blifver søgt af dig med ret Troskab; Han hafde oc gierne lengere oc udforligere talet med mig / om saadant hafde været udi hans Formufve / men hans langvarendis Ulycke oc synderlig dette sidste Bref hafde nu saa aldelis udmattet hans Hierte / Gemyt oc alle Leñer / oc Kræfterne betaget at han neppelig kunde udsige et tydeligt Ord / men alleniste formedelst forfærdelige suck / ynckelig skrieg oc usigelig Afmectigheder gifve tilkiende sin Lidelse oc besværlige Andliggende. Paa Trøst vredis han / men naar han sig paa det meste beklagede tyctis hannem at han befandt den beste Rolighed / hvem der ville hannem contentere motte udi alt ingenlunde gifve ham at forstaae at hans Sorg oc Bekymring var ubillig.

Dette dref han nu saa lenge indtil Hiertets oc Gemyttetz Svaghed ocsaa for-

foraarsagede Legemetz udvortis Afmectighed / saa saare / at han icke lengere kunde holde sig men motte begifve sig til Sengs / hvilcket da udi det ganske Hof oc hos alle hans Venner blef kundbar. Hvorforre de da udi hobetald komme at besøge hannem / oc med Ord hannem at troste det allerbeste de kunde / oc understode de sig at hielpe ham med adskillig Lægedom / dog alt forgiefvis / baade derforre at ingen ret vedste hans Siugdoms Aarsag / oc derneſt efterdi han intet udvortis Middel ey heller Mad oc Dricke ville bruge. Men iblant andre hans Venner kom en / Procoſabio kaldet / hvilcken frem for andre indbildede sig at kunde troste den Bedrofvede / hafde ocsaa noget lidet erfaret at denne Siugdom var foraarsaget formedelſt en Dame / dog hannem uvitterligt hvo den samme var / begyndte derforre ligesom med Forundring at forreholde Conſtante, hvad han dog giorde / i det han sig saaledis bekymrede for en Qvindisperſon / oc formanede hannem at han ingenlunde saadant skulle giøre /

men

men betencke at det saare ilde andstod saadan en Cavalliero som han/ saaledis af en Qvinde at lade sig tractere oc fange / i synderlighed effterdi hver mand var bekiendt oc vitterlig deris Falskhed/ Ubestandighed oc bedragelig Art/ at paa dennem / deris Kierlighed oc Tilsagn mindre var at forlade sig end paa det ubestandige Haf/ja mindre end paa den vanckelmodige Lycke selfs; Oc til Beslutning opregnede han om alle Damer udi Almindelighed saa mange Lyder/ Vanartighed/Laster oc Mangel/ at Jeg effterlader saadant her at beskrifve / af Aarsag Jeg kiender det for usandferdigt oc ingenlunde at stemme ofverens med Sandhed men ganske at være der imod/ der tilmed hafver det altid været mit intento oc forset aldrig at fortorne Damerne / men effter min Skyldighed dennem lydig Tienniste at bevise/ saa at om end en Deel vare sande da skulle jeg langt heller beflitte mig paa saadant at skiule end at aabenbare/ ja oc om jeg det icke ganske kunde necte/ da i det ringeste med stiltiende ville Jeg det forsvare.

En

En god Tid hafde den ædele Constante tilhort denne unyttige Snack/ dog endelig effterdi hannem siuntis det allerede alt formeget at være talet/ han sig oc eindrede Princessinden som den der iligemaade der ved var for nær talet/ kunde han icke lengere hafve Patientzie / men omendskiont han var saa svag at han neppelig kunde tale / begyndte han dog/ofver efne/ Procosabio for sin Talis skyld med grum Vrede at straffe / oc paa effterfolgendis maade at tiltale.

Constantis Tale imod Procosabium, oc alle dem som understaae sig at tale ilde om Qvindispersoner.

For medelst den store Torto som den ædele Qvindelige Stamme er skeet oc tilfoyet formedelst din formastelige oc uskickelige Tale / var vel billigt at du Procosabio blef hart oc ilde straffet / men effterdi Jeg er din saa store Ven / som du vedst, jeg altid hafver

hafver været / vel eller kand jeg icke saadant fuldkomme. Derforre jeg dig allene som en Ven advarer du hereffter ville holde dig fra saadan utilbørlig Tale / paa det du icke der ved (naar du de samme paa andre Steder kunde bruge) skulle komme i ulycke oc fare / eller oc i det ringeste for usandferdig blifve straffet oc motte saaledis med skade oc spot bestaa oc bortgaa / Jeg efterlader dog der hos icke at kiende at bemelte din Tale mig til beste hafver været / mens oc allene derforre været skeet / paa det Jeg skulle blifve den faldsk oc findsk / eller oc i det ringeste aflade at elske hende som med saa store Rigorositet oc haardhed mig tracterede. Hafver saaledes din Mening oc intento mere været mig at stille end at forterne / det være sig nu hvordan det vil / da hafver du dog der ved mig saare høyelig offenderet, I henseende til dens Værdighed som mig hafver fangen / saa det visselig vil blifve mit Lifs forkaartelse / hvilcket snarlig at ende Jeg ynsker oc begierer / men icke af anden Aarsage end den som mig

af

af min Jordiske Gudinde blifver tilfø-
yet / udi den allene oc ingen anden be-
roer min Lyckſalighed. Effterdi jeg da
nu forhaaber inden kaart Tjd at beſlut-
te mit leſnet / vil jeg mig beflitte ſaa
vit mugligt mit ſidſte Ord at ſkee til
Dammernes berommelſe / oc da der-
aff kiendis oc erfaris at min Troſkab
imod de ſamme (men fornemeligen den
ſom frem for alle hafver Magt mig at
befale) hafver været værdig ſaa ſtor be-
lonning / ſom min Perſons Uværdighed
Utack oc U-naade / oc der effter at ende.
Forſt vil jeg giffve tilkiende nogle ſtore
Aarſager hvorforre de handle uret ſom
groffveligen Tale om hine ædele Dam-
mer. Derneſt vil jeg forreſtille nogle
ſmucke motiver hvor høyelig vi de ſam-
me ere forobligerede oc forbunden.
Oc til Beſlutning (hvis Døden ellers
giffver mig ſaa lang friſt oc tid) vil jeg
fremforre mange ſkionne Exempler oc
Bevijſninger om deris Mangfoldige
medfødde Dyder / etc.

Forſt nu at bevijſe den Torto ſom
de giøre Dammerne hvilcke Tale ilde

om

om dem/ siger jeg/ at hvo som foracter Qvindekionnet / den samme foracter Gud selfeffter hvis Billede det ere skabt ligesaavel som Mandkionnet.

For det andet/ er det en slet Bravada med Ord at antaste den Person som icke med Gierningen kand hefne sig der forre/ hvorforre de billigens bliffve mitzenckt som sig beflitte at foracte Qvindekionnet/ at de vel saadant efterlod der som de vedste at de med Gierningen skulle forsvare deris tale.

For det tredie/ kand ingen foracte Qvinde-Kionet udi almindelighed at hand jo tillige dermed sig self forringer/ i henseende hand af en Qvinde er baaret/ fød oc auflet/ oc saaledis af hans egne Ord kand billigen bliffve sluttet/ efter det gammel Ord-sprock: At ingen ond Rod kand fremføre it got Træ/ oc fremdelis; At intet ondt træ kand bære nogen god fruct. Er nu det ene vist/ da maa det andet oc følge der af/ nemlig/ at hand er den onde Fruct/ fremkommen af it ont Træ.

For det fierde / staar det hver

mand

mand/men i synderlighed en Cavalliero, saare ilde at foracte den / hvilcken en gang / naar han kand blifve forliebt / kunde nest Gud bevise hannem den störste Naade / oc omendskiont nogen herpaa kunde svare: At han vel kunde være Kierlighed forunden oc icke af den molesteres, da giver jeg hannem til Svar: At udi lengden at undgaae Kierlighed er saa umuligt som at Jorden kand være uden Soelskin/Verden uden Luft/ Vandet uden Vædske/Ilden uden Heede/oc det menniskelige Lefnet kand bestaae uden den ene med den andens Tilfellighed/om vi ellers som Menniskér oc effter dets indplantelse ville der om tale oc domme. Men skal talen være om de ufornufftige Diur / vil den som der om taler hafve det samme forreholdet oc der effter intet Svar værdige.

For det femte er at betracte / synderlig som meldet er / en Cavalliero förste Begyndelse til en Ridderlig Værdighed / i dens Forlening hafver dette været oc endnu er en af de fornemste Puncter hvorpaa de sværge: Alle Qvinder at

ære/ oc dennem for Ubilligheð at beskytte; Deraf følger/ at hvem anderledis giør / den handler imod Cavallierers Low.

For det siette / oc af først ommelte Aarsager følger / at formedelst dislige ond efftertale / da modvillig paaforer hand sig som saadant hafver giordt alle Dommers støre oc billige Vrede / hvis Ugunst en hver forstandig skal saa saare begiere at flye / som han begierer deris Favor oc Yndist.

For det siufvende/skal en hver besynderlig betencke den ofvermaade støre oc skionne Liffsalighed oc Venlighed/ med hvilcken Qvindekionnet af Gud er mestendeel langt mere med begafvet end Mandkionnet / hvilcken da / omendskiønt alle de største Mangeler hos dennem blefve funden / nocksom skal være bastand de samme at udslette oc hos os at stille i Forglemmelse / udi Betractning at it eniste Qvartiers stund af en Time i hvilcken vi en skion Dame nyde/ os foraarsager mere Fryd end mange sørgelige Aars Bedrøfvele. Udi dets

Ofver-

Ofverveyelse/hafve alle de da stor uræt/ hvilcke med saa stor Ubillighed sig forretage at forkleine oc forringe det dydefulde Qvindekions billige Lof oc berømmelse/oc ynsker jeg saadanne ingen større Straf / end at de motte være forhadede af alle Qvinder udi Almindelighed / oc aldrig motte blifve nogen deelactig.

Efterat jeg da hafver bevist hvor uretteligen alle de handle som foracte Qvindekionet / vil jeg nu forrestille nogle motiver hvorforre vi ere saa høyeligen Qvindekionet forobligerede.

Først oc fornemmeligen maa vi bekiende / oc dagligen see / at ved Qvinderne blifver de allerenfoldigste Mænd giorde skickelige oc forstandige/de daarlige Viise/oc de viise end klaagere oc subtiligere / naar de af Kierligheds gnister mod Qvinderne ere rørde / da hører mand dennem / som tilforne icke rettelig kunde forregifve den daglige Nødtørfft / at tale herlige Ord / at bruge zierlig samtale / at dicte liflige Viser / at skrifve høflige Brefve/endelig blifver

deris Forstand saaledis opluſt oc luttret / at det dennem som det see oc høre utroligt forrekommer / saaledis / at vi icke kunde necte at Qvinderne vircke det i os som Naturen hafver nectet at gifve os.

For det andet / formedelſt Kierlighed til Qvindekionet / oc siden ved Qvindekionet ſelf som den virckende Aarſag / biifve vi til alle de fornemſte Dyder bevegede oc udi dennem deelactige / saaſom ere / Retferdighed / Maadelighed / Styrcke / Kierlighed / Haabet / Taalmodighed oc Troens Retferdighed / i det / at en hver forliebt befliitter ſig at giøre hver mand Ræt oc ingen Uræt / paa det hand icke ſkal komme udi nogen ond efftertale oc da motte blifve af Damen forſkudt.

Maadelighed / i det vi ſee hvor indgetaagen oc maadelig ſig alle ret forfiebte udi Mad oc Dricke oc andre Ting holde / dermed de jo deris Damer maa befalde oc ret tienne. Hvor mange finder mand / oc dennem hvilcke ere de ſtorſte Skyllehalſe oc da ſaaledis de grofveſte

veste Omfledinger oc unytteligste Griner; men naar de begynde sig at forliebe / da i det ringeste udi deris Dames Nerværelse skye oc flye de af all flid den slemme Last Druckenskab / oc saadant øfve de en tidlang / men naar de seer at deris Damer dermed skeer en Velbehagelighed / da offte ganske aflegge oc fraholde mange sig den samme Last.

Til Styrcke ocsaa eller Modighed blifve de Forliebte ujmodsigelig foraarsagede / thi hvo skulle nogen Tjd være saa forsaget / hvilcken paa it sted af sin Dame kaldet til møde / efterlod for en ringe Fare at komme der hen / oc icke langt førre med sit Blods Udgydelse skulle forsøge det Eventyer / end ville lade sin Dame formercke sin Kleinmodighed. Eller oc hvilcken forliebt skulle udi sin Damens Nerværelse udafen anden ofverfaldis oc skadis / icke heller dø udi hendis Hoßværelse / end haanligen lide Spot / hvilcket vore Forældre i synderlighed de Spanier vel hafve vidst oc betenckt / i det de / naar udi fordum Dage en Kamp eller Strid skulle skee / ved

det samme sted lode it Lofft oprette / derpaa de skiønniste Damer lode sig finde udi Kampens Tjd / alleniste derforre / paa det deris Servitors eller Forliebte skulle beflitte sig diß Ridderligere at kempe oc stride naar de vidste deris Damers Nerværelse / paa det de af dennem diß høyere kunde blifve skattede oc holdede.

Hvilcket da ocsaa var den første Begyndelse til adskillige Farfver udi Fiere oc Ryssinger / oc de skiønne impressa (som endnu indtil denne datum ere brugelige) paa det en hver Cavallier ved det samme udi Striden kunde kiendis af sin Dama, oc den som sig vel holdte blifve berømmet / oc de Forsagde oc Kleinmodige blifve lastede.

Videre blifve vi formedelst denne Kierlighed til Damerne ledsagede til Kierlighed mod voris Næste / i det vi samptligen vide / at denne Dyd / som den udaf hvilcken Medlidighed udspringer / udi almindeligen moxen alle Qvinder er medfød / derforre ocsaa beflitte os paa den samme dennem til Villie / dermed

med gifvende at forstaae/ at deris Natur oc Egenskab os contenterer, oc derforre forhaabe af dennem igien dißmere at blifve elskede.

Haabet blifver icke alleniste alle Forliebte deelactige udi/ men Jeg kand friligen sige at en Liebhaber kand saa lidet lefve foruden Haab som en Fugl uden Lufft/ med Haabet begynder han at elske/ udi Haabet er hans Tienniste grundet/ ved Haabet blifver han opholdet/ om Forhaabning er all hans Tale/ ja oc alle hans Tancker/ Lefnet/ Dicten oc Tracten/ all hans Gioren oc Laden er intet andet end idel Haab/ Haabe maa hand endelig per fortza, ellers skulle han jo aflade oc icke mere være en Liebhaber/ at saaledis den ædele Dyd Haabet fast ligesom allene af Qvinderne udi Verden blifver ved lige holdet/ oc vi ere skyldige dennem alleniste derforre at tacke.

Taalmodighed at tale om/ da er fast uforn oden saadant vitlofftigt at bevise/ efterdi daglig Forfarenhed stiller os for Øyen/ hvor taalmodige alle

Forliebte ere oc maa være / hvis de ellers noget ville erlange / thi dersom de icke ville være taalmodige da maa de endledige sig fra Kierlighed / effterdi ingen Dame i Verden strax paa første fremmbud gifver fra sig ja oc samtycke. Først / effterdi at det er umuligt / at saadan Kierlighed strax Gienkierlighed hos den samme skal vircke; oc derneſt / eftersom det ville dennem ilde andstaae at beviſe sig saa letteligen ofvervunden / thi saadant ville komme dennem til forkleinelse oc Mændene til Glemsomhed. Derforre vi da see hvort smuct Damerne som vi elske kunde fore os til Taalmodighed / vi lade os icke fortryde at vaage den ganske Nat oc den samme fortære udi adskillige deris Tienniſter / der af de contento motte bekomme / iligemaade er os icke imod at staae os trette mange Timer effter hver andre paa Dantzer oc Pancketer / paa det vi ickun deris Converſation maa nyde. O hvor mangen en skulle bekiende (hvis det hannem icke forde udi Fare) hvor offten han for en Dames skyld paa ringe

oc selsomme Steder nogle Timer forborgen sig hafver mot opholde / hvort han uden Tvisl ellers skulle holdet for umugligt at forblisve it qvarters tid; At vi saaledis / forend vi Kierlighed forsøge / lidet vide af Patientia, derforre ere vi dennem høyeligen forobligerede formedelst denne Dyds Erlangelse. Dog kand jeg herhos at melde icke forbigaae / at Damerne ville undertiden fast alt for vel lære os den Dyd Patientia, hvormed de giøre baade sig self / oc os merckelig Skade: Dennem self / i det de kiende vor Taalmodighed oc den samme icke belønne / oc blifve dennem da tillagt den Last Utacknemmelighed; Men os / i det de formedelst / alt for langvarig Taal gifve Aarsag til Fortviflelse / hvilcket er en af de største Laster at optencke. Derforre jeg da hermed paa det tienstvilligste flittig vil hafve alle ædele Damer ombedet / de mod alle trofaste Liebhaber ville beflitte sig fast mere paa en tilbørlig Mildhed end Utacknemmelighed / dermed at erholde sig ved den erlangede Berømmelse / oc os vocte fra

Fortviflelse. Men om voris propositio nu at tale / siger Jeg / at vi ofver de ofvenbemelte manfoldige Dyder oc ved Damerne / Til

Troen blifve foraarsagede / thi der blifve mange funden hvilcke neppelig skulle tro Guds Allmectighed / hvis de icke saae de yndelige Damers ofvernaturlige skionne oc deylige Gestalt / der af de maa slutte at der maa være en Allmectig Gud / hvilcken hafver Mact oc Gevalt at berede udaf Jordiske Ting saa skiont oc andgenem it Creatur. Lofver derforre oc priser alle Tings Skabere / at hand med saa stor en Gafve oc Fryd os Menniske hafver benaadet. Om vi nu icke (uandseet vi endoc ellers ingen Velgierning af Qvinderne annamme) blot oc allene formedelst denne høyeligen ere dennem forbunden / lader Jeg en hver forstandig domme oc paakiende.

Fremdelis / er det icke saaledis at alleniste Damerne ere Aarsagerinder til den store Flid / Skickelighed oc polideza som vi bruge udi Klædedract oc Geber-

der /

der / den høflige Talen oc Beskedenhed som vi beflitte os paa imod hver mand / dermed naar voris Damer saadant see oc udaf andre høre / de da derved blifve bevegede til en god Bevaagenhed mod os; Mangen en resolverer sig formedelst Mildhed at fremskinne smuck reenlig / gallan oc udputzet dennem til Behagelighed / hvilcken saadant ellers sin Lifs tid icke hafver befaldet / ja oc ganske hafver været imod hans Natur oc Egenskab / formaae saaledis Damerne voris onde Natur udi en god at forandre / hvilcket da i Sandhed icke lidet er at berømme. Lige disse hafve i begyndelsen været Aarsagerinder til de skionne / ziirlige oc skarpsindige inventioner oc divisas hvilcke vi end til datum bruge udi Smycker / Ringe / Clenodier / Stickverck / Skilderier oc andet. Disse til Ære oc Behagelighed / ere Viser oc liflige Melodier blefven dictede oc optenckte / oc udi lige disse sammis Tiennister blifve de ved idelig brug endnu opholden / oc daglig med høyeste Forundring forhedrede / ꝛc. Hvorfra eller hvorforre er

Tor-

Tornering saa vel til Hest som til Fods/ Ring- oc Qvintana-Renden / skionne Maskarader oc andre dislige Kortzvil blefven paafunden / end lige derforre/ paa det vi derved hos Damerne kunde bevise voris Garto Sindrighed oc Gentileza, oc dermed gifve dennem Aarsag til Kierlighed imod os; Endelig er det vist oc ujmodsigeligt at Damerne ere alle Adelige Gemytters høyeste oc störste Fryd / oc blifver formedelst den oc dennem til Villie alle Fester oc Fryde-Spill andrettede oc vidholden.

Saaledis videre vi til de Galanteria oc Skickeligheder som en hver erlanger / blot allene der til udaf Damerne bevegis / oc derforre af denne oc alle ofvenbemelte Aarsager/ høyeligen ere forobligerede de self samme tillige med saa billig deris Lofs-Forundelse / med all Trofasthed endocsaa indtil Døden at tienne.

Effterat Jeg nu (effter min Mening) ofverflødeligen hafver bevist den store Uræt som de hafve / der tale saa slet oc ringe om Qvindispersoner / oc derhos frem-

fremfort mange redelige Aarſager/ hvorforre vi dennem ere forbundne/ vil Jeg med nogle faa Exempler (efftersom Jeg paa Mæle oc Lif fornemmer Mangel) deris Dyder udvise/ oc om end mig vel ville være fornoden en forſtandigere Tunge end min er/ paa det ſaadant motte ſkee af mig efter deris Værdighed/ ſaa troſter jeg mig dog derved at deris billige Berommelſe ſaa lidet ved Pennen kand blifve formindſket ſom formeret.

Om de mange oc trofaſte Martyrinder ſom alle Tider hafve været/ efterlader Jeg her at tale/ fordi mit intento er icke nu at tractere om Geiſtlige Sager/ dertil med Skicker det ſig ey heller herhid formedelſt mange Aarſagers ſkyld/ derforre Jeg da udi det nedrige vil begifve mig hvort jeg høyeligen mig kand behielpe/ oc giøre en Begyndelſe af alle Rommerſke Matroners Ære oc Zier.

Den ſkionne kyſke Lucretia, Collatini Gemahl oc Huſtru/ hvilcken der hun af Tarqvinio var blefven ſkiendt

oc

oc voldtagen / lod hun kalde sin Mand oc talede til hannem efterfølgende Ord: Du skalt vide kiere Mand at en fremmet Person hafver besmittet din Ecte-Seng / omendskiont Jeg nu vel effter gemyttet oc villien er blefven uskyldig oc ubesmittet / vil Jeg dog icke at nogen Qvindisperson skal hereffter undskylde sig af mit Exempel / men meget mere af mig tage it Kyskheds forbillede / oc i det samme tog hun frem en Dolck / oc endede tillige dermed hendis Liff oc Tale.

Den skionne Phorcia, den vitse Catonis Daatter oc den berømte Bruti Gemahl / effterat hendis Mands Død blef hende forkyndet / blef hendis Angist saa stor at hun uden nogen Trøstes annammelse / omkom sig self med gloendis Kul.

Den berømte Penelope Ulyssis Gemahl / effterat hun i Krigen var forreist / blef hun af de fornemste Rommerske unge Riddere betient / paa adskillig Manneer til Kierlighed ritzet oc skyndet / oc til Ecte begieret udaf nogle som falskelig forregafve hendis Mands

Død /

Død / hvilcken Død hun vel trode / dog icke dißmindre var hun resolveret / at holde hendis Mand den engang tilsagde Kyskhed / endocsaa effter hans Død / men paa det hun kunde hafve Fred for den mangfoldige Ofverloben oc Besøgning af de unge Rommerske Stads-Junckere / tilsagde hun dennem at naar hun fick endet en Væf som hun hafde begyndt at vircke / da ville hun resolvere sig til en iblant dennem. Men paa det saadant aldrig kunde blifve endet / løsede hun igien op om Natten hvis hun om Dagen hafde giordt ferdig / oc dref hun dette saaledis udi 20 Aar indtil hendis Mand Ulysses kom hiem sing oc meget saaret / hvilcken hun med stor Glæde annammede oc andtog / at den ganske Stad Rom derpaa icke mindre forundrede sig end den ganske Stad Thassalia dem holdt fremmet for deris Herres Kong Demetrii Gemahl / thi der at Kongen var blefven forstendiget ved den Afguds Apollinis Oraculum, hand inden en kort Tjd skulle dø / hvis icke en Person blef funden som villig gaf sig i

Døden

Døden for hannem / da hun med it vel-villigt Hierte strax omkom sig self.

Men disse gamle Historier at tie / hafve vi udi vor Tid mange Exempler iblant andre ocsaa udi Hispanien tvende ypperlige.

Saasom først / Dona Maria Corpel (som er een meget fornemme Slect udi Spanien) hvilcken der hun en lang Tid ærligen blef betient af en Cavallier, men hand kunde intet hos hende udrette / fordi hun hafde forlofvet sig udi evig oc stedsevarende Kyskhed uden Closter Lefnet / hvorforre hand (udaf alt for stor oc ukysk Kierlighed blindet) tog sig forre bemelte Dame ved hemmelig practicas per forza at blifve deelactig / hvis det icke med hendis Villie kunde skee / ofvertalede derforre en hendis Tienne-rinde ved Skienck oc Foræring der hen / at hun en Dag / naar hendis Fader oc Frender vare gaaen af Huuset / hun da hemmelig skulle hannem der udlade oc udi Damens Sofvekammers indfo-re / hvor da denne elendige hafde noget lidet nedlagt sig til Hvile / oc der hun neppe-

neppelig var falden i Søn da fremkom bemelte Cavallier udaf skiulet / opvacte Damen oc med mange høflige Ord først ombad Damen at hun ville fyllestgiøre hans Villie / thi hand meente lettelig nu at kunde hende ofvertale formedelst den gode Leyligheds Skyld / men der Damen igien paa hans høflige Tale svarede beskedenlig / oc med ydmyg oc andmodig Bøn afslog hans Begiering / blef samme Cavallier saa saare forterneret at hand satte hende for Brystet en dragen Dolck / oc dernest formedelst mange undsigelige Ord formeente hand Damen derved at tvinge / men hun anstillede sig udi saadan Fare som hun dermed var tilfreds / oc sagde / hand skulle allenist bortlegge sin Kappe oc Verje / oc omgaais med hende effter sin Velbehagelighed / men i det denne Cavallier lidet traadde til side fra Sengen udi den Mening saadant at giøre / sprang den ædele Dame udaf Sengen / løb hastig til en Skaarsten hvorpaa var en stor Ild oc styrtede sig der udi / saa at forend Cavalliereren kunde faae hende

uddraget/ var hun allerede halfdød oc strax der effter ganske hensof. Derforre hun da oc endnu paa denne Dag af mange blifver berommet/ oc er hendis Siæl saaledis u-tviflactig i den hiñelske Roligbed.

Det andet skionne Exempel er om den Dona Isabella Grefinde udi Vragera, hvilcken der hun svarligen var blefven sug effter hendis Herres oc Gemahls Død/ blefve mange Doctores oc Læger kallede / hende at curêre, oc effterat mangehaande Ting vare brugte/ da blef af dennem kiendt/ at hendis Siugdom var ulægelig hvis hun sig icke igien udi Ecteskab indlod. Hvilcket de da gafve Grefinden self tilkiende saavelsom hendis tvende Sønner / Don Alfonso oc Don Giovam, derpaa bemelte Sønner meget oc stedse andholdte hos deris Fru Moder/ at paa det hun kunde rædde sit Lif da skulle hun icke effterlade at giffte sig / effterdi hende da forrestod ganske mange gode Vilkaar/ derpaa hun deñem svarede udi følgendis maade: Mine kiere Sønner/ I skulle icke

tencke

tencke at den Kierlighed mod eders afdøde Fader hafver været saa ringe / at Jeg i Evighed skulle tillade at en anden Mandsperson skulle blifve mig deelactig / Jeg vil oc meget heller mand effter min Død kand sige / at Jeg er død en kysk Vidve / end at Jeg af Mands Begierlighed er blefven ved lifvet / oc uandseet bemelte hendis Sønner mange gange andholdte / var det dog forgiefvis / oc inden faa uger der effter døde deñe ædele kyske Vidve med stor Glæde.

Mange flere oc utallige Exempler kunde Jeg fortelle til mit forrehafvendis Bestyrckelse / hvis det icke (maa skee) allerede var eder samptligen saa fortredeligt at tilhøre som mig at lefve / omendskiønt min Tale det ingenledis befinder. Men Jeg forhaaber at du Procosabio saavelsom alle de / der om Qvinderne ilde hafve talet oc tenckt / skulle af mine mangfoldige Bevisninger være ofvervunden / oc saaledis afstaa fra deris falske Mening oc min rette Følge / saaoc hereffter med alvor hielpe den imod en hver at forsvare.

Efterat den ædele elendige Constantz hafde endet deñe lange Tale med deris høyeste Forundring som vare nerværendis / formerckede man allerede / formedelst Sprocket oc ellers mange Tegn / hannem at være nær Døden / hvilcket da udi det ganske Huus / oc snart udi den ganske Stad (efterdi hand af alle sine var høyelig elsket) foraarsagede megen graad oc klagelig Skrig ; Oc lige i den samme Tjd kom hans Moder / hvilcken altid var fordølget oc fortaugd hendis Sons Siugdom / men hun fornam det formedelst sit Hiertes Indgifvelse / oc derforre hannem at see var hidkommen / men hende strax mere ved graad oc Hylen end vitløftig Fortellelse den elendige Constantis Tilstand blef fortaldt / derpaa hun half fortviflet Løb til Sengen / falt hañem paa Andsictet / oc med ynckelig Raaben begyndte at sige ; O du min Aderdoms glædelige Roe / du mine Tanckers søde Vedergvegelse / Jeg seer at i Dag maa ende sig (dißvær) at Jeg dig en Moder / oc du mig en Søn skal kaldis / hvilcket mig vel er forrekommet

udi

udi en lang tjd/ oc ligesom utviflactig
været bevust af mange usædvanlige
Siuners Kundgiorelse / som disse forle-
den Dage ere mig forrekoñen/thi iblant
andet er mig ofte vederfaret at udi haar-
deste Sofn hafver en hastig Forskreckelse
mig opvact / ey videndes hvorfra saa-
dant er koñen/ oc icke forlat mig forend
det er blefvet lius dag. Andre gange/
naar Jeg var udi mit Bedekammer oc
med störste Andact bad/da er mit gan-
ske Legeme plutzeligen paakoñet en kaald
Sved / oc mine Kraffter ved sterck Af-
mectighed saa saare berofvet / at Jeg
offte den ganske Morgen mere motte til-
bringe med Stercking oc Vederqvege-
se end med Beden / Ja endoc de ufor-
nufftige Creatur gafve mig tilkiende
den Smerte som Jeg nu her for dig/min
kieriste Son maahafve.

Iligemaade for to Dage siden der
Jeg ville gaa af mit Kammer udi min
Bedestufve/ da fandt Jeg for Dorren
min liden Hund saa saare hylende oc
skrigende at Jeg en god Tjd for For-
skreckelse icke kunde bevege mig af den

stedjeg stod paa. Disse oc andre mangfoldige Tegn gafve Aarsag / at den Mißtancke oc Indbildning (som Jeg nu dißværr alt for sanden befinder) mere end de gode Bud som du mig skickede / hos mig formotte oc dertil ofvertalede at Jeg er hidkommen dig at see / her Jeg da til min Ulycke befinder min Fryct oc Imagination nu alt for sanden; Ach du mine Øyens eniste Lius / oc de sammis bedrofvelige Mørckhed / maa Jeg da saaledis / uvidende af hvad Aarsag / see dig do for mine Øyen / er det mugligt at Døden icke vil forskaane din beste oc oc blomstrende Ungdom / din Gudsfryct / dit ærelskende Gemyt / dine mangfoldige skionne Gafver oc Dyder; At oc deris ynsken / Graad oc Sucken / hvilcke dig saa inderligen elske / icke skulle hos Døden erlange en Stilstand paa nogle Aarstjd / Sandelig i Dag seer Jeg at den ubillige Lycke mere kand oc formaaer end Dyd oc all Billighed / efterdi Jeg seer / hvoruti dig oc uden nogen Siugdoms Befindelse / du maa skillies fra denne Verden.

Lycksa-

Lyckſalig oc end vel lyckſaligere er deris Tilſtand ſom ere enfoldige oc icke hafve den Forſtand ganſke ſkarpſindelig at efftertencke deris Vilkaar/ thi ſaadanne icke høyere finde deris Ulycke end ſaavit de befinde deris Perſon tribuleret. Herimod ere de ulyckſalige oc at beſørge ſom betracte deris Ulyckis Qvaliteter/ derved de dog intet mere kunde udrette end forøge oc formere deris Smerte oc Bekymring/ ville Gud/ min Son/ at du iligemaade hafde været udi de Enfoldiges Tal/ da hafde du/ uden Tvifl/ dit Liif oc jeg din andgeneme Nerværelſe længere nydet. Ach Død/ du alle Menniſkers affagde Fiende/ du forſkaaner icke den uſkyldige/ oc forbarmer dig icke ofver dennem ſom alt got fortiene/ ingen kand vocte ſig for dig/ meget mindre imodſtræbe dine falſke oc uformodentlige practicer, de gamle maa forvente dig hver Stund/ de Unge kunde intet Øyeblick forſickre ſig nogen Sikkerhed.

Borger du os en Tid voris Lefnets gield/ ſaa vide vi dog icke hvorlenge/

mens maa/naar det dig befalder/udi it Øyeblick betale Resten/ingen Orden eller vis skick kand hos dig blifve spurdt/ men alt Haab som paa dig grundis er forfengeligt oc forgiefvis/saavel deris som iengis effter dig/som deris der sig understaa med all Mact dig at undfly. Hafde det icke været billigere min Sons 20 Aar med Glæde at forlenge/ end de 60 Aar som Jeg hafver lefvet/ med Bedrøfvelse at formere.

Mens ach dißværr! hvad hielper det mig ofver giort Gierning at klage/efterdi jeg seer saa liden hielp/dig min kiere Søn Lifvet at forlenge/som trøst i min Ulycke. Saa ubillig oc utidig din Død er/saa stor oc u-afladelig vil dens bekymmelse blifve/saa saare som jeg hader oc skyer Døden for din skyld/saa saare vil jeg hannem fra denne Tjd elske oc begiere for min skyld/i henseende ingen større Moysommelighed kand mig nu tilstaa end at Jeg om Aftenen maa befrycte at Jeg om Morgenen igien skal opstaa. Ach! min Søn er det icke at beklage at dine saa skionne mangfoldi-

ge

ge Qvaliteter / denne grumme Død icke hafver kundet endten ved Kierlighed bevege eller ved Magt tvinge / din Persons Styrcke / dit Hiertes Stormodighed / oc besynderlig dine saa skiønne Dyder som hafver giordt dig kier oc andgenem hos en hver uden denne Fiende Døden; men efterdi det dog intet andet kand være / da hiertelig beder Jeg Guderne / at de naadelig ville gifve dig udi det tilkommendis Lif saa megen Ro oc Glæde som Jeg udi dette Lif skal hafve Bedrøfvelse oc Angist / saa oc at de ey lengere mit Lif ville opholde end naar Jeg hafver giordt dig den sidste Tienniste oc ledsaget dig til Grafven / de da naadelig ville forlene mig uden Opholdelse dig at følge.

Denne ynckelig Tale oc Skrig foraarsagede stor Medlidighed oc Sorg hos en hver som der var tilstede / men hannem Constante bevegede det icke udi det ringeste sig derforre for Døden at forskrecke eller den at flye / men vare hans Tancker nu ligesom altid tilforne udi ingen anden Ting occuperet oc indta-

gen end udi hans sode Fiendis skionne Gestalt oc Dannelse / erindrede sig der effter de tvende Skrifvelser (hvorom tilforne er Talet) som Princessinden for hannem hafde tilskrefvet / oc tvifle-de hvad han med dennem skulle giøre eller forretage. Dennem at bortkaste tyctis ham ubilligt oc at være Damen til forkleinelse / oc en anden dennem at betroe kiende han at være farligt / ihen-seende saadanne med Tiden kunde blif-ve læst oc anderledis udlagde end som de vare meente. Endelig resolverede hand sig at det ville være det sickerste oc beste / at bemelte Skrifvelser tillige med hannem blefve udslettede / tog dennem derforre for sig oc læste dennem begge nogle gange med utallige mange heede taarers Udgydelse / oc saa mange yncke-lige Ord / at aldrig noget Menniskis Øre hafver hørt deris lige. Oc endelig paa det sidste tog han med saa skion Re-verenza (ligesom den der dennem hafde skrefvet self hafde der været tilstede) fra disse Brefve Affsked / oc uden Tal den-nem med inderlig brendendis Kierlig-

hed

hed kyssede/ dereffter sønderref dem med sørgelige oc sactmodige Geberder / oc kaste dem udi en Skaal fuld af reent Vand oc dennem inddrack med half leende Mund. Der saadant var endet/ sanck hand ned i Sengen/ saae paa mig med vaade oc half aaben Øyen / oc sagde til mig disse skiønne Rim:

Gud Lof! mit Liif oc Pine svaar /
Dog engang her en Ende faar.

Med disse sidste Ord forlod tillige hans bedrøfvede Siæl det elendige oc udmattede Legeme / uden Tvifl den evige Roligbed at blifve deelactig oc herpaa Jorden at efterlade it berømmeligt Nafn oc en udødelig Berømmelse/ den Smerte som hver mand oc for alle andre Jeg befandt af saadant bedrøfveligt Fald oc sørgelig Tilstand/ kand lettere af Billighed sluttis end med Pennen beskrifvis / beder derforre en hver/ oc besynderlige hine ædele Damer som denne Historie at læse motte forrekomme / vel vil betencke saa skiønt oc trofast it eudeligt som denne voris Con-

stante

stante hafver taget / oc tillige med mig saadant hielpe at beklage.

Faa Dage herefter blef denne trofaste Forliebtes Begiengelse stattelig udaf hans Venner holdet / ligesom det sig hans Stand sommede / hvilcken jeg oc self var nærverendis / oc effter dens fuldendelse var Jeg til sinds at reise hiem igien (thi Jeg hafde lenge været borte /) ynskendis mig mange gange mere under Jorden end til mine at komme.

Men effterdi min Vey sig saaledis begaf / da reiste Jeg strax til det Kongl. Hof / baade at forneme hvad den skiöne Rigorosa, saavelsom andre Constantis Venner oc Fiender ville sige oc giøre til saadant it bedrøfveligt Fald; Oc derneſt fra nogle mine Bekiendte at tage Afskeed / men besynderlig hvis Jeg kunde bekomme Leylighed at tale med Princessinden / da hende at gifve tilkiende hvor ilde oc ubarmhiertig hun hafde handlet / i det at hun saa ganske intet hafver taget den udi act som vel af hende hafde forskyldet / saa oc hans trofaste

Kier-

Kierlighed med slig uhørlig Grusomhed at belønne. Jlede saa meget mig var mugligt oc hastede saaledis fra den sted bort hvor Jeg denne ulyckſalige Liebhabere hafde seet dø/ at forsøge om Jeg diß snarere (maa skee) motte forglemme min Sorg naar Jeg den sted var fraværendis. Hvilcket dog icke kunde skee / men jo mere Jeg bemøyede mig icke at tencke derpaa / jo større Aarsag bekom Jeg flittig at efftertencke saadan ubillig Tilstand oc dens Aarsage. Andlangede saaledis (mere med Sorg end andet Compagnia ledsaget) til Hoffet / hvilcket mig dog icke nær saa behagede som tilforne/ mens meget mere min Sorg forøgede naar Jeg mig erindrede den hvilcken hafde været en Aarsag til dette sted først at komme / Jeg var oc neppelig komen der hen forend at jo mange udaf den Afdøde Conſtantis Venner komme til mig i mit Løsament / oc tillige med mig denne voris Vens Død med høyeste Medlidighed beklagede. Dog aabenbarede Jeg ingen af dennem (for mange Betenck-

tenckningers skyld) haus Siugdoms rette oc grundelige Aaarsag/ omendskiont de flerste self saadant formodede/ oc drefve vi saaledis Tjden hen med saa sørgelige Tale som voris Smerte var stor/indtil saa lenge det var Tjd at gaae til Hofve/ derhen Jeg mig allene forføyede til den sted/ som Jeg andre Tjder med Princessinden pleyede at tale/ der Jeg ocsaa fandt hende / dog vare mine Øyen formedelst langvarig graad saa saare vaade oc blindede / at Jeg hende iblant andre icke kunde kiende/ oc hendis Nerværelse icke blef vard/ indtil saa lenge hun self / at Jeg med hende ville tale formodende / derforre fra hendis sted opstod/ oc under det skin ligesom hun hafde noget at forrette ganske nær ved mig gick for ofver/ saaledis/ at Jeg hende heel vel kunde kiende/ gick Jeg fordi effter hende / ocsaa snart hun sig hafde nedsat / holdt Jeg mig nermere til oc talede til hende udi følgende maade.

Autho.

Authoris Tale til Princes-
sinden Rigorosam.

HOybaarne Princessinde / saa vist oc sandt som Jeg Gudernis Naade begierer ville Jeg ynsket at hun heller hafde taget mig udaf Verden / forend Jeg skulle seet oc erfaret saa stor en Grumhed som af hende er begaaet. Men langt mere ville Jeg begiere at jeg hafde billig Aarsag hende saavel for medlidig oc tacknemmelig at berømme / som Jeg mig kiender forobligeret at prise hendis ofvermaade Skiønhed oc loflige Qvaliteter / oc var saadant skeet dersom af hende med billig Barmhiertighed hafde blefvet belønnet den tro Tienniste af hendis nu hvilende Tiennere / oc oc icke (som dißværr er skeet) den som saa offte sit Liif villig hafver frembodet / blefven gifvet Døden til hans Vedergvegelse.

Hun skulle / Naadigste Froicken / sig hafve erindret / at det vil somme alle Damer / meget heller den Tienniste / som de bekomme af deris Galanis (hvis ellers

lers saadant skeer med deris Bevilning) at belonne / end eders egen Reputation at betencke. Ganske uden Tvifl oc forsickret er Jeg / at dersom hun hafde seet hans klagelige endeligt / hun visselig uden Ende saadant sin Lifs tid skulle begrædet / thi udi den sidste Time førend hand Døde / hafver han erindret sig de tvende Skrifvelser som hand udi Forhaabningens Tid fra hende hafde bekommet / de samme taget / med utallige Suck giennemlæst / inderlig begrædet / fra dennem icke anderledis / endsom hand var udi hendis Nerværelse / med ynckelige Ord taget Affsked / oc endelig med Sactmodighed refvet dennem udi smaa Stycker / dennem kast udi it klart Vand oc saaledis inddrucket / paa det jo ingen dennem (som udi hans Hierte vare saa ædel Skrifvelser) skulle blifve deelactig / men allene hand de samme i Lifvet saa oc i Døden maatte nyde.

Høybaarne Frøicken / om nu hun hafver Aarsag til at sørge oc Jeg til at græde / lader Jeg hende som høyforstandig

dig paakiende/ oc tvifler Jeg ganske intet/ at dersom hun saa vel hafde været hos denne elendige Forliebtes endeligt som Jeg/ da skulle visselig den Haardhed som hun udi fraværelsen hafver brugt icke alleniste blefven forminsket/ men formedelst Forbarmelse ganske fortæret. At forbarme er det i Sandhed/ at utallige mange hafve begræd det hans Død oc dog ej vedste dens Aarsag/ men den som ej allene hafver været bekiend men endoc sielff været Aarsagerinde oc det samme hafde kunde vende/ neppelig vil værdiges hannem at ihukomme.

Dersom hun / o ubarmhiertige Printzeßinde/ hafde it Hierte som andre Dammer/ skulle hun visselig mere ynske sig døden end lifvet naar hun betænckte den store urætt som hun hafver begaaet.

Men Jeg seer det som Jeg aldrig hafde tenckt at troe/ oc her effter offtere at erfare jeg icke Forhaaber / efterdi Jeg skal vide at vocte mig oc icke udi mit Hierte mere tencke endsom

gierningerne kand gifve mig aarsag. Til Beslutning kand Jeg / Høybaarne Printzeßinde/dette saaledis utryckelig at sige icke forbigaa. At formedelst hende er merckeligen blefven formercket oc forringet alle Damers hidindtil hafde Medlidigheds oc Barmhiertigheds Berømmelse/ oc kan hun hereffter billigen blifve forredraget for it Utacknemmeligheds Exempel.

Disse oc mange andre Ting (som Jeg ey nu ganske erindrer) forreholdt Jeg Printzeßinden/ hafde vel ocsaa hafft aarsag mere at tale med hende / men fordi Jeg dermed nu intet videre kunde udrette / efterlod Jeg det oc ville gaa bort / da hun udi efterfølgendes Maade begyndte mig at svare.

Princeßindens Rigorose Svar.

HVis Jeg Eder udi andre maader kand contentêre saa gode Middel / som Jeg mig at undskylde hafver

victige

victige Aarsager/ skulle I visselig min Forsvarelse kunde for saa fornøjelig / som Jeg eders Flid for ofverflodig skatter. I siger at I ville ynske at hafve aarsag mig saa vel for Medlidig at beromme/ som I hafver aarsag mig for ubarmhiertig at straffe / værer forseckret at hvis Jeg saadant udi Sandhed hos mig befandt / skulle ganske snart mit Lif oc eders klagemaal endes. I holder mig forre af hvad aarsag Jeg hafver bedraget Constante oc eder saa lenge bemøjet / dersom Jeg icke hafde været mere resolveret at giore endsom allerede er seet udi gierningen/ derpaa svarer Jeg eder: At saasom eder sielf er Bitterligt Jeg udi all min Talen / Skrifven oc Geberder icke hafver gifvet Forhaabning til mere endsom nu er giort. Eder at hafve bemøjet / da vider at saadant icke er skeet med min Villie/ men skulle været mig kierere at I saadant hafde efterladet/ oc dersom det var skeet/ hafde (uden tvifl) den elendige Constante sig ved lifvet og Jeg mig mere content befundet. I melder/

Jeg skulle hafve betractet min høje Herkomst oc Andseelige Stand/ da vider/at lige de sammes Erindring hafver gifvet mig aarsag til det som Jeg hafver giort/ udi fornufftig ofvervejelse / alle oc en hver Damme er forobligeret mere sin Ære at betencke end deres forliebtes Begiering at fyllestgiøre oc fuldkomme/ oc saadant frem for andre/ mine Lige og dennem som sig af høy Herkomst berømme. I ville ingenlunde formene eller Troe at Jeg hafver nogen Behagelighed udi den ærlige Cavalliers Død/ mens meget mere/ at den mig hefftig/oc maa skee mere/ bedrøfver end eder selff/ men min Æres Betractning oc min Faders Fryct hafver mere formaat hos mig / end den Affection som Jeg til hannem hafver baaret. I maa oc utviflactig derfore holde at Jeg de mangfoldige oc af hannem tro beviste Tienister / icke hafver eller skal forglemme / mens idennem høyt holde/ oc ville Jeg ynsket at hans Begiering hafde været anderledes / da skulle I saavelson hand icke

hafve

hafve holdet mig for saa utacknemmelig som I mig nu for uforliebt skatter.

Men effterdi Jeg jo icke hafver kundet udi hans Lif belønne hannem hans Kierlighed/ uden mit Lifs Fortabelse/ saa skulle I dog nu sielf erfare at mit Lif vil blifve moysommeligere end hans Død / I skulle see hvor højt Jeg mig derofver bekymrer/ oc sielf dømme om Jeg hafver villet denne elendige Cavalliero vel eller ilde / oc skulle I sielf endelig maa bekiende at Constants hafver hafft bedre Lycke i det hand er Død/ endsom Jeg der med lefvendes Legeme for Bekymring mig maa skatte Død. I ville derforre hereffter mig mere for ulycksalig oc elendig beklage / end for utacknemmelig skielde/ Guderne kiender mit Hierte / oc forlene det samme saa megen Roligbed som Jeg den ædele Constante altid ynsket hafver/ oc endnu/saa blifve vi begge ufeilbarlig i det andet Lif fuldkommen content oc befinde os uden all klage.

Med saadan Bedrofvelse blefve disse sidste Ord af Printzeßinden udta-

lede/ at de neppelig af mig kunde ret forstaaes/i henseende de for Graad ickun blefve halfudtalede/ effterdi hun strax der paa intet Ord mere kunde tale/ mens grædendes/ bleeg oc ligesom icke hos sig selff/ hasteligen fra mig bortgick/ baade effterdi hende at blifve lengere/ var umugligt/ saa oc paa det at andre som vare der tilstede icke skulle formercke hendes Graad. Jeg ligemaade gick af Bedrofvelse halff fortviflet bort/ forfoyede mig til mit Losamente/ oc utallige mange gange hierteligen ynskede mig døden/ jo mere Jeg oc dette klagelige fald effertenckte/ jo hefftigere blef mit Hierte der ved bekymret/ kunde mig oc ingenledes ret indbilde at hand skulle være død/ men siuntes mig end altid ligesom hand allenisie var mig fraværendes.

Effterat Jeg udi saadan Fantasie forblef/ begynte Jeg med hannem/ ret ligesom Jeg ham for mine Øyen saae nerværendes/ udi effterfølgende maade at tale:

O du grusomme din egen Lyckes fiende/

fiende/ oc din Forderfvelses foraarsage-
re/ hafver da lige Jeg mot være det u-
lyckſalige Bud/ ſom ved ſaa ubilligt it
ærinde ſkulle være din Dods Befor-
drer. Derſom du nu maatte vide den
Anger oc Bekymring ſom den ſkionne
Rigoroſa hafver for din ſkyld/ ſkulle du
viſſelig villig forlade den Glæde du udi
hint Lif ufeilbarlig nyder/ oc igien be-
giere at komme til os. Ach! hvorforre
hafver du ſaa haſtig oc ubetenckſom be-
fordret din Død/ efterſom endnu altid
hafde været at haabe/ hvis du var blef-
ven ved lifvet/ din Begiering at hafve
kundet erlange/ hvilcken du nu ganſke
ved Døden er blefven berøfvet/ viſſelig
hafver ulycke forblindet mine Øyen/
og fortviflelſe alt for tilig mit Sind be-
røfvet/ i det Jeg mig icke hafver erin-
dret dig udi din varende Stugdom at
formane/ at ved Døden ganſke blef for-
loret alt det ſom i lifve kunde med
Tiden blefvet erlanget oc nydet. El-
ler og Jeg ville holde mig for lyckſalig
oc nogenledes forgiemme min Bekym-
ring/ hvis det var mugligt at Jeg nu

kunde gifve dig tilkiende de bedrøfvelige Ord oc sørgelige Geberder som Jeg hafver seet oc hørt af den skionne Rigorosa for din Dods Skyld. Dog kand Jeg herhos icke neckte/ at i det du ved din Død hafver erlanget den Kierlighed som den skionne Damme nu beviser/ da er saadant meget Lyckseligere at skatte end som dit forrige hvilcket du nydet hafver/ oc dersom du hafde nogen Bevegelse oc Følelse da ville det være dig meget andgenemere/ i henseende/ hendes store Sorg for din Død ville være dig en nocksom Belønning for din udstanden Møie oc mangfoldig hafde Bedrøfvelse udi dette Liif/ efftersom hende sielf tillige hefftigere Bekymrer hendes begangen Forseelse/ end din Død hafver dig bedrøfvet. Ach! min kieriste Ven/ dersom du nu var udi Lifve/ skulle du i steden for din bedrøfvelige Graad/ af Glæde udgyde Taare/ oc din Mund i steden for den ynckelige Sucken mange yndelige Ord/ oc om intet andet tale end idel contenteza, du skulle aldrig begiere at skye lifvet oc ynske

døden/

døden/ men være døden af Hiertet gansk Fiendsk oc begiere lenge at beholde lifvet. Men (diß Vær) hvad hielver det at beklage giordt Gierning / hvilcken dog ved intet Middel igien kand blifve hiulpen.

Min kieriste Ven du hafver forlat os udi stor Moysommelighed / oc taget Affskeed fra os paa det du kunde nyde en evig Rolighed / ved hvilcken Guderne opholde dig/ oc mig iligemaade med det snariste der hen ville forhielpe.

Som jeg nu en god Tid saaledes allene/ aff Glæde oc Selskab befandt mig forlat/ oc paa ofvenbemelte Maade med mig sielf allene discurrerede, lagde Jeg mig paa min Seng/ fuld aff melancholie oc tungferdige Tancker/ oc forblef Jeg saa lenge udi den samme indtil Jeg faldt i Sofn / oc forrekom mig da i Drømme adskillige selsomme oc underlige Ting/ hvilcke samptligen dog mere forøgede mig min Bedrøfvelse end de den formindskede/ oc iblant andet suntes mig hvorledes Jeg saae

den Ædele afdøde Constantze staa lefvendes for mig / oc paa effterfølgendes Maade beklæd.

Først hafde hand paa sit Hofvedt en Gorza eller Baret udaff bruunt Fløjel/ oc der Omkring it Hattebaand aff grønt Tynt Silcke / dog saa bleegt at mand neppelig kunde kiende Farfven/ derpaa stode disse Ord:

Mit Lefnet oc Forhaabning God/
Er død ac traad flet under Fod.

Paa denne Baret hafde han ingen Feder/ men i steden for it Smycke alleneste tvende Bogstafver giorde aff Diamanter/ nemlig it R oc it A udi en dobbelt Valdknude sammenknyttede/ hvorpaa vare smeltede disse Riim:

Min Kierstes Nafn begyndtes saa /
Oc endtes som du her seer staa.

Hand hafde en Kraufve paa/ udaff skiønt hvit Sløjre oc syed med sort Silcke/ oc der udi disse Riim:

For Kierlighed Kydst oc min Bøn
Er døden bleffven mig til Løn.

Frem-

Fremdeles hafde hand en Troje paa udaff gunlt Atlask/ oc derpaa efterfølgende Ord:

Om Jeg skiønt dod/ er dog contentl
Fordi min Pine har sig Endt.

Derofver hafde hand en Kyllert/ hvorpaa med fiolbruun Silcke var stucket disse Riim:

I hint Lif om skiønt Jeg gick hen/
Blir dog mit Minde her igien.

Om halsen hafde hand en kostelig Kiæde aff mange Ædelstene/ oc der udi/ i steden for it Clenodie/ en Taufle aff Jaspis derudi disse Ord vare skaarne:

Saa høyt i Verden skattes her/
Guld/ Ædelsteen oc klar Perler.
Saa vel min Død mig fryder oc/
Hvis J dermed tees vare nock.

Paa sin Finger hafde hand en Ring som var giordt aff en ganske heel Diamant/ oc derudi med stor Kunst skaaren.

Haard Jeg vel er/
Jars Hierte meer.

Ved

Ved hans Side bar hand en Degen/ oc var paa dens Balge eller skeede stucket disse Riim:

For Fiender kund ej verje mig/
Fordi de var usiedbarlig.

Hand hafde oc Spanske Buxer paa/ skaaren udaf Blaat Fløjel/ underlagt med it hvit Solfstycke / oc paa Snittene var stucket med Solftraad disse Ord:

Jomfru ubillig har med mig /
Om hendes Kyskhed ifret sig/
Den Jeg dog høyre holdte meer/
End lifvet mit/ som J her seer.

Bemelte Snit vare tilsammenknyt med Tanetfarfve Silckebaand/ oc trint Omkring Knappene med Tanetfarfvet Silcke var Stucken disse Ord:

Min Hemlig Lidels har Jeg stetz/
Hos mig fortaugd var derpaa viß.

Paa hans Kappe som var ganske Askefarfvet/ var i steden for it Bremme efterfølgende Ord/ ocsaa med Askefarfvet Silcke stucket:

Om

Om mit Taal Døden vidne bær /
Som Jeg for eders Gunst bær her.

Dette var efter mit Tycke hans Klædedrackt / dermed hand ville (som er at fornemme) give at forstaa hans i Døden hafvende Humör/ hans Person oc Andsict siuntes mig saa skion oc affrydelige Geberder/ret ligesom hand aldrig nogen ulyckelig Stund hafde fornummet.

Efterat Jeg nu en god Tid hafde seet paa hannem / kom hand nermere til mig / oc som det siuntes da helsede hand mig/ lige med saadanne Geberder oc ladder som hand plejede at bruge der hand lefvede/ oc med sin sædvanlige Røst talede til mig udi efterfølgende Maade.

O min rette oc trofaste Ven/du ville at mig motte være forundet oc tilladet at see den store Anger som den skionne Rigorosa bær for min Skyld; denne ynske er saaledes beskaffen at Jeg dig derfore icke kand tacke/først/efterdi din Mening som er saa god ey kand eller

maa

maa blifve belønt med blot Tacksigelse; derneſt/ fordi Jeg denne skiønne oc ubarmhiertige Dammes Naade nu aldrig mere kand nyde / oc omendskiønt Jeg kunde/ begierer Jeg dog icke saadant/ i henseende/ den Anger som hun nu hafver aldrig mere er nocksom oc bastand til at beskiermè den Grusomhed som mig er bevist oc giordt / i Synderlighed effterdi hun gior det alt for sildig/ oc hvis det da var meent udaff Hiertet/ skulle det tilforne være forretaget.

At du/ min kiere Ven/ mig videre formaner Jeg skulle holde min Død for lyckſalig/ effterdi Jeg derved hafver erlanget det som Jeg icke kunde forhverfve der Jeg lefvede: hvorpaa Jeg dig svarer/ at Jeg holder din Mening oc trost for ganske billig/ dersom mig var ofverblefvet saa meget Lif oc Bevegelse/ at Jeg hendes gode Ord med Gierningen kunde nyde / men hvad hielper det mig at høre mange skiønne Ord hvilcke Jeg udi Gierningen icke kand blifve deelactig/ til med/ er oc forblifver Jeg stedse i denne twiflactige Mening/ at om

det

det var mugligt Jeg igien kunde blifve
lefvendes oc hende endnu troligere tien-
te/hun mig paa samme Maade som til-
forne med forgiefvis Ord skulle opholde
eller(smaa skee) endnu verre handle end
tilforn/ udi dettes Betractelse fortry-
der mig icke at være død formedelst den
Rolighed Jeg nu hafver / ingenlunde
formedelst den Medlidenhed som Jeg
ved min Død hafver erlanget/ ligesom
det ocsaa ganske urimeligt er at tro/ at
hvis hun med mit Lif hafde været tient/
hun mig saa uactsommelig hafde la-
det dø uden nogen Hielp. Var derfor-
re som ford er meldet/ for mig det raa-
deligste at min Pine (for hvilcken var
intet Middel) ved Døden bekom en En-
de/ vil dog oc kand derhos ingenlunde
necte/ at Jeg offte hiertelig ynsker mig
lefvendes/ icke udi det Haab en Gang
at blifve content/ men alleniste derfor-
re/ paa det Jeg end lengere motte tien-
ne en skion Damme oc med Øjnene ny-
de hendes Gestalt. Hvad din inderlige
Forlengsel er andgaaende som du bær/
nemmelig / mig mit Lif oc Contenteza
ved

ved din Død at forhverfve / da er saadant Venskab saa stort oc uhørligt / at det ved intet andet Middel kand eller maa blifve belønnet end den evigvarende Berømmelse som du dermed skal erlange ; hermed / far vel min trofaste Ven / Guderne ville dit Liv lenge opholde oc med saa megen Fornøjelighed benaade / som de mig udi mit Liv den ringe forundt hafver : **Ade min Ven / Jeg far der hen.**

Saa snart disse Ord vare endede / opvaagnede Jeg aff min Søn ganske bange oc forskrecket / ret ligesom den afdøde **Constante** visselig hafde aabenbaret sig for mig / Jeg blef dog icke meget lenge Vaagen / men udaf idel Melankolie blef Jeg snart igien ofverfalden af en Dyb søfn / i hvilcken mig strax forekom oc siuntes hvorledes den skiønne **Rigorosa** indtraadde udi mit Kammers med en ganske skinbarlig oc yndelig Gestalt dog icke beklæd paa saadan Manneer oc Maade som hun ellers plejede / men ifordt udi følgende Skickelse.

Først

Først hafde hun paa sit Hofvedt icke andet end hendis skiønne glandtzende Haar / gandske zirlig udi Skikkelse som mange smaa Logeknoppe opbundet / oc allevegne tilsammenhefftet med Sindalsbaand som med guult oc sort iblant hver andre vare virckede / oc vare disse Knoppe saaledis forsæt at en var alt høyere end den anden / oc høyest derpaa en liden Guld-Crone / paa hvilcken trint omkring vare smeltede effterfølgende Vers:

Min Høyhed oc min meetig Stand /
Dißvær har været Aarsag sand /
At Jeg i Tvifl stod alle Stund /
Om jeg Content Jær giøre kund /
Eller eders bedreflig Lif /
Med faren min en Hielp at gif.

Fremdelis hafde hun om Halsen en Kraufve / hvilcken ligesom it Garn heel kleinlig var stricket oc der udi disse Ord:

I Elskovs garn hvo fangen staar /
Angist oc Nød aldrig undgaar.

Oc denne Kraufve var aaben for til / saa at man kunde see hendis sneehvide Hals oc lidet af de Alebasterne Bryst / imellem hvilcke Begge hengde it Clenodie / som var it gandske fort Hierte udi it guldfarfvet Feld / oc rund omkring var smeltet disse Ord:

Af fortvifflels mit Hiert i mig /
Meer død end lefvend befinder
sig.

Hendis Kiortel var af Tanetfarfve Floyel / oc i steden for it bremme / med Solf disse Rimm paastucket:

Den Hoyelskede Kyskhed min /
Er Aarsag til min hemlig Pin.

I steden for it giortel hafde hun omtaget it haarfarfve Sindalsbaand / med disse Ord:

Mall Content,

Til sidste End.

Udi den venstre Haand holdt hun alle de Skrifvelser som den ædele Constante udi sit lefvende Lifve hafde hende tilskrefvet / oc derpaa ingen anden impressa eller Udskrifft end hendis mang-

mangfoldige Taarer / af hvilcke bemelte Brefve vare saaledis udblotte / at man besværlig Skrifften kunde læse.

Med den høyre Haand holdt hun en Spandsk Feirvoffte for Andsictet / saa noye at man der af lidet kunde see / oc var paa bemelte Voffte disse Riim skrefven:

Mens jeg min Ven icke kand see /
Vil jeg ingen mit Ansiun tee.

I det Jeg nu saare flittig (som mig siuntis) hafde beskuet oc betractet den skionne Dame oc hendis Klædning / dromde mig fremdelis hvorledis Jeg atter saae den ædele Constantze at staa lige jefne sin skionne Dame / imod hvilcken hun sig strax vende / borttog Vofften strax fra Andsictet oc hannem sørgelig oc stedse andsaa / gandske bleeg af Andsict oc med half grædende Øyen / oc effter stacket stiltiende oc Taußhed talede til hannem udi effterfølgende maade:

Aldrig hafde Jeg formeent / ô Constantze, at I skulle saa lettelig la-

det eders Dyder blefven ofvervunden/ oc eders uforsagede Gemyt saa snart ladet undtage af Kleinmodighed/ efterdi eder endoc icke hafver været uvitterligt at i det I jo (som I eder berommer oc jeg hafver troet) alleniste mig at tienne oc andgeneme Venskab at bevise hafde beflittet/ mig ulige kundet giordt meer Ære oc Behagelighed med eders Lif end med eders utidige Død. Hvorforre Jeg da eder ey vil holde forborgen eller fordult at I med saadan unødvendig død hafver gifvet mig Aarsag at tencke sligt mere at være skeed udaf stor Kleinmodighed/ end at tro det at være skeed udaf umaadelig Kierlighed eller ulidelig Smerte. Men i særdelished skulle I ofverveyet/ hvor ilde det ville skicke sig saa villig/ ja slemmelig/ eder udi Døden at begifve/ hvis mine afslagelige Svar som jeg eder hafver gifvet/ ickun skiemptviis var giordt/ eller oc saadanne (som det sig saare ofte begifver oc hos Fruentimmeret er heel brugeligt) vare af mig blefven forretagen/ eders Kierlighed oc Bestan-

ſtandighed dermed at prøfve. Tilmed da vider at hvo ſom vil elſke / ſig maa reſolvere at erfare mange uſædvanlige Sager / at lide megen Gienvordighed oc Fortredelighed / oc at fordrage utallige mange uformodentlige oc fortredelige Ord oc Gierninger.

Endelig / hvo udi Kierlighed icke vil lide ſaa meget ſom han kand / den udi tiden ſielden eller aldrig (uden forregaaende ſtore Patientia) kand erlange af Kierlighed fuldkommen Contenteza, Tiden oc Taalmodighed maa forhverfve Kierligheds Nydelſe / efterſom dene / dennem vel at bruge / oc hin at fortøfve / er de Forliebtes høyeſte Kunſt / baade der ved at beviſe deris retſkaffen Kierlighed / oc derneſt diß viſſere da at nyde deris Begiering / thi blot med god Leylighed at elſke oc med god Rolighed at pleye ſin contento, er hos hver man en let oc gemeen Sag / dog kunde ſaadanne i de beſtandige oc trofaſte Liebhabers tald ingenlunde blifve andtagen eller reynede / udi ofverveyelſe / at Beſtandighed uden Bederverdighed / eller Trofaſt-

hed uden Lycke alleniste med Ordene berømmis men udi Gierningen icke kiendis. Er I saaledis (effter eders egen Discretion) mere at laste for det I hafver giordt/udi det/at I hafver hengifvet eder Døden/end for høyforliebt at acte oc holde formedelst den ringe Uleylighed som I hafver lid oc udstaaet udi den varende Kierlighed. Om Jeg end vel udaf Kierlighed tvungen maa bekiende/at dersom Jeg nogen Tid hafde tenckt at eders Kierlighed til mig skulle været en Aarsag til eders Død/jeg langt heller hafde villet paafort mig self døden/end saaledis at lade eder dø/effterdi det af mig hafde været den største Grumhed med Døden vitterligt at belønne saadan en trofast Kierlighed.

Men Eders Kierligheds høye Discretion, som Jeg tilforne altid hafde kiendt hos Eder/holdt mig fra at tro det I skulle begaaet saa stor en Daarlighed. Betencker/ô Constante, oc betracter vel (omendskiønt dißvær nu alt forfildig) mine Qvaliteter oc Gierninger imod hin anden/saa skulle I befin-

de

de at Jeg icke hafver været eder saa unaadig som I Eder hafver ladet tycke/ thi I kand icke necte at mine Skrifvelser til eder/ icke altid/ tillige med de afslagelige Svar/ hafve hafft mange Ord hvoraf nogen Kierlighed jo var at domme/ oc omendskiont det ey saa hafde været/ skulle I dog som en forstandig Cavallier vel hafve mercket blot allenste paa vet som Jeg eder hafde tilskrefvet/ oc deraf erfaret at Jeg icke er eder fiendsk/ effterdi ufeilbarlig hos en Dame/ som hemmelige Brefve andtager oc iligemaade paa dennem svarer/ verfveren mere Kierlighed hafver sig at forseckre end Fiendskab. Men fornemmeligen kand Jeg fore eder Vidnisbyrd med nerværende eders Ben/ at jeg udt min sidste Skrifvelse hafver gifvet eder mere Aarsag at haabe end at fortvifle/ i det Jeg hafver meldet at dersom jeg ofverlefvede Kongen min HErre oc Fader/ eder da ingen Sag skulle være afslagen som ey var min Ære til Nackdeel/ udaf hvilcke Ord I da (effter min Mening) mig for betenck-

som meget heller skulle berommet end for utacknemmelig skieldet.

Mere med Eder at tale efterlader jeg / af Aarsag jeg seer I derved ickun mere blifver beengstiget / tager hermed denne gang oc i all Evighed fra eder Aarlof / med visse Tilsagn eder aldrig at forglemme saalenge jeg lefver / oc med ofverflodig Pine bære villig den Straf formedelst eders Død / hvis Jeg ellers derudi hafver nogen skyld. Gud gifve eder den evige Roligbed.

I det den skionne Dame saaledis talede / kunde jeg mig icke uocksommelig forundre baade paa hendis saa udforlige Undskyldning / saaoc den store Medlidenhed saavelsom den ofvermaade Kierlighed som hun (udvortis tilsyne) beteede imod Constante, jeg kunde oc gandske besværlig holde mig (uandseet det vel icke mig andgick) hende paa det hoyeste at tacke for hendis gode Villie / hvilcken Erklering iligemaade / diszværre / var alt for sildig / efterlod dog alligevel icke hendis fremforde Undskyldning hos mig self at ofverveye / oc

siuntis

siuntis mig den samme at være saa saare krafftig oc bastant, at jeg tvistede om Constante skulle noget derpaa kunde svare / icke af Mangel paa neckſom Forstand oc høy Fornufft / hvilcken jeg hos hannem altid hafde kiendt saare stor / men først (saasom tilforne meldet er) hun hafde forrebract saare victige motiver hendis Sager at forsvare med / oc dernest / effterdi Jeg fryctede den hosværende Dammes Gestalt oc Skickelse / hvilcken hand mere elskede end sig self / maatte (som det pleyer at vederfaris alle trofaste Forliebte) svecke hans Hukommelse oc binde oc slutte Tunge oc Mund / som det da i Begyndelsen icke lidet lod sig andsee hos hannem / effterdi hand en god Tid icke kunde tale it Ord men alleniste hende idelig Andsaa / dog paa det sidske kom hand lidet til sig / oc bedyndte med høyeste Ydmyghed at svare sin Søde Veninde / paa effterfølgende Maade.

Jeg ville / høybaarne Princesinde / nu paa denne Tid intet mere ynske / end at Jeg / hende min Ulycke oc

Elendighed at klage / saa mange oc hiertbrydende Ord kunde optencke som Jeg udi mit Hierte finder der til stor Aarsag / ville da visselig hende paa hendis fremfordte Undskyldning saa nøje oc bastand svare / som Jeg mig udi lifve hafver beflittet hende trolig at tiene.

Eders Kierlighed melder / I begyndelsen / hvorledis hun aldrig hafde troet at Jeg formedelst saa ringe Aarsag skulle bevist saa stor en Kleinodighed. Hvorpaa hun dog icke hafver nogen Aarsag sig at forundre / I henseende / hende vel er vitterligt at icke Jeg / men allenste Eders Kierlighed var mit Hierte oc Gemyt meetig / derfore stod det icke til mig / men til hende at lade mig Endten lefve eller do: At saaledis dersom herudi endelig er skeet it feil / da bær allenste Eders Kierlighed skyld derudi / som den der med it enste / ja / saadant kunde forhindret. At E. K. fremdelis siger Jeg icke allenste blot skulle hafve troet Ederis affslagelige Svar / men altjd haabet noget bedre / da beder Jeg hun

ville

ville gaar i sig selff / oc betencke den yderste Nød udi hvilcken Jeg allerede lengesiden var kommen formedelst denne Kierlighed / oc saaledis der aff som høyforstandig selff slutte om det da var Tjd at skiempte / eller formedelst Ond medfart at forsøge oc prøfve min Trofasthed / effterdi hende endocsaa vel vitterligt at en bedrøfvet Person snarere Troer en ond Tidinge end en God / ligerviß som Jeg oc giorde som den der allerede en lang Tjd med min Skade (deßvær) nocksom hafde erfaret den ubarmhige Lyckes mangfoldig Bedrægerie. Eders Kierlighed ville ocsaa ingenlunde Tro at det er mig saa lettelig paa koñen at dø / thi omendskiønt Jeg vel en Deel ynskede døden / paa det Jeg derved kunde bekomme en Ende paa min Pine / saa frycted Jeg hannem dog paa den anden Side hefftig naar Jeg mig erindrede / at Jeg tillige med lifvet ocsaa skulle miste hendis Kierligheds skiønne Skabnings oc Gestaltes Nydelse.

Dog maatte Jeg mig at dø nød-

vendig

vendig resolvêre, fordi Jeg kunde icke
andet formercke end at E. Kierlighed
deraff bekom en Velbehagelighed / oc
allevegne mit forrehafvende oc intento den samme at befordre / hafver oc
min Fraskillelse oc Henfart fra Verden mig aldrig bedrøfvet / men meget
mere glædet / oc i synderlighed nu efterdi Jeg aff Eders Kierligheds liffalige Mund hører den Medlidenhed hun
hafver med mig uværdige / hvilcket
(maa skee) aldrig var mig vederfaret
om Jeg hafde lefvet. Belangende at
Eders Kierlighed formelder Jeg skulle
nocksom vederqveget mig min Lidelse
ved det haab som mig aff hende blef
gifven udi hendis sidste Skrifvelse /
da er det vel vist at icke alleniste saa
mild en Tilsagn / men endocsaa it eniste blid Aasinn aff Eders Kierlighed
var nocksom at stille udi Forglemmelse de største Ulycker udi Verden: Men
dog skulle Eders Kierlighed vide / at lige den samme vitlofftige oc tviflactige
Tilsagn hafver været en Befordring til
min Død / i det Jeg icke hafver kundet
haabe

haabe saadan en høy Naade nogen Tjd at kunde erlange/ naar Jeg ofvervejede Eders Kierligheds høye Værdighed/ oc mine slette oc ringe Qvaliteter mig erindrede. Men dersom jeg imidlertjd hafde mot nydet den ringeste virckelige Naade aff Eders Kierlighed/ da hafde det som nu (dißvær) allerede er skeet/ uden Tvifl blefven forhindret.

Andgaaende hendis Undskyldning/ at Eders Kierlighed icke hafver en gang villet tale med mig allene/ efterdi hun er blefven affskrecket formedelst den første Fare udi hvilcken hun uskyldig var kommen/ oc icke saa snart gifve sielf aarsag til en anden/ eller oc derved saaledis at giøre det/ at tillige med den forrige Mistancke icke end fast mere skulle blifve troet oc dømt; da hafver vel saadant ut victigt BetenckningS Skin/ uen er dog i sig sielf kaalt oc ganske foruden Grund. Thi hendis Kierlighed/ beder Jeg/ hun ville betencke/ hvor let en Sag det hafde været at udvelge Sted oc Tjd paa hvilcken vi os fra andre Folck kundet affsondret

oc talet med hinanden om voris Nødtorfft/ effterdi en hver er kundbar hvor utallige mange høje oc victige sager udaf forliebte oc resolverede Personer ere ofte forretagen oc ere blefven effectuérlige. Oc lad være at der udaf kunde nogenledis opkommet en ringe Mißtancke / hver ville dog nogensiide understaaet sig noget at aabenbare/ effterdi saa nyligen paa dem / som uforskyldt os saa ilde hafde efftertalet/saa merckelig en Straff er forretaget / andre til Exempel.

Men hos E. Kierlighed hafver saadan resolution icke kundet finde nogen Sted eller Rum / fordi Kierligheden hafver været hos hende ganske ringe / at den Hiertet hafver kundet formane oc tildrifve : At saaledis de herudi af Eders Kierlighed forrevendede Undskyldninger/ mere med mig end imod mig billigen kand forredagis. Hermed Naadigste Frocken / effterdi Jeg (dißvær) aldrig hende kand mere tienne/ er det billigt at Jeg hende ocsaa fremdelis icke molestérer eller gior utaalmodig.

Vil

Vil jeg derforre icke lengere opholde hende med mine tale/ men alleniste til Beslutning ydmygeligen med høyeste Flid hafve hende ombedet/ at til Belønnig for min (omenskiont ringe Dog udaf Hiertet trofaste) hende udi Lifve beviste tienneste/ hun nu mig som død ville bevise den Naade at Jeg med hendis Forloff maa kysse Hendes ædele oc skionne Hender/ paa det mig dog udi døden icke skal være det afslaget/ hvilcket Jeg udi Lifvet icke hafver været værdig. Tager hermed fra Eders Kierlighed Forlof oc Affskeed med underdanig Bøn/ at hun effter sin Tilsagn ville mig til beste ihukomme/ dog icke saa saare min uværdig Person som min store oc uforfalskede Kierlighed/ mens i Synderlighed beder jeg/ at dersom E. Kierlighed nogensinde med Tiden hereffter (som Jeg icke tvifler) bekommer Tiennere oc Galanos, hun ilgemaade ville de samme vel forsøge/ oc icke før favorisère endten den ene eller den anden/ indtil saa lenge hun en hafver funden som udi trofast oc sand-

sandferdig Kierlighed er lig hendes Constante, oc da icke lengere forhale / paa det de icke skulle komme udi Ulycke ligesom Jeg. Hvilcket dog Guderne Naadeligen ville forhindre / oc langt heller forlene oc gifve hende all timelig oc evig Contenteza.

I det Jeg nu saaledis drombte siuntis mig bemelte Sager at være forloben imellem disse begge Forliebte / oc forrekom mig en Deel deraf meget sørgeligt oc bedrøfveligt / men mig forundrede icke mere end Constantis store Standhafftighed / hvor uforsaget hand (imod all min Forhaabning) talede med sit Hiertes Herskerinde / hvorlidet hannem bedrøfvede sin Død / alleniste derforre / efterdi han saae at hand dermed hafde blodgiordt hendes Hierte. Jeg var (som mig tycktes) udi Drommen hiertelig glad at Jeg de tvende Forliebte saaledis saae tilsammen conversère med forandre / dog derhos højbedrøfvet der Jeg erindrede mig Constantis Død / Jeg hafde alligevel ynsket at min Contenteza sig aldrig hafde endet

endet/dennem saaledis at see tilsammen/ omendskiønt den beste nydelse icke min/ men begge deris hafde været: efterdi jeg ganske vel kunde formercke at den ene formedelst den andens Nærværelse en inderlig oc hiertelig Glæde befandt/dog vederfores det dennem som gemeenligt pleyer at skee/at all Ulycke varer lenge/ men Lycksalighed os igien forlader oc ligesom forsvinder/ førend mand den ret begynder at nyde. Denne ædele afdøde Liebabere hafde neppelig fuldendet sin Tale for mig jo stuntis at høre en yncklig oc dødelig Stemme/hvilcken hannem kallede oc sagde: Hvorlenge/ô Constantze, vilt du her blifve/derpaa hand da aldrig kunde fortøfve/men alleniste nermede sig til den bedrøfvede Dame/faldt ned paa Knæene for hende/oc kyssede hendis Skiære oc subtilige Hænder/ hvilcke hun da villig frembød hannem: Sagde dereffter med en grædendis Stemme disse Vers:

Ach Død mit Minde tag man fort/
Fordi min Fryd nu er slet bort.

Der saadant var talet / forsvant hand for mine Øyen / hvilcke jeg da vende til Princeßinden / at see hvad hun ville giøre til saadan sørgelig Affkeed / oc blef jeg vard at der nedflød mangfoldige Taare ofver hendis deylige Kinder / saa oc at hendis Andsictis sædvanlige skionne Farve hafde forandret sig udi en gandske bleeg oc dødelig.

Endelig var hun saa ynckelig at ansee / at jeg med hende fast mere bar Medlidenhed end med den døde *Constante*, men naar jeg beggis deris Ulyckßalige Tilstand betractede / blef jeg saa bedrøfvet / at jeg utallige gange af Hiertet ynstede mig saa dybt udi Jorden som jeg var der ofven forre.

Jeg saae inderlig paa den elendige oc bedrøfvede Dame / hafde ocsaa gierne talet med hende / men jeg vedste intet dyckteligt at fremføre / hende at bedrøfve ville jeg icke / hende at trøste formaatte jeg icke / af Aarsag / jeg for mig selff ingen Trøst vedste at finde / der hun det fornam styrckede hun sig saa meget hende var mugligt / tørrede lidet aff sine Øyen de ofverflødige Taare / oc med Sterck Sucken begynte i følgende maade til mig at tale: Ach Ulycke ofver all Ulycke / hvor ganske veed jeg intet at fremføre som mig kand hielpe eller ickun trøste / alleniste kand jeg for vist sige eder / hvortil de høyeste Guder ere mine Vidne / at jeg meget heller med it frydefuld Hierte ville skillies fra denne Verden end udgaa aff dette eders Kammers / thi jeg er forseckret at min elendige Siæl strax vil tage sin Affkeed fra dette mit Legeme / saa snart jeg er tvungen (dißværre) at skillies fra eder.

Der-

Dersom jeg hafde vedst at mig skulle paakommet saa stor Sorg af det jeg hannem saae/ visselig var jeg aldrig hidkommen / ville ocsaa lettere hafve baaret alleneste hans Død at vide / end hannem udi saadan Skickelse at see for mine Øyen / efterdi iligemaade alle Middel til hans Befrielsere nu forgiefves oc forloren / Jeg hafde ocsaa aldrig formeent at hans Død skulle foraarsaget mig saa stor Smerte / som Jeg nu dißverre maa erfare.

Thi tilforne/ jo mere hans store Kierlighed oc ere Tienniste gaf mig Aarsag hannem at elske / jo hefftigere bevegede mig min høye Stand oc tiere Kyskhed saadant at efterlade / men nu seer jeg at jeg uden nogen Nackdeel eller Skade paa min Ære hannem lettelig hafde kundet / oc billig skullet hielpe / hvis jeg ickun alleniste hos Hans Mayt. min Herre Fader hannem hafde forhverfvet Forlof igien at komme til Hoffet sicker oc fri / paa det hand mig kunde seet oc offentlig uforhindret med mig talet / efterdi jeg derved kunde hafve giffvet hans Begiering fuldkommen Fornøyelse / oc saaledis forhindret hans Forvisselse oc den der af følgende Død.

Dog *pœnitêrer* oc betaler jeg visselig nu ganske vel det / hvilcket jeg aff Uberenckſomhed haffver giordt mig selff til forrig / oc jo lengere jeg leffver jo bedre kommer jeg til at undgielde det / efterdi mine begangne *fauters* oc Fejlers Erindring ville mig stedse *tormentêre* oc plage. Dog kand jeg herhos at melde icke forbigaa / at min gode *Affection* imod hannem altid haffver været saare stor / iligemaade

var jeg ganske betenckt oc *resolveret* hans tro Tienniste med Tiden at belønne / men det som haffver giordt hannem den største Skade / er / at hand min ringe Deylighed oc slette Gestalt haffver skattet alt for meget høit / oc aff den sig mere ladet herske oc indtage end hand billigens skulle haffve giordt / eller hannem aff mig var giffven Aarsage til / dog endelig oc fornemmelig siger Jeg Eder / at den elendige *Constante* haffver giordt stor Urætt saaledis at fortvifle / i henseende hand (omendskient hans Stand icke haffver været min gemeß eller lige) ingenlunde ganske skulle haffve tabt Haabet / aff Aarsage alle Forliebte udi saadant Tilfald sig skulle trøste / at deris Handel gemeenlig begyndis selsom oc paa en underlig Manneer oc altid bliffver endet udi samme Skickelse / oc er en hver vitterligt oc bekiendt at Kierlighed oc Døden ingen Ordning eller Persons Ansee lse kunde lide. Mere veed jeg icke paa denne Tid eder at sige / alleniste at jeg aff Hiertet ynsker at mit Liff motte bliffve saa kaart / som min Bedreffvelse er stor.

Men eder beder Jeg / effterdi Jeg icke haffver kundet belønne eders oc min store Vens *Constantis* tro Tienneste / at J ved de te Hoff eder hereffter ville stedse opholde / paa det jeg kand haffve Leylighed at betee eder saa meget Venskab som jeg min trofaste ædele Liebhabere hafde villet bevise stor Ære / dersom hand icke selff haffde forhindret det formedelst sin utidige Død.

Der nu denne ædele Dame hafde fuldendet saadan tale / begyndte hun atter om hendis ofver-

maade

maade Bedreffvelse at vidne med sucken oc ofverflodig Graad / saa saare / at Jeg bleff tiltvungen med hende at hafve mere Medlidelse end med den dode *Constante*, ville ocsaa paa hendis forregiffne Sager hafve svaret / hendis Sorg at troste saa meget Jeg hafde kundet / oc i synderlighed betacket for den Naadige med mig giorde erbydelse / men hun med en dyb oc klagelig Suck for mine Øyen er forsvundet / oc saade disse Ord:

For alting Doden Jeg begier/
Mens ingen Fryd Jeg haaber meer.

Saa hoyt / at Jeg derofver opvaagnede med saa stor Angest oc Forstreckelse ligesom forresagde Ting i Sandhed var skeet / saae mig omkring udi mit Kammers om Jeg kunde see noget aff det hvor om Jeg hafde dromt / hvilcket dog var forgieffves / oc formerckte Jeg at søffnen alleneste hafde bedraget mig oc saadan Phantasie forrestillet. Efterlod dog icke saadant at effertencke oc hos mig selff at offverveye hvad det dog motte betyde / mens jo mere Jeg saadant effertenckte / jo hefftigere bleff Jeg derofver forvirret oc bedreffvet / efterdi Jeg befandt mig ganske allene / saaoc tillige all *Compagnie* oc Trøst beroffvet: Var endelig saa saare sorrigfuld oc utaalmodig / at Jeg mig selff offte hafde paaferdt Doden / dersom Jeg icke formedelst Fornufften var bleffven holdet der fra / udi Betractning / Jeg saa liden Glæde dereffter skulle nyde som nu; Men efterdi *Musicæ* alle lystige end mere forlyster / oc herimod de bedreffvedis Sorg formerer / hvilcket er en ufeilbarlig Regel oc en hver vitterligt / saa haff-

der Jeg oc den samme villet bruge / paa det min bedrøffvelse ingen Ende skulle haffve mens meget mere sig skulle forny / tog derforre min Lutte for Haanden / slog paa den en tidlang / oc sang derhos efterfølgende Vise.

1.

MIt bange Hiert' du merck din Lyst /
Grafven skal snart være din Trøst /
Oc ende paa din Trengsel.
Bliffve og klar aff Pinen svar /
Fornøyet din Forlengsel.

2.

Min svage Siel kom igien til dig /
Tenck intet varer evindelig /
Derfor sig oc vel ender.
Din Drøfvelse Smerte oc Vee /
Gud dig Raade vist sender.

3.

Dog all den Stund at Lycken vil /
Paa dig øfve sit Tummel-Spil /
Med god taal du det drage.
Vist skal behend' / tage en end /
vid døden all din Plage.

4.

Vitzlig gior den / med Steene sin
Sit Hiert' ey gior for megen Pin /
Mens lader den at betracte.
Som den var sand / ey steer Engang /
Til trotz Lycken foracte.

5.

Men hvor kunge saadant kommer and /
Der om Jeg Klarlig Vidne kand /
I det her Jeg beklager /
En andens Nød / Ulyck oc Død /
Deraff Jeg fast Forsager !

6. Tre

6.

Tre Ting er til for hvilcke sig/
En hver skal vocte flittelig/
Thi ordning de ey følge/
Ey som man vil/ rette deris Spill/
Deris Svig kand de ey dølge.

7.

Først er LYCKEN som her paa Jord/
Ey kand vindes ved møje stor/
Oc hvo den end monn' nyde
I Øyeblick/ fornemmer dens nick/
Aff Sorg saar fuld sin Gryde.

8.

KJERLIGHED er oc Allenstund/
Uordentlig saa mangelund/
Skiuder ey med lige Piler/
Hvo at sig her/ ey vel forseer/
Til sin Ulycke ilter.

9.

For alle er den grumme DØD/
En Aarsag til all Sorg oc Nød/
I det hand ey fornøyer/
De Folck som sig/ ham ynsk' hiertelig/
Kommer heldst hvort man ham flyer.

Saa lenge Jeg sang denne Vise befandt Jeg udi mit Gemyt liden Rolighed oc Lindring/ som dog i mit Hierte icke lenger varede end Ordene udi Munden/ thi der den var endet begyndte min Kummer oc Smerte sig at forøge/ oc endnu daglig tiltager/ saaledis/ at aff den ledig at bliffve/ Jeg blot haffver for mig tvende Middel som mig kunde hielpe:

Først/ Døden/ hvilcken ved sin Krafft (dersom hannem befalder den mod mig at bruge) kan

tilfricke mig forglemmelsens Middel / oc saaledis betage mig min Sorg.

Det Andet Middel er meget lifligere / yndeligere oc fuldkommeligere / nemlig / min Dames Naade / Huldskab oc fuldkommen *possession*, hvilcken visselig dersom jeg den maatte nyde / icke allenisste skulle betage mig denne Sorg som Jeg bær for en anden / men endoc kunde meddele mig en fuldkommen *Contenteza*. Hende oc hermed (i tilfald denne min Dict / maa skee / maatte haffve den Naade udaff hende at læses) med tienstlig flid vil haffve ombedet hun til mig ville bøye sit Hiertе / oc mit øxe som udaff hendis skionne Gestalt er blefven forvundet oc saaret / oc det samme udi hendis Naade giøre deelactigt / efterdi min Persons Qvaliteter hendis høye Værdigheder icke nær ere lige eller i Evighed kunde bliffve. Hermed til denne Bogs Beslutning / mig hende for alle andre / oc da med høyeste Ydmyghed alle dydefulde Damer udi deris Naade oc Gunst befalendes / dennem med høyeste *Reverens* oc *Devotion* deris skionne Hænder kyssendis / dennem saavelsom oc mig aff den Gud *Amore*, vores kierhafvende Tanckers fuldkommen *Contenteza* af Hiertet ønskendes.

ENDE.

(O)